

TYRNÄVÄN KUNTA

TALOUSSUUNNITELMA

2023–2025

TALOUSARVIO

2023

Sisällysluettelo

1.KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
2 TALOUSSUUNNITELUA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET	4
2.1 Talousarvio ja -suunnitelma sekä siihen liittyvät kuntalain pykälät	4
2.2 Talousarvion yhteys kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sekä taloustietojen raportointiin	4
2.2.1 Talousarvion toteutumisvertailu ja osavuosikatsaukset.....	4
2.2.2 Taloustietojen raportointi	5
3 TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025	6
3.1 Tyrnävän visio.....	6
3.2 Tyrnävän kuntastrategia	6
3.2.1 Tyrnävän kunnan strategiset valinnat.....	7
3.2.2 Tyrnävän arvoperusta	7
3.2.3 Strategiset valinnat	7
3.2.4 Strategian läpileikkaavat teemat	7
3.3 Taloussuunnitelman yleiset perusteet ja kehitysnäkymät	9
3.3.1 Yleinen talouden kehitys.....	9
3.3.2 Kuntien talous	10
3.3.3 Tyrnävän kunnan talous suunnitelmakaudella	11
3.3.4 Konsernitavoitteet	13
3.3.5 Väestön kehitys.....	13
4 HALLINTO JA KEHITTÄMISOSASTO	15
4.1 Yleishallinto	16
4.2 Elinkeinojen kehittäminen	17
4.2.1 Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä.....	17
4.2.2 Maaseutupalvelut	19
4.2.3 Vähähiilinen Tyrnävä.....	20
4.2.4 Matkailun kehittäminen.....	20
4.2.5 Yhdyskuntasuunnittelu	21
4.3 Tuki- ja sähköiset palvelut.....	23
4.3.1 Tietohallinto	24
4.4 Henkilöstö ja hyvinvointi	25
4.4.1 Henkilöstöhallinto	25
4.4.2 Hyvinvointi	27
4.4.3 Työllisyyspalvelut	28
5 SIVISTYSOSASTO	30
5.1 Opetuspalvelut	32
5.2 Varhaiskasvatuspalvelut.....	37
5.3 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut.....	40
6 TEKNINEN OSASTO	47
6.1 Rakennusvalvonta.....	48

6.2 Liikenneväylät ja yleiset alueet	49
6.3 Kiinteistöt	50
6.4 Ruoka- ja siivouspalvelut	52
7 TALOUSARVIO 2023	54
7.1 Tuloslaskelma	57
7.2 Rahoituslaskelma	58
7.3 Talousarvion yhdistelmä	58
7.4 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto	59
7.5 Bruttomenojen osuus	60
7.6 Nettomenojen kasvu osastoittain	60
7.7 Nettomenojen kasvu tulosalueittain	61
7.8 Investointiohjelma 2023 - 2027	62
7.9 Talousarviokaava	64

1.KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Talouden kasvunäkymä

Kiihtyvä inflaatio hidastaa talouden kasvua. Suomen bruttokansantuote ennustetaan kasvavan ensi vuonna 0,5 prosenttia. Helmikuun alkupuolella alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu yhä ja varjostaa talouden näkymiä. Talouskasvu hidastuu ja inflaatio nopeutuu aiemmin ennakoitua enemmän. Ekonomistit eivät vielä kuitenkaan ennusta kriisiä tai romahdusta, mutta talouden kasvu uhkaa hidastua merkittävästi ja talouden epätasapaino syvetä.

Vuonna 2022 bkt kasvaa Suomessa 1,7 prosenttia, vaikka kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintojen nousu on kiihtynyt jo lähes 8 prosenttiin ja nousee keskimäärin 6,5 prosenttiin tänä vuonna. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitytulot pienenevät eikä niitä juuri jää säästöön.

Vuonna 2023 bkt:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä, mutta vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa toivottavasti elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaalitypalkat kääntyvät hienoiseen nousuun. Korkealle kohonnut hintataso ja työllisyystilanteen heikentyminen jarruttavat kuitenkin edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua vuonna 2023. Yksityisen kulutuksen kasvunäkymät ovat vaisut, ja kasvu hidastuu 0,8 prosenttiin.

Verotulot ja valtionosuudet

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021 ja 2022. Kun talouden kasvu hidastuu, julkisen talouden alijäämät ja velkasuhde alkavat kasvaa uudelleen. Budjettiriihessä ja jo aiemmin päätetyt mittavat tukitoimet sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot heikentävät myös julkista taloutta. Lisäksi alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Myös koronaepidemian myötä kertynyt hoitovelka voi lisätä julkisia menoja. Lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin ja niiden kerrannaisvaikutuksiin liittyy edelleen kustannusriski, jota ei ole ennusteessa ottaa täysin huomioon.

Vuoden 2023 talousarvion laadinnassa Tyrnävälle on ennustettu tulevan verotuloja yhteensä 11 970 000 euroa, joka on 9 130 000 euroa vähemmän, kuin vuonna 2022. Valtionosuuksia on ennustettu tulevan 12 070 000 euroa, joka on 10 130 000 euroa vähemmän, kuin vuonna 2022.

Kuntastrategia 2022–2026

Tyrnävän kunnassa laadittiin vuonna 2019 kuntastrategia vuosille 2020–2026. Vuonna 2022 kuntastrategia päivitetään laajasti. Mm. strategian toimeenpanoa ja seuranta on tehostettu laatimalla toimeenpanosuunnitelma ja mittarit. Mitareita seurataan osavuosisraportointien yhteydessä kolme kertaa vuoden aikana ja lisäksi sisäisesti viikoittaisen tilannekuvan avulla. Strategisissa valinnoissa on painotettu niin kylien, lasten ja nuorten kuin yrittäjyyden tukemista. Vision mukaan Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Lähipalvelut, sivistys ja hyvinvointi, turvallinen ja sujuva arki sekä elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä. Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja luo mahdollisuuksia kaupungin läheisen maaseutukeskuksen elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys sekä laaja hyvinvointinäkökulma. Kuntastrategia linjaa vuosittaista talouden suunnittelua.

Tyrnävän Kehitys Oy

Tyrnävän kunnanhallitus perusti Tyrnävälle kunnan 100 % omistaman kehitysyrityksen kokouksessaan 14.12.2020 §311. Tavoitteena on kehittää ja lisätä kunnan elinvoimaa sekä ottaa vahvemmin haltuun elinvoimapolitiikkaa ja yritys- ja yrittäjyyden näkökulmaa. Perustamissopimus allekirjoitettiin 18.1.2021 ja yhtiöjärjestys hyväksyttiin kunnanhallituksen päätöksellä 18.1.2021 §20. Elinkeinostrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 24.5.2021 §28. Vuonna 2022 Tyrnävän elinkeinostrategian päivitystyö aloitettiin ja sen odotetaan valmistuvan vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 talousarvio

Tyrnävän kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma toteuttavat kunnan strategiaa. Linjauksissa näkyy vahvasti vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma on valmisteltu monien epävarmuustekijöiden sekä monen muutosprosessin ollessa kesken tai valmistelussa. Tavoitteena on kuitenkin kunnan strategian tehokas toimeenpano ja tuottavuuden parantaminen. Talouden pitkän aikavälin hallinnan kannalta keskeistä on velkaantumisen pienentäminen edelleen, tulovirran lisääminen ja oman toiminnan sopeuttaminen hyvinvointialueuudistuksen myötä.

Vuoden 2023 talousarviossa toimintatuottojen arvioidaan olevan 2 975 085 euroa. Toimintakulujen puolestaan arvioidaan olevan 24 204 279 euroa. Toimintakatteeksi muodostuu näin ollen -21 229 194 euroa. Vuosikatteeksi arvioidaan 2 310 806 euroa (TA20 2 125 814 €, TA21 2 459 663 €, TA22 2 321 325 €) ja tilikauden tulokseksi 1 170 euroa.

Investointiohjelma 2023

Tyrnävän kunnan investointiohjelma on ollut vuosia raskas suhteessa vuosikatteeseen ja tällöin se on pitänyt rahoittaa lainarahalla. Vuosina 2019, 2020, 2021 ja 2022 investointeja tehtiin maltillisesti. Vuodelle 2023 esitetään investointeja 5 215 000 euron edestä.

Investointiohjelmassa edellisten vuosien suunnitellut menot (alv 0 %) olivat

2016	8 630 500 €
2017	10 013 000 €
2018	3 082 500 €
2019	2 546 000 €
2020	2 164 000 €
2021	2 825 000 €
2022	2 652 500 €
2023	5 215 000 €

Vuosikate osoittaa sen, mitä jää jäljelle investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on ”riittävä”, jos se on vähintään poistojen suuruinen.

Tyrnävän kunnan vuoden 2023 talousarvio näyttää poistojen osalta 2 309 636 euroa ja vuosikatteen osalta 2 310 806 euroa.

Vuoden 2023 investointiohjelma sisältää mm. Kirkkomännikön uudisrakennushankkeen, liikenneympäristön ja katuverkoston parantamistoimenpiteitä, Murron uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentamisen, Haurukylän teollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamisen, urheilukentän perusrakennustöiden aloittamisen katsomon osalta sekä useita muita pienempiä kohteita. Kokonaisuudessaan vuoden 2023 investointiohjelma on nettona 5 215 000 (alv 0 %) euroa.

Kunnan lainakanta

Voimakas investoiminen on lisännyt kunnan lainakantaa. Vuosina 2019, 2020, 2021 lainakantaa on pystytty pienentämään. Myös vuoden 2022 osalta lainakannan odotetaan pienenevän. Vuonna 2023 lainakanta kasvaa Kirkkomännikön uudisrakennushankkeen vuoksi. Edellisten vuosien lainamäärä per asukas oli seuraava:

2012	2 741 €/asukas
2013	2 787 €/asukas
2014	2 511 €/asukas
2015	2 342 €/asukas
2016	3 409 €/asukas
2017	4 510 €/asukas
2018	4 990 €/asukas
2019	4 812 €/asukas
2020	4 740 €/asukas
2021	4 582 €/asukas
2022	arvio 4 500 €/asukas

Riskit ja päätösten vaikutusten ennakoarviointi

Riskienhallinta on olennainen osa johtamista. Tyrnävän kunnassa tehdään systemaattista riskienhallintaa, jonka avulla kunnan uhkana olevat riskit saadaan saman tavoitteellisen suunnittelun piiriin kuin kunnan muutkin toiminnot.

Riskien hallintaan kuuluu mm. jatkuva talouden seuranta ja siihen liittyvien riskien minimointi ja ennakointi. Kunnassa toteutetaan myös yksikkökohtaista riskienhallintaa, johon olennaisesti kuuluu mm. yksikkökohtaiset turvallisuuskävelyt. Turvallisuuskävelyjen perusteella ennaltaehkäistään erityisesti henkilö- ja omaisuusriskien realisoituminen.

Tyrnävän kunta kehittää riskienhallintaa koko ajan osana toimintojaan. Tavoitteena on päätösten vaikutusten ennakoarvioinnilla, ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä, resurssien keskittämällä, tiedolla johtamisella ja sisäisillä vastuukysymyksillä suojautua riskien realisoitumiselta.

Vuoden 2022 tapaan vuonna 2023 Tyrnävällä toteutetaan päätösten vaikutusten ennakoarviointia osana riskienhallintaa. Kunnassa tehtävät päätökset ovat usein mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat syvästi kuntalaisiin, kunnan työntekijöihin ja kunnan talouteen. Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tuleekin ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen ja kunnan elinvoimaan ja imagoon.

Tulevaisuus

Vuotta 2023 leimaa vahvasti hyvinvointialueuudistus. Myös Ukrainan sodan aiheuttamat suorat ja epäsuorat vaikutukset näkyvät vahvasti tulevina vuosina. Suomen väestö ikääntyy ja tarvitsee aiempaa enemmän palveluja. Samaan aikaan syntyvyys laskee ja huoltosuhde muuttuu. Nämä kaikki muutokset ja uhkat yhdessä ja erikseen ennakoivat haastavia vuosia julkiselle sektorille ja erityisesti kunnille.

Tehkäämme jokainen töitä sen eteen, että onnistumme näiden haasteiden edessä nyt ja myös tulevaisuudessa!

Pidetään huoli Tyrnävästä ja tyrnäväläisistä!

Tyrnävällä 7.11.2022

Vesa Anttila

Kunnanjohtaja

2 TALOUSSUUNNITELUA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

2.1 Talousarvio ja -suunnitelma sekä siihen liittyvät kuntalain pykälät

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista, varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston tulee päättää myös kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista. (KuntaL 14§)

Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, jossa annetaan tarpeelliset määräykset muun muassa kunnan taloudenhoidosta (KuntaL 90§)

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta. (KuntaL 39 ja 67 §)

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytötalous - ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisveloitetta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kuntalaki 110 a§ (väliaikaisesti voimassa 1.12.2020 – 31.12.2025) Alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen covid -19 – epidemiasta johtuvien taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Tällöin valtiovarainministeriö voi kunnan hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava kuuden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

2.2 Talousarvion yhteys kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sekä taloustietojen raportointiin

2.2.1 Talousarvion toteutumisvertailu ja osavuosisikatsaukset

Talousarvio ja kirjanpito ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa. Kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista ja laatia tilinpäätökseen sisältyvä talousarvion toteutumisvertailu (KuntaL 113§).

Taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan pääosin samoja periaatteita. Talousarvioon ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailuun sisällytetään sisäiset erät, jotka on kuitenkin eliminoitava tuloslaskelmasta ja taseesta kunnan tilinpäätöksessä. Lisäksi on eroja liikelaitoksen käsittelyssä.

Talousarviossa käytetään käsitteitä meno tai tulo kaikista taloustapahtumista. Talousarviossa menoa käytetään yleiskäsitteenä tarkoittaen talousarviovuodelle jaksotettujen toimintamenojen lisäksi myös muuta rahankäyttöä, muun muassa investointimenoa, lainan lyhennystä, antolainausta sekä pääoman lisäystä. Talousarviovuodelle jaksotettuja tuloja ovat esimerkiksi verotulot, valtionosuudet, maksu- ja myynti ja muut toimintatulot, korkotulot ja muut rahoitustulot sekä lainanotto.

Talousarvion toteutusvertailu on tärkeä osa kunnan tilinpäätöstä. Toteutusvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen sekä tuloslaskelma – ja rahoitusosien toteutuminen. Tavoitteiden toteutuminen voidaan esittää tehtävittäin toimintakertomuksessa tai talousarvion toteutusvertailussa. Koko kuntaa koskevien strategisten tavoitteiden toteutuminen esitetään tavallisesti toimintakertomuksessa. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen voidaan esittää tehtävittäin ja hankkeittain toimintakertomuksessa tai erillisenä yhdistelylaskelmana. Tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmaosien toteutuminen esitetään laskelmamuodossa. Toteutusvertailut tulee rajata tietoihin, jotka ovat valtuuston talousarviossa asettamien tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden seurannan kannalta välttämättömiä.

Talousarvion toteutusvertailussa seurataan sekä tavoitteiden että määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista. Toimielimien tulee seurata talousarvion toteutumista säännöllisesti, esimerkiksi neljännesvuosittain. Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan toimielimille talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetyllä tavalla.

2.2.2 Taloustietojen raportointi

Kunnan on tuotettava tietoja kunnan toiminnasta ja taloudesta kunnan toiminnan, hallinnon ja talouden ohjausta, johtamista ja seuranta varten sekä kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Kunnan on salassapitosäännösten estämättä toimitettava lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteen toimivuuden edellyttämässä muodossa. Kunta vastaa toimittamiensa tietojen oikeellisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotettavista tiedoista sekä tietojen tuottamisen ja toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista. (KuntaL 120 a§) Taloustietojen raportointia ohjaa Automatisoidun raportoinnin käsikirja (AURA).

3 TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

3.1 Tyrnävän visio

Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle.

3.2 Tyrnävän kuntastrategia

Kunnanvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2019 kunnalle uuden kuntastrategian. Vuoden 2022 kuluessa hyväksytyä kuntastrategiaa on päivitetty ja kirkastettu. Kuntastrategia on kunnan johtamisen työkalu. Siinä perehdytään toiminnan nykytilaan, määritellään toiminnan keskeiset painopisteet ja kehittämiskohteet sekä ennakoidaan tulevaisuuden haasteita ja pyritään löytämään keinoja niihin vastaamiseen. Kunnan strategiassa määritellään, mihin suuntaan Tyrnävän kuntaa kehitetään ja miten tulevaisuuteen varaudutaan. Kuntastrategia on strategia, jolla valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista, ja jonka mukaisesti kuntaa johdetaan.

Strategiseen työskentelyyn liittyy kiinteästi toimintaympäristön hyvä tuntemus ja kriittinen tietoisuus paremmasta. Kehittämistyön on oltava tavoitteellista toimintaa, jossa myös muutokset ovat mahdollisia. Kehittämistyölle on asetettava aina tavoitteet, joita arvioidaan säännöllisesti. Toimintaa muutetaan tarvittaessa tavoitteiden mukaisiksi.

Tyrnävän kuntastrategian lähtökohtana on itsenäinen yhteistyötä tekevä kunta. Tulevaisuuden muutoksiin vastataan pitämällä kuntatalouden vakautta edelleen yhtenä keskeisenä strategisena painopistealueena. Kuntatalouden hoidossa on toimittava pitkäjänteisesti ja pidättyvästi siten, että tasapainotila suunnitelmakaudella saavutetaan. Kunnan vakaa talous luo perustan muulle kehitystyölle.

Uuden strategian mukaisesti lähipalvelut, sivistys ja hyvinvointi, turvallinen ja sujuva arki sekä elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä. Strategia asettaa kunnan tavoitteeksi kasvaa parhaaksi kuntatyönantajaksi. Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja luo mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tyrnävän kunnan toimintatavoissa asiakas- ja asukaslähtöisyys sekä laaja hyvinvointinäkökulma.

Kunnan menestyminen nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä on riippuvainen monista tekijöistä. Keskeistä on kyky tunnistaa yhteiskunnalliset muutokset ja etsiä niihin aktiivisesti ratkaisumalleja niin kunnan sisällä kuin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Onnistuminen edellyttää laaja-alaista näkemystä ja tasapainotilan saavuttamista keskeisten tavoitteiden välillä sekä määrätietoista työtä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntastrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Strategian toimeenpano

- Vuosittainen talousarviovalmistelu (aihiot strategiasta toimialoittain)
- Vuosittain arviointia toteutetaan tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan havaintojen pohjalta

Hyvinvointikertomus osana hyvinvointijohtamista

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Päätavoitteena on, että kunnissa vallitsee hyvinvointijohtamisen kulttuuri, joka pohjautuu toimiviin hyvinvointirakenteisiin. Tyrnävällä on säännöllisesti kokoontuva hyvinvointiryhmä. Tavoitteena on edelleen vahvistaa poikkihallinnollisia hyvinvointirakenteita osana kunnan johtamista ja kytkeä hyvinvointijohtamisen näkökulma osaksi kunnan toimintaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tavoitteena on myös lisätä luottamushenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden hyvinvointijohtamisen osaamista. Edelleen kehitetään kuntalaisten osallisuutta ja järjestöyhteistyötä hyvinvointityössä.

Hyvinvointikertomus on olennainen osa kunnan normaalia vuosittaista strategia-, talousarvio-, toiminta- ja käyttösuunnitelmatyötä ja liittyy tilinpäätökseen ja arviointiin. Hyvinvointikertomustieto liitetään muuhun toimintaympäristötietoon ja hyödynnetään talousarvion suunnitteluohjeiden ja itse talousarvion laadinnassa.

Erityisesti hyvinvointikertomuksen pohjalta on noussut koulutuksen merkitys hyvinvoinnin ja tasa-arvon tuojana.

Turvallisuus

Tyrnävä on kyselyn mukaan koettu yleisesti ottaen turvalliseksi kunnaksi. Yleistä turvattomuuden tunnetta on vähän, mutta parannettavaakin on. Tehty selvitys on turvallisuustyön pohjana. Kuntalaisten turvallisuus ja toisaalta turvattomuus muodostuvat monista eri tekijöistä.

Turvallisuus on hyvinvointia. Turvallinen kunta kiinnostaa asukkaita, yrityksiä ja on haluttu työpaikka. Turvallisuustyötä johtaa kunnanjohtaja yhdessä turvallisuuspäällikön, johtoryhmän, pelastuslaitoksen, poliisin ja muiden viranomaisten edustajien kanssa. Tavoitteena on, että turvallisuuden edistäminen kuuluu kaikille ja on osa jokaisen työtä.

3.2.1 Tyrnävän kunnan strategiset valinnat

Kuntastrategian päivitys toteutettiin vuonna 2022 laajana sidosryhmätyöskentelyllä. Kunnanhallituksen nimeämä ohjausryhmä ohjasi strategian valmistelua ja sen laatimiseksi järjestettiin kuntalaisille avoimia työpajaseminaareja sekä valtuustoseminaarin strategian luonnosvaiheessa. Strategisiin valintoihin lisättiin tavoite kasvaa parhaaksi kuntatyönantajaksi. Muut kuusi Tyrnävän kunnan strategista valinnat pysyivät vuoden 2019 strategian mukaisina, mutta ne saivat uuden muotoilun:

- Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi
- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Vuoden 2023 painopistealueina ovat erityisesti vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito sekä asiointipalveluiden lähellä olo ja saavutettavuus. Hyvinvointialueuudistuksessa, mikä tapahtuu vuodenvaihteessa 2022/2023, ovat molemmat painopistealueet erittäin tärkeitä.

Päätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä tulee ottaa huomioon, miten ne vaikuttavat kuntalaisiin, ympäristöön, organisaatioon ja henkilöstöön sekä talouteen ja kunnan elinvoimaan ja imagoon.

3.2.2 Tyrnävän arvoperusta

- Avoimuus
- Kestävyys
- Oikeudenmukaisuus
- Turvallisuus
- Vastuullisuus

3.2.3 Strategiset valinnat

Tavoitteet

- Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi
- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

3.2.4 Strategian läpileikkaavat teemat

HYVINVOINTI

Tyrnävällä on poikkeuksellinen ikärakenne. Lähes 50 prosenttia kuntalaisista on alle 29-vuotiaita, 17 prosenttia 0–6-vuotiaita. Palvelujen kehittämistä on tehty aidosti hallintokuntien rajat ylittävällä tavalla, ikärakenne aiheuttaa haasteita investointien osalta.

Strategisten valintojen tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin näkökulmasta

- Hyvinvoiva henkilöstö on kunnan keskeinen menestystekijä. Tyrnävän kunta käyttää monipuolisia kannustimia henkilöstön työssäjaksamisen, viihtymisen ja pysymisen edistämiseksi. Matala ja tiivis organisaatio mahdollistaa vuorovaikutuksen yli osastojen.
- Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut sekä vapaan sivistystyön palvelut lisäävät kuntalaisten hyvinvointia erityistarpeet huomioiden.
- Kuntalaisten mahdollisuus lähipalveluiden käyttöön helpottaa arkea ja lisää vapaa-aikaa. Asiointimatkojen määrään ja liikkumistapaan pyritään vaikuttamaan hyvinvoinnin ympäristön näkökulmista.
- Kunnan moniammatillinen hyvinvointiryhmä valmistelee vuosittain hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet.
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen.
- Kunta tarjoaa kuntalaisille monipuoliset liikunta- ja ulkoilumahdollisuudet. Ympäristöstä huolehditaan tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lapsiperheiden ja eri ikäryhmien viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota ja nostetaan ympäri kuntaa sijaitsevat erityiset kohteet esille.
- Kunta edistää palvelurakenteen monipuolisuutta ja uusien työpaikkojen syntymistä. Yrittäjien hyvinvointia tukevat yrittäjätilaisuudet, tapahtumat ja liikuntapalvelut. Kunnan ruokapalveluissa hyödynnetään lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan.

ELINVOIMA

Tyrnävällä on vahva alkutuotanto: 137 aktiivitalaa, peltoa viljelyksessä 11 200 ha, maitoa tuotetaan 4,6 milj. litraa, karjatiloja 14 kpl, 32 tilalla perunaa viljelyssä n. 1300 ha.

Korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueiksi on Euroopassa nimetty viisi High Grade-aluetta. Näistä ainoa Suomessa sijaitseva alue on Tyrnävän ja Limingan kuntien muodostama alue. Muut alueet sijaitsevat Skotlannissa, Irlannissa, alue Pohjois-Saksassa ja Azoreilla.

Palvelualan merkitys on kasvanut Tyrnävällä. Eniten työpaikkoja Tyrnävällä on terveys- ja sosiaalipalveluiden alalla. Luovat alat nousevat ja mahdollistavat uuden yrittäjyyden.

Strategisten valintojen tavoitteet ja toimenpiteet elinvoiman näkökulmasta

- Viihtyisä työympäristö takaa tuloksellisen työn tekemisen ja joustavan asiakasrajapinnan. Työnantaja huomioi työntekijää ja henkilöstö on sitoutunut.
- Kunta tarjoaa kattavasti varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut ja vapaan sivistystyön tarjoamat mahdollisuudet. Yrittäjyyskasvatus on osana opetussuunnitelmaa.
- Maankäytön ja kaavoituksen keinoin mahdollistetaan yritysten ja asukkaiden sijoittuminen yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi. Huolehditaan kunnan sisäisistä ja alueellisista yhteyksistä.
- Varataan resursseja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin eri ikäryhmät huomioiden. Kunnan kiinteistöstä ja maaomaisuudesta pidetään huolta suunnitelmallisesti ja pitkän aikavälin tavoitteita asettaen.
- Kuntalaiset osallistuvat päätöksentekoon. Kaikessa päätöksenteossa ennakkovaikutusten arviointi on päätöksenteon perusta. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua.
- Elinympäristöstä huolehditaan suunnitelmallisesti. Ainutlaatuiset kohteet, kuten kuntakeskuksen Meijerialueen ympäristö, nostetaan omaan arvoonsa ja niitä kehitetään vetovoimatekijöinä.
- Kunta luo yrityksille kehittymisen mahdollisuuksia kunnassa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisten ja seudullisten yrittäjäyhteisöjen kanssa. Lähiruoka ja ainutlaatuinen toimintaympäristö ovat esillä eri toiminoissa.

JUUREVUUS

Tyrnävän kunta on vahvasti yhteisöllinen ja paikallinen kulttuuriperintö halutaan säilyttää. Paikalliskulttuuri ja alueen vahva alkutuotanto näkyvät kunnan toiminnoissa monin tavoin.

Strategisten valintojen tavoitteet ja toimenpiteet elinvoiman näkökulmasta

- Paikkakunnalle luonteenomainen yhteisöllisyys on vahvasti läsnä myös kuntatyön arjessa. Yhteinen tekeminen laajentaa näkökulmia.
- Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen.
- Paikallisia palveluita ja niiden näkyvyyttä tuetaan eri tavoin. Lähipalveluiden saatavuus pyritään mahdollistamaan kuntalaisille.
- Tyrnäväläistä rakennusperintöä vaalitaan ylläpitämällä kunnan rakennusten kuntoa ja järkevää käyttöä. Yhteisiä varoja suunnataan paikallisiin hyvinvointia lisääviin tekoihin ja alueen monipuoliseen kehittämiseen.
- Vuoropuhelu paikallisten kanssa on aktiivista. Kuntalaisten osallistuminen tukee päätöksentekoa ja kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Osallisuuteen on monta tapaa: vaikuttaa voi tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa. Yhdessä teemme tulevaisuuden Tyrnävää.
- Vahvalle alkutuotannolle tyypillisiä maisemia ja rakennuksia ylläpidetään ja arvostetaan. Kylät ja jokivarret pidetään yhteistyössä avoimina ja siisteinä. Ympäristörakentamisessa huomioidaan kuntalaisten toiveita.
- Tyrnävän osaamista brändin kautta nostetaan paikallisia elinkeinoja esille. Vahva alkutuotanto, erityisesti perunan viljely ja jalostusasteen nosto sekä paikallisten erityispiirteiden hyödyntäminen ovat osana kunnan elinvoimatyötä.

3.3 Taloussuunnitelman yleiset perusteet ja kehitysnäkymät

Kuntalain mukaan lain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Tarkoituksena on myös edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä.

Kuntalaki on tullut voimaan 1.5.2015 kuitenkin niin, että merkittävää osaa laista on sovellettu 1.6.2017 lukien, jolloin uusi kuntavaalikausi alkoi. Laki on edelleen kunnan hallintoa ja toimintaa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki.

Kuntalaissa otetaan huomioon kunnan toiminta laajasti. Kunnan toimintaa tulee ohjata kokonaisuutena riippumatta siitä, hoidetaanko tehtäviä kunnan omassa organisaatiossa, kuntayhtymässä, kunnan omistamissa yhtiöissä tai ostopalveluna.

Kuntatalousohjelma

Kuntien tehtävien ja veloitteiden rahoituksen tasapainoa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kuntatalousohjelmassa, joka laaditaan julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.

3.3.1 Yleinen talouden kehitys

Maailmantalouden kasvu jatkuu mutta edellisvuosia hitaammin. Kasvun arvioidaan yltävän kuluvana vuonna noin 3 prosenttiin. Tulevina vuosina maailmantalouden volyymikasvu jatkaa noin 2–3 prosentissa. Riski odotettua heikomasta talouskehityksestä vaivaa kuitenkin kaikkia merkittäviä talousalueita ympäri maailmaa. Keskeisimmät riskit liittyvät uusiin ongelmiin energiamarkkinoilla, inflaation ja korkojen nousuun sekä geopoliittisten jännitteiden kärjistymiseen Euroopassa tai esimerkiksi Taiwanissa.

Talouden kasvuennusteet vaihtelevat maittain hyvin paljon ja monesti eri syistä. Yhdysvaltojen ylikuumentunut talous on painanut nopeasti kohoavien hintojen, väistyvän finanssipoliittisen elvytyksen ja talouskasvun notkahtamisen kanssa, Samaan aikaan työmarkkinat ovat hyvin kireät: syyskuussa maan työttömyysaste painui 3,5 prosenttiin.

Rahapolitiikkaa on kiristetty kuluvana vuonna nopeasti, ja todennäköisesti koronnostoja jatketaan yhä. Markkinoiden luottamus Yhdysvaltojen keskuspankin kykyyn hillitä inflaatiota ja pitää tilanne hallinnassa on vahva. Yhdysvaltojen talouden ennakoitaan kuitenkin kasvavan tulevina vuosina aiempaa hitaammin, 0–2 prosentin välillä.

Kiina on ollut jo pitkään maailmankaupan veturi, mutta nyt sen ylle kasautuneet lukuisat väestökehitykseen, heikkoon tuottavuuteen, velkaantumiseen ja poliittiseen ohjaukseen liittyvät pitkän aikavälin haasteet ovat nostamassa päätänsä. Kuluvana vuonna talouskasvu on hidastunut muun muassa lukuisten kaupunkien koronasulkujen vuoksi.

Vielä alkuvuonna euroalueen talous kasvoi reippaasti erityisesti Etelä-Euroopan isojen maiden koronaelpymisen tahdissa. Nyt positiivista kehitystä rokottaa yhä voimakkaammin sota ja sen käynnistämä myllerrys energiemarkkinoilla. Euroopan maat pyrkivät vähentämään energiariippuvuuttaan Venäjältä ja suojaautumaan energian saatavuusongelmia, hintojen nousua ja mahdollisia energiakatkoksia vastaan. Erityisen voimakkaasti energiakriisistä kärsivät Saksa, Itävalta ja Italia.

Euroalueen kasvunäkymät heikentyivät loppukesällä tuntuvasti. Kuluttajien ja yritysten luottamus on alamaissa. Talvesta odotetaan vaikeaa, ja ajoittain suhdannekehitys voi käydä teknisessä taantumassa. BKT:n kasvun 2023–2024 odotetaan kuitenkin yltävän noin prosenttiin, ja työmarkkinat ovat pysytelleet vahvoina. Energian kallistuminen näkyy inflaation lisäksi kuluttajien ostovoiman supistumisena, mutta suurimmat vaikutukset talouskasvuun voivat olla vasta edessä. Tähän vaikuttavat muun muassa ensi talven sää sekä kuluttajien ja yritysten mahdollisuudet säästää energiaa. Toisaalta energian kallistuminen vauhdittaa vihreää siirtymää. Kesän jälkeen maakaasun tuonti Venäjältä Eurooppaan on lähes loppunut, joten suuri osa euroalueen energiasta tuodaan alueen ulkopuolelta korvaavia energiamuotoja, kuten nesteytettyä maakaasua, lisäämällä. Energian tuonnin lasku on noussut Euroopassa vuoden toisella neljänneksellä noin 6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, energian nettoviejä Yhdysvalloissa kustannukset ylsivät vain noin prosenttiin.

Kaikesta huolimatta Suomen talouskehitys on jatkunut vuoden alkupuolella vahvana. Tunnuslukuja on kannatellut palvelualojen vahva elpyminen koronakuopasta ja työllisyyden pysyminen ennätystasolla, 74 prosentin tuntumassa. Työttömyyden lasku näyttää pysähtyneen kesällä, vaikka elokuussa avoimia työpaikkoja ilmoitettiin yhä enemmän kuin edellisvuonna. Työttömyysasteen trendi kasvoi huhtikuusta elokuuhun 6,4 prosentista 7,1 prosenttiin. Tällä tasolla liikkuva työttömyys on Suomen oloissa pidemmällä aikavälillä kuitenkin yhä varsin matala. Tuotannon suhdannekuvaaja kasvoi elokuussa vuoden takaisesta vielä 0,8 prosenttia, mutta kasvuvauhti hiipui kesällä selvästi. Myös elokuun tuotannon kausitasoitettu määrä pysyi edelliskuukauden tasolla. Kasvun hidastuminen on ollut erityisen voimakasta teollisuudessa ja jalostuksessa, joissa kustannusten nousu on ollut rajua. Sen sijaan palvelut kasvoivat elokuussa vielä noin kaksi prosenttia vuoden takaisesta.

Inflaatio nousi syyskuussa 8,1 prosenttiin; tällä tasolla oltiin Suomessa viimeksi 1980-luvulla. Hinnat ovat alkaneet nousta myös elintarvikkeissa, väli tuotteissa ja palveluissa. Nousu on näkynyt erityisesti kuluttajien luottamusindikaattorin romahduksena ja yritysten kustannusten voimakkaana nousuna. Kyselyiden mukaan noin kaksi kolmasosaa yrityksistä on onnistunut siirtämään kohonneet kustannukset hintoihin. Hyvin monet kesän jälkeen julkaistut suhdanneennusteet ovat pitäneet vuoden 2022 bruttokansantuotteen ennusteen ennallaan tai jopa nostaneet sitä hieman. Olosuhteisiin nähden vahva kasvuennuste pohjautuu alkuvuoden hyviin taloustietoihin. Tyypillisemmällä kuluvalle vuodelle ennustetaan noin kahden prosentin volyymikasvua.

Kaikki suhdanne-ennusteet olettavat kuitenkin, että vuoden sisäistä kehitystä tarkastellen kasvu tasaantuu loppuvuoden aikana tai kääntyy syksyllä jopa pieneen tekniseen taantumaa. Tämä johtuu heikon ostovoimakehityksen käynnistämästä yksityisen kulutuksen vähentymisestä sekä vaimeasta investointi- ja vientikysynnästä. Hyvin monet kesän jälkeen päivitetty BKT-ennusteet vuodelle 2023 alkavatkin nyt miinusmerkillä, osa asettuu nolnaan tai pikkuisen plusalle. Kasvun vaimeneminen kohdistuu erityisesti kauppaan ja rakentamiseen. Myös työttömyys lisääntyy.

3.3.2 Kuntien talous

Kuntatalouden kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä kovia paineita. Julkisen sektorin palvelut ovat työvoimavaltaisia, joten kesäkuun alussa kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Sopimus on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan, mutta sen päälle tulee vielä monivuotinen alan palkkarakenteita uudistava kehittämisohjelma.

Kustannuspaineita aiheuttavat myös odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu sekä siihen liittyvä korkotason nousu. Kehitysarviossa kuntien kustannuspaineita kuvaavat ennusteet, kuten peruspalveluiden hintaindeksi, nousivatkin reippaasti.

Samaan aikaan kuntataloudessa ja laajemmin koko julkisessa taloudessa on tapahtunut verotulojen odotettua voimakkaampaa vahvistumista. Kun vielä vuosi sitten kuntatalouden tilan ennakoitiin heikkenevän vuonna 2022 selvästi, nyt kunnallis- ja yhteisöverojen vahva kehitys on paikannut tilanteen. Vuoden 2022 tunnuslukuja erityisesti toiminnan ja investointien rahavirran osalta kaunistaa myös Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhtiöittäminen.

Kuntatalouden kehitysarvio on lähivuosien osalta hyvin positiivinen, sillä myös vuotta 2023 vahvistaa noin 1,2 miljardin euron suuruisiksi arvioitu kertaluonteinen verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan.

Euromääräisesti isojen sote-rahavirtojen varjoon jää myös lukuisia muita kuntien talouteen vuonna 2023 vaikuttavia päätöksiä, kuten varhaiskasvatusmaksujen alennus ja sen kompensointi sekä Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen valmistavaan opetukseen kohdistuvat tukimäärärahat

3.3.3 Tyrnävän kunnan talous suunnitelmakaudella

Tyrnävän kunnan talouskehitys on viimeisten vuosien aikana saatu käännettyä positiiviseksi. Taseessa ei ole kattamattonta alijäämää ja sinne on saatu kerättyä erittäin tarpeellinen ylijäämäpuskuri, mikä on kuitenkin aikaisempien tapioillisten vuosien johdosta kutistunut noin 3,1 miljoonaan euroon.

Vuonna 2023 kuntatalous vahvistuu väliaikaisesti, kun sote-tehtävien kustannukset poistuvat, mutta kunnille kertyy veroja vielä aiemmilta verovuosilta sote-uudistusta edeltäneillä korkeammilla veroprosenteilla ja jako-osuuksilla. Pitdemällä aikavälillä kuntataloudessa on kuitenkin tulojen ja menojen rakenteellinen epätasapaino.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa hyvinvointialueille, mutta kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä vastuu jää edelleen kunnille. Kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueen palvelukseen, joka ottaa tuottamisvastuun näistä tehtävistä. Hyvinvointialueiden vastuulle siirtyy myös koulujen ja oppilaitosten koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut. Kunnan tulot, että menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena.

Kunnanvaltuusto on jo tehnyt päätökset vuoden 2023 veroprosenteista. Veroprosentti leikataan lakisäänteisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Vaikka Tyrnävän kunnan menojen kasvu hidastuu vuonna 2023 hyvinvointialueelle siirtyvien toimintojen johdosta, vaikeuttaa kiihtynyt inflaatio talousarvion tekemistä.

Tavoitteena on jatkaa toimintojen hallintaa tasapainoisen talouden pohjalta nykyisen kuntastrategian mukaisesti. Viime vuosina tehty työ kuitenkin näkyy jo positiivisesti Tyrnävän kunnan taloudessa. Tyrnävän kunnan taloudellinen tila on saatu käännettyä siten, että kuluvalle vuodelle ja tuleville vuosille emme ennusta edellisten kaltaisia suuria negatiivisia tuloksia.

Tuloveroprosentin kehitys	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tyrnävä	20,50	21,00	22,00	22,00	22,00	22,00
Pohjois-Pohjanmaa	20,44	20,44	20,57	20,57	20,91	20,91
Koko maa	19,91	19,91	19,88	19,97	20,02	20,01

Kiinteistövero			
Vuosi 2022	Yleinen %	Vakituiset asunnot %	Muu asuinrakennus %
Tyrnävä	1,12	0,54	1,12
Pohjois-Pohjanmaa	1,13	0,52	1,12
Koko maa	1,08	0,51	1,18

Kunnan talousasemaa esittäviä lukuja (Tilinpäätöstiedot)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Verotulot milj. euroa	17,5	18,1	18,0	18,2	18,3	19,7	19,9	21,6
Valtionosuudet milj. euroa	17,9	18,3	19,0	19,1	18,5	18,8	21,8	21,3
Ta-lainat milj. euroa	16,9	15,9	23,0	30,4	33,5	31,9	31,3	30,2
Ta-lainat euroa/asukas	2 511	2 342	3 409	4 510	4 990	4 812	4 740	4 582
Vuosikate 1000 euroa	1 736	1 606	1 004	1 360	-288	1 926	3 243	2 327
Vuosikate euroa/asukas	258	237	149	202	-43	290	491	353
Vuosikate% käyttötuloista	4,4	4,0	2,4	3,6	-0,7	4,5	7,1	4,9
Vuosikate % poistoista	108,9	100,3	61,8	82,8	-14,2	95,9	159,3	109,7
Investointien tulorahoitus	99,4	75,8	11,3	17,0	-9,9	250,9	290,6	186,8
Lainanhoitokate	0,7	0,7	0,5	0,5	0,0	0,6	1,1	0,8
Kassan riittävyys pv	5	0,2	2,7	1,0	1,0	0,1	12	16

Tunnuslukuja

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin.

Investointien tulorahoitus –tunnusluku kertoo sen, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee sen, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Maksuvalmiuden kannalta riittävänä voidaan pitää vähintään 15 päivän kassan riittävyyttä.

Taseen tunnuslukuja

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omavaraisuusaste %	Omavaraisuusaste lasketaan kunnan oman pääoman ja varustusten suhteena taseen loppusummasta. Tunnusluku kertoo kunnan vakavaraisuudesta ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.	34	30	25	26	28	28
Suhteellinen velkaantuneisuus %	Ilmaisee kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta.	71	76	95	88	81	76
Lainat euroa/asukas		3 409	4 510	4 991	4 812	4 740	4 582

3.3.4 Konsernitavoitteet

Määräamisvalta (omistusosuuden suhde) osoittaa kunnan mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa niin, että koko konsernin tavoitteet ja edut tulevat otetuksi huomioon.

Tyrnävän Vesihuolto Oy kuuluu Tyrnävän kuntakonserniin. Tyrnävän Vesihuolto Oy:n yhtiösopimus on allekirjoitettu 1.11.1962. Tyrnävän kunta omistaa Tyrnävän Vesihuolto Oy:n osakkeista 68 kpl/prosenttia. Lisäksi konserniin kuuluu vuonna 2021 perustettu Tyrnävän Kehitys Oy, joka on kunnan 100 %:sti omistama tytäryhtiö.

Tyrnävän kunnan konserniohjeissa on määritelty kunnan toimivalta ja vastuu Tyrnäva-konsernissa. Konserniohje on uudistettu vuonna 2012.

Tyrnävän kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja edullisia palveluja kunnalle ja kuntalaisille.

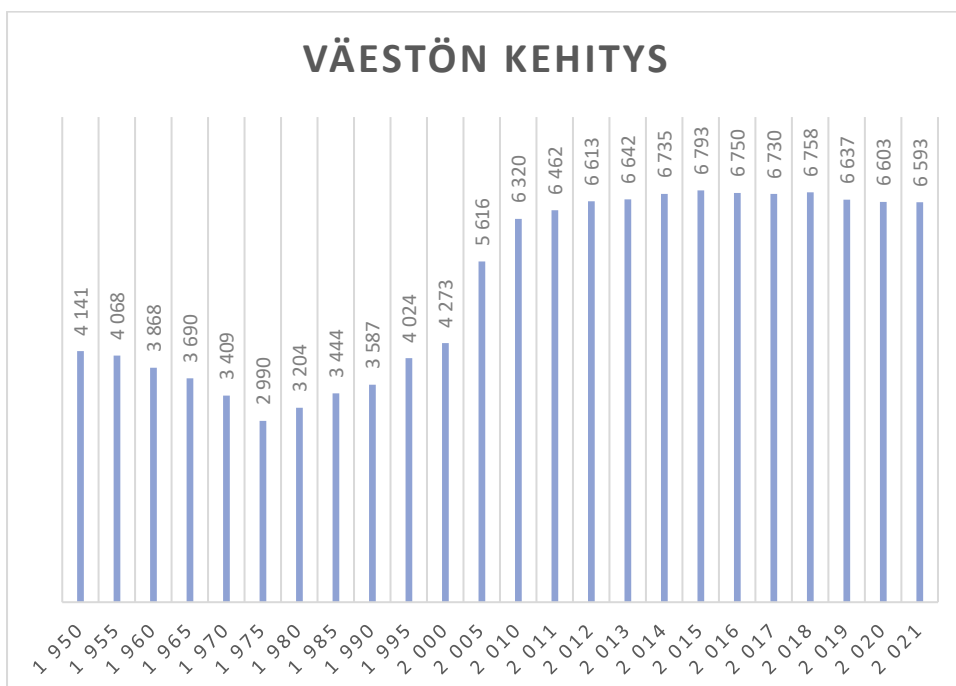
Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitaseen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Tytäryhteisön velvollisuus antaa tietoja kunnanhallitukselle on lisätty lakiin. Tytäryhteisön hallituksen on annettava kunnanhallitukselle konsernin taloudellisen aseman laskemiseen tarvittavat tiedot. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoa yhtenäisesti siten, että kunnan konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa. Yhteisöjen tulee myös laskea kunnan poistosuunnitelman mukaiset poistot kunnan konsernitasetta varten.

Tytäryhteisön henkilöstöpolitiikassa noudatetaan kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta edellytä.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n tulee informoida kunnanjohtajaa välittömästi poikkeus- tai häiriötilanteista veden jakelussa tai muista vesiyhtiön toiminnan olennaisista muutoksista.

Konsernitaseen tunnuslukuja	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omavaraisuus %	34,8	29,8	27,3	28,0	28,0	28
Konsernin lainakanta milj. euroa	26,3	33,7	36,2	35,2	36,6	37,3
Konsernin lainat euroa/asukas	3 892	5 001	5 390	5 313	5 544	5 657

3.3.5 Väestön kehitys

Väestö	Väestötavoite										
	Vuodenvaihteessa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025	2030
Naiset		3282	3301	3325	3298	3283	3308	3228	3201		
Miehet		3360	3434	3468	3452	3447	3450	3375	3392		
Yhteensä.		6642	6735	6793	6750	6730	6758	6603	6593	6700	6900

Ikä	2021 lkm	%-osuus
0–5	624	9,5
6–12	1040	15,8
13–18	771	11,7
19–64	3221	48,9
65–84	817	12,4
85 -	120	1,8
Yht.	6593	100

Ikä	v. 2025 lkm	%-osuus	v. 2030 lkm	%-osuus
0–5	566	8,8	563	9,1
6–12	867	13,5	720	11,6
13–18	843	13,1	705	11,4
19–64	3091	48,1	3014	48,6
65–84	936	14,6	1054	17,0
85-	127	2,0	146	2,4
Yhteensä	6430	100	6202	100

Pidemässä tarkastelussa Tyrnävän asukasluku on pysynyt samalla tasolla (10 vuoden keskiarvo on noin -0,3 %). Viimeisten vuosien aikana asukasluku on kääntynyt laskuun. Tämän myötä Tilastokeskuksen arvion mukaan Tyrnävän väkiluku pienenee ennusteissa. Vuonna 2022 kuitenkin väkiluku on kääntymässä nousuun, mutta tämä trendi ei vielä näy Tilastokeskuksen ennusteissa. Päivähoitoikäisten määrä pienenee ja myös prosentuaalinen osuus vähenee ja kouluikäisten määrä myös pienenee sekä prosentuaalisesti että absoluuttisesti. Eläkeikäisten määrä kasvaa yli 30 hengellä vuosittain vuosina 2022–2025. Samana ajanjaksona yli 85-vuotiaiden prosentuaalinen osuus myös kasvaa aavistuksen verran.

Vanhushuoltosuhte (yli 65- vuotiaat suhteessa 15–64- vuotiaisiin) on Tyrnävällä 25,5 % ja arvio vuodelle 2025 on noin 29 % ja arvio vuodelle 2030 on noin 34 %. Nämä arviot perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2021 arvioon Tyrnävän väestöstä. Koko maassa vanhushuoltosuhte on 25 % ja arvio vuodelle 2025 on 41 %. Tämä tarkoittaa sitä, että kun tällä hetkellä yhtä seniori-ikäistä kohti on neljä työikäistä koko maassa, niin vuonna 2025 enää kaksi ja puoli. Tyrnävällä vanhushuoltosuhte on huomattavasti positiivisempi.

Palvelusuunnitelmat osastoittain

Palvelusuunnitelmilla konkretisoidaan ja tarkennetaan kuntastrategian palvelujen kehittämistä koskevia linjauksia ja esitetään kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet. Palvelusuunnitelmilla pyritään turvaamaan kunnan palvelujen saatavuus ja riittävä palvelutaso.

Palvelusuunnitelmat on esitetty seuraavaksi osastoittain käyttötalouden tavoiteasettelun yhteydessä.

4 HALLINTO JA KEHITTÄMISOSASTO

Yleiskuvaus

Hyvinvointialueudistuksen myötä osaston rakenteeseen ja vastuualueisiin tulee muutoksia. Vuoden 2023 alusta alkaen mm. pelastustoimen palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle. Vuonna 2022 työllisyyspalvelut ovat osa sosiaali- ja terveysosastoa, mutta hyvinvointialueudistuksen myötä tämä siirtyy osaksi hallinto- ja kehittämisosastoa. Hallinto- ja kehittämisosasto koostuu kolmesta tulosalueesta: yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen, tuki- ja sähköiset palvelut sekä henkilöstö ja hyvinvointi. Henkilöstö ja hyvinvointi sitovuustaso koostuu aiemmin tukipalveluissa olleesta henkilöstöhallinnosta sekä uutena osastolle siirtyneestä työllisyystoiminnoista. Osasto vastaa kunnan yleishallinnosta, taloushallinnosta, tukipalveluista, kehittämistoiminnoista sekä työllisyyspalveluista.

Tavoite 2023

Päämääränä on varmistaa, että kunnan hallinto toimii tehokkaasti ja tukee koko kuntaa uuden kuntastrategian toteuttamisessa. Toimimme siten, että päätöksenteko ja hallinto on avointa ja osallistavaa. Tehtävänä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Tuemme ja omalta osaltamme toteutamme hyvinvointialueudistusta.

Kunnan taloudenpidossa kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista, kuntalaisista ja yhteisistä varoista oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti. Varmistamme oikeiden työkalujen saatavuuden, jotta kuntaa voidaan johtaa ja kehittää taloudellisesti vastuullisella ja kestäväällä tavalla.

Toimintasuunnitelma 2023

Hallinto- ja kehittämisosasto jatkaa edelleen palvelujensa ja toimintansa kehittämistä vastaamaan uutta kuntastrategiaa kiristyneen kuntatalouden vallitessa. Koko osaston teemana on kehittää uusia innovatiivisia toimintamuotoja, kunnan sisäisiä palveluita ja uusia työkaluja.

Kunnan toimintaa järjestetään siten, että kuntalaisilla on mahdollisuus ajasta ja paikasta riippumatta antaa palautetta sähköisillä kanavilla ja osallistua päätöksentekoon valmisteltavien asioiden työstämiseen. Sähköiset osallistumisen kanavat mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen. Myös tiedon saantia tuodaan enemmän sähköisille kanaville. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua.

Osastojen välistä yhteistyötä ja tiedon liikkumista eri osastojen välillä vahvistetaan yhteisin tilaisuuksin sekä Sentraalin työntekijöiden avulla.

Hallinto- ja kehittämisosaston henkilöstö

Hallinto- ja kehittämisosaston henkilöstön määrä on 21. Vuoden aikana henkilöstön määrä lisääntyy enintään kahdella työntekijällä.

Yhteenveto hallinto- ja kehittämisosaston talousarviosta 2023

Hallinto- ja kehittämisosasto	Menot €	Tulot €	Nettomenot €
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	-1 675 441	160 600	-1 514 841
Tuki- ja sähköiset palvelut	-1 179 556	28 122	-1 151 434
Henkilöstö ja hyvinvointi	-979 625	157 000	-822 625
Yhteensä	-3 834 622	345 722	-3 488 900

	Budj. 2021	TP 2021	Budj. 2022	Budj. 2023	Muutos €	Muutos %
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	1 803 608	1 577 955	1 886 995	1 514 841	-372 154	-19,7
Tuki- ja sähköiset palvelut	1 167 465	1 084 485	1 300 705	1 151 434	-149 271	-11,5
Henkilöstö ja hyvinvointi	-	-	-	822 625	822 625	-
Yhteensä	2 971 073	2 662 440	3 187 700	3 488 900	301 200	9,4

4.1 Yleishallinto

Palvelun yleistavoite

Tulosalueen toimijoiden tehtävä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tulosalueen yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen yleishallinnon tulosyksiköt ovat vaalit, tilintarkastus, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnallisverotus, yhteistoimintaosuudet, seutukunta, joukkoliikenne, eläinlääkintähuolto ja viranomaistoiminta.

Kunnan strateginen johtaminen

Kuntien asemaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavat valtionhallinnon toimenpiteet voimakkaasti. Meneillään on hyvinvointialueuudistus. Hallitus toteuttaa sosiaali- ja terveystalouden rakennemuutoksen 1.1.2023 alkaen. Sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirretään kunnilta hyvinvointialueille, joiden rahoitus perustuu valtion rahoitukseen. Kuntien tehtävien arviointi on käsittelyssä jatkuvasti ja valtionosuusjärjestelmää myös uudistetaan samanaikaisesti.

Tyrnävän vuonna 2019 hyväksyttyä kuntastrategiaa on päivitetty vuoden 2022 kuluessa vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä. Uudistetun kuntastrategian mukaiset strategiset valinnat ovat seuraavat:

- Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi
- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Vuodelle 2023 painopisteiksi erityisesti vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito sekä avoin ja kuuleva vuorovaikutus.

Huomion kiinnittäminen turvallisuuteen sisältyy talousarvioon ja suunnitelmiin kattavasti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.

Ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut

Palvelut tuotetaan seudullisesti. Viranomaistoiminnan laskutusperusteena on asukasluku 70 % ja kuntiin käytetty työaika seurantaan perustuen 30 %. Eläinlääkintähuollon kustannukset on suhteutettu eläinten määriin.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen toimintaa koskeva kuntien välinen nykyinen sopimus kattaa vuodet 2021–2025.

Jätehuoltoviranomainen

Lakeuden kunnat ovat toteuttaneet oman hankkeen, jonka tarkoituksena on toteuttaa jätehuollon toiminta ja viranomaistoiminnot yhteistyössä (Liminka, Muhos, Utajärvi ja Tyrnävä). Ko. kunnat ovat tehneet sopimuksen Muhoksen, Limingan, Utajärven ja Tyrnävän yhteisestä jätelautakunnasta. Lautakunnan isäntäkuntana toimii Limingan kunta. Lautakunnassa on yhteensä kahdeksan varsinaista jäsentä, kaksi jokaisesta kunnasta. Halutessaan kunta voi nimetä yhden virkamiehen (asiantuntijajäsenen), jolla on oikeus olla mukana kokouksissa.

Joukkoliikenne

Vuoden 2013 alusta Oulun kaupungin joukkoliikennejaosto on toiminut Oulun seudun kuntien (Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun kaupunki ja Tyrnävä) joukkoliikenneviranomaisena. Joukkoliikenne ja lipputukijärjestelmä ovat muuttuneet uuden joukkoliikennelain mukaiseksi liikenteeksi 1.7.2014 alkaen. Joukkoliikenneviranomaisen on määrittänyt uudet palvelutasot, kilpailuttanut linja-autoliikenteen ja vastaa lippujärjestelmästä. Liikenteen kustannukset perustuvat palvelutasopäätökseen, kilpailutuksen onnistumiseen ja valtion tuen määrään.

Vaalit

Kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Kirkonkylä, Murto ja Temmes. Äänestysaluejakoon ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Ennakköäänestys järjestetään yhdessä paikassa, Tyrnävän kunnanvirastossa.

Äänestysalue /Äänioikeutettujen määrä

	9.4.2017	28.1.2018	14.4.2019	26.5.2019	13.6.2021	23.1.2022
Kirkonkylä	2844	2943	2940	2937	2823	2842
Murto	942	948	958	963	957	944
Temmes	477	459	461	461	456	453
Yhteensä	4263	4350	4359	4361	4236	4239

Suunnitelmakaudella on seuraavat vaalit

2023 Eduskuntavaalit

2024 Presidentinvaali, Europarlamentinvaalit

2025 Kuntavaalit

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kohdennettua tilintarkastusta tai muuta asiantuntemusta varsinaisen tarkastuksen (12 tarkastuspäivää) lisäksi ostetaan eri alueille tarpeen mukaan.

Edellisen tilintarkastuskilpailutuksen sopimuskauden päättymisen johdosta kunnan tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin vuoden 2019 aikana.

4.2 Elinkeinojen kehittäminen

Elinkeinojen kehittämisen palvelukokonaisuudet ovat omina osioinaan toimivia tulosyksiköitä yleishallinnon ja elinkeinojen kehittämisen tulosalueella.

4.2.1 Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä

Palvelun yleistavoite

Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä -palvelualueen tavoitteena on luoda kunnassa puitteet monipuoliselle ja kehittyvälle elinkeinoelämälle sekä viestiä kustannustehokkaasti kunnan toiminnoista. Viestinnän keskeisenä tehtävänä on Tyrnävän kuntamarkkinoinnin ja viestinnän kokonaisuus sisältäen muun muassa kuntastrategian viestinnällisen tukemisen, työyhteisöviestinnän, valmistelu- ja päätösviestinnän, asukas- ja palveluviestinnän, kuntakuvan ja kuntabrändin kehittämisen, tonttimarkkinoinnin, elinkeinoviestinnän ja yritysten sijoittumismarkkinoinnin, mediatiedottamisen, rekrytointiviestinnän, kriisiviestinnän sekä organisaation eri yksilöiden viestinnällisen tukemisen ja neuvonnan.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Elinkeinojen kehittäminen ja viestintä -palvelualueen tarkoitus on mahdollistaa kunnassa monipuoliset palvelut, yritysten määrän nostaminen, työllisyyden parantaminen, ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan, elinvoiman lisääminen ja yrittäjäyhteistyö. Opetus- ja kulttuuritoimen sekä teknisetoimen kuntapalvelut tukevat elinkeinojen kehittämisen päämäärien toteutumista. Vastaavasti viestinnän kehittäminen toimii tukipalveluna kunnan muiden palvelualueiden työlle.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Elinvoiman edistäminen ja elinkeinotoiminnan tukeminen on kunnan kehittämisen keskeinen tehtävä. Elinkeinopalvelut hoidetaan oman toiminnan ohella paikallisessa ja alueellisessa yhteistyössä. Kunnan omistama Tyrnävän Kehitys Oy vastaa yrityskontakteista ja uudet yritykset sekä yrittäjiksi aikovat voivat hyödyntää Oulun seudun Uusyrityskeskuksen palveluita. Vuonna 2021 valmistuneen elinkeinostrategian toimeenpanoa toteutetaan kehitysyhtiössä. Yhteistyö kehitysyhtiön ja kuntaorganisaation välillä on tiivistä.

Viestinnän palvelukokonaisuutta toteutetaan vuonna 2022 uudistetun viestintä- ja markkinointisuunnitelman mukaisesti. Tyrnävän kuntakuvan tavoitteellista kehittämistä jatketaan vuonna 2023.

Toimintasuunnitelma 2023

Kunta edistää elinvoimaa alueellaan strategisten valintojen, järjestettävien tapahtumien ja markkinoinnin keinoin. Kehitysyhtiö vastaa elinkeinotoiminnan tukemisen käytännön työstä.

Elinkeinoelämän tarpeet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa sekä toimitilojen ja tonttien saavutettavuudessa. Olemassa olevat yritystontit painottuvat teollisuus- ja kiertotalousalueisiin, mikä ohjaa ajattelua toimintojen sijoittumisesta. Kirkonseudun asemakaava-alueella on tarpeen tarkastella toimitilojen ja yritystonttien saatavuutta.

Kunta ja kehitysyhtiö toimivat aktiivisesti yhteistyössä yrittäjien sekä yrittäjäjärjestön kanssa (mm. yrittäjätapaamiset ja -tilaisuudet, yhteistyömuotojen kehittäminen) ja elinkeinoelämän kysymyksissä hyödynnetään yrittäjähdistysten osaamista ja verkostoja.

Toimitaan aktiivisesti lähiruoan puolesta, lähiruoan tarjoaminen, lähiruoan pitäminen esillä eri foorumeissa, mm. yrittäjätapaamisissa yms.

Markkinoidaan kuntaa aktiivisesti niin, että Tyrnävä on haluttu yritysten ja asumisen sijoittumiskohde. Osallistutaan messuille/yritystapahtumaan, jossa vahvistetaan Haurukylän kiertotalousalueen näkyvyyttä.

Viestinnän asiakasprofiilit, monikanavaisuus ja aktiivisesti kehitettävä tavoitettavuus hyödynnetään kunnan vetovoiman lisäämisessä, tonttimarkkinoinnissa sekä oikea-aikaisessa asukas- ja palveluviestinnässä. Järjestetään tonttimarkkinointitilaisuuksia kohdennetusti alueilla, joissa on vapaata tonttitarjontaa.

Kuntaorganisaation toimintaa tehostetaan ja työyhteisön yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia kehitetään myös sisäistä tiedonkulkua ja läpinäkyvyyttä edelleen kehittämällä.

Osallistutaan erilaisiin hankkeisiin ja Nouseva rannikkoseutu ry:n rahoitukseen vuosina 2021–2027.

Oulun seudun uusyrityskeskus ry tuottaa sopimus pohjaisesti elinkeinopalveluja erityisesti uusille yrittäjille (0–2 vuotta toimineille) ja tarvittaessa myös jo pidempään toimineille yrityksille. Kustannukset toiminnasta vuonna 2022 olivat noin euron/asukas.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Monipuoliset palvelut.	Avataan palvelujärjestelmää ennakkoluulottomasti. Kumppanuus- ja yhteiskehittämismallit.	Palvelujen ostot / tuottaminen	Palveluja ostetaan 30 % / tuotetaan itse 70 %.
	Ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan.	Kuntakuvan kirkastaminen ja elinvoiman lisääminen.	Työpaikkojen määrä. Yritysten liikevaihto.	Yritysten liikevaihto kasvusuuntainen.
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Yhteisön hyvinvoinnin lisääntyminen.	Paikallisten tapahtumien toteuttaminen yhteistyössä.	Tapahtumien määrä ja laatu.	Tapahtumakohtaisesti FB tapahtumien reaktiot + 10 %.
	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta.	Talouden ja toteutumisen jatkuva seuranta.	Osavuosiraportit.	Toimenpiteiden mitoittaminen.

Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Elinvoiman lisääminen.	Markkinointi, näkyyvyyden ja tietoisuuden lisääminen.	Mediaseuranta so-meanalytiikka, Google Analytics - seuranta.	Medianäkyvyys on jatkuvaa ja kasvu-suuntaista. Kanavakohtaisesti - verkko + 10 % - FB + 15 % - IG + 25 % - LI + 25 %
	Sujuva ja vaikuttava yhteistyö.	Tarjotaan kohtaamispaikkoja tapahtumissa ja työpajoissa.	Tapahtumien ja työpajojen määrä.	Tapahtumien määrä tapahtumakalenterissa + 10 %, osallistumisten määrä kasvusuuntainen.
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen	Paikallisten erityispiirteiden esille nostaminen.	Näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen.	Meidän Tyrnävä ja Visit Tyrnävä -rinnakkaissivustojen seuranta.	Kävijämäärien kasvu + 25 %.
Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa	Yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen.	Yritystonttien kaavoitus ja liiketilöiden vuokraus.	Kaavoitetut yritystontit (lkm.). Vuokrattavat liiketilat (lkm.).	Yritystonttien käyttöaste > 60 %, liiketilöiden käyttöaste > 95 %.
	Elinkeinorakenteen monipuolisuus.	Uudet, vahvuuksia tukevat avaukset: matkailu, kiertotalous, biotalous.	Yritysten määrä, aloittaneet yritykset.	Yritysten määrä +, aloittaneita yrityksiä enemmän kuin lopettaneita.

Hankkeet

Pohjois-Pohjanmaan teollisuushamppuklusteri (päättyy 04/2023). Tyrnävän kunnan, Oulu Startup Incubatorin ja Oulun ammattikorkeakoulun hanke teollisuushamppuklusterin toimintamallin kehittämiseen Pohjois-Pohjanmaan alueelle. Mukana viisi kuntaa ja asiantuntijajäseniä.

ÄlyAgri-teemaverkosto 2021–2023. Savonia-ammattikorkeakoulun hallinnoiman ÄlyAgri-verkostonhanke kokoaa yhteen alan hanketoimijoita ja teknologia-alan yrityksiä. Hankkeessa on mukana ammattikorkeakouluja, ammattiopistoja, neuvontajärjestöjä, tutkimuslaitoksia, alan yrityksiä sekä kuntia. Tyrnävän kunta on hankkeen kuntajäsen.

Henkilöstö

Elinkeinopalvelut ja kehittämisen palvelualan henkilöstön muodostavat kehittämisspäällikkö, viestintäkoordinaattori ja määrääaikainen projektipäällikkö. Kehittämisspäällikkö vastaa kunnan kehittämisen toimintaympäristöstä. Kehittämisspäällikkö on mukana Kuntaliiton kehyskuntaverkostossa sekä toimii Tyrnävän Hinku-kuntien yhteyshenkilönä ja Nousevan rannikkoseudun kuntakokousten edustajana. Kehittämisspäällikön alaisena toimiva viestintäkoordinaattori vastaa viestinnän kehittämisestä niin kunnassa kuin kehitysyhtiössä ja toteuttaa kunnan viestintä- ja markkinointisuunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Projektipäällikkö toimii Pohjois-Pohjanmaan teollisuushamppuklusterihankkeessa maaliskuun loppuun. Tyrnävän Kehitys Oy toimii kuntaorganisaation rinnalla elinkeinöjen kehittämisessä.

4.2.2 Maaseutupalvelut

Maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alue on toiminut 1.1.2013 alkaen. Yhteistoiminta-alueen muodostavat Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä. Osapuolten kesken on voimassa palvelusopimukset.

Siikalatvan yhteistoiminta-alueen kanssa on yhteistyösopimus maaseutuhallinnon varahenkilö- ja sijaisuusjärjestelyistä sekä tehtävien eriyttämisestä. Yhteistyön kehittäminen ja hyvien toimintatapojen muovaaminen Siikalatvan yhteistoiminta-alueen kanssa on käynnissä.

Maaseutuhallintoyksikön tehtävänä on tuottaa laadukkaita maaseutuelinkeinoviranomais-palveluita yhteistoiminta-alueen kunnille. Tehtävien hoito järjestetään Ruokaviraston kanssa tehdyn ”Maksajavirastosopimuksen” asettamien vaatimusten mukaisesti. Korona -tilanne otetaan huomioon ja varaudutaan etätöiden tekemiseen.

Yhteistoiminta-alueen henkilökunta ja toimipaikka

- Maaseutupäällikkö Tyrnävä (yksikön johtaja)
- Maaseutuasiamies Tyrnävä
- Maaseutuasiamies Muhos
- Sentraalin palvelusihitteerit ja harjoittelija (AMK) tuottavat yhteistoiminta-alueelle tarvittavia toimistopalveluja.

V. 2023 uusi ohjelmakausi ” CAP27 ” tuo mukanaan muutoksia maatalouden tukiin ja muuttaa hakuprosessin sähköiseksi. Hallinnon tehtävissä tapahtuu muutoksia, joiden työmäärää on vaikea ennakoida. Tähän liittyy paljon Ruokaviraston koulutusta maaseutuhallinnolle.

Viljelijöille tullaan tarjoamaan koulutus- ja tiedotustilaisuuksia yhteistyössä PoP-Ely:n ja muiden toimijoiden kanssa. Korona -tilanne täytyy edelleen huomioida ja tarvittaessa tietoa voidaan jakaa esim. webinaareissa.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Tunnustettu maaseutuhallinnon alueellinen toimija. Sujuvat maaseutuviranomaispalvelut yhteistoiminta-alueella	Yhteistoiminta-alueen palvelujen yhdenmu-kaistaminen ja kehittäminen Koulutus	Viranomaispalvelujen laatumittarit: päätösten virheettömyys Palaute	Sujuvat maaseutupalvelut yhteistoiminta-alueella.

4.2.3 Vähähiilinen Tyrnävä

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunta on ollut Hinku -verkostossa vuodesta 2016 alkaen. Tyrnävän Hinku-työryhmä koordinoi kunnan vähähiilisyystyön toimenpiteitä ja tavoitteiden asettamista. Hinku-verkosto on sitoutunut tavoitteeseen 80 % päästövähennyksestä vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Hinku-työryhmä seuraa ja ohjaa vähähiilisyiden toteutumista kunnan eri toiminnoissa. Kouluilla ja päiväkodeilla on mahdollisuus osallistua 50/50-energiansäästöhankeeseen ja sitä kautta tuoda konkreettisia, näkyviä toimenpiteitä opetus- ja varhaiskasvatustyöhön. Kunta on liittynyt energiatehokkuussopimukseen KETS, joka sisältää vuosittaisen raportoinnin. Vuoden 2023 kuluessa ehdotus Tyrnävän kunnan resurssiviisaaksi tiekartaksi tuodaan Hinku-työryhmän jatkotyöstämisen kautta päätöksentekoon ja Hinku-verkoston jäsenyyttä nostetaan koko organisaatiossa nykyistä näkyvämmäksi osaksi omia toimintoja.

4.2.4 Matkailun kehittäminen

Palvelun yleistavoite

Matkailun kehittäminen osana Tyrnävän kunnan elinkeinostrategiaa mahdollistaa matkailutoimialueen kasvua ja tarjoaa alueen yrittäjille uusia yhteistyömuotoja. Matkailun kehittämisen tavoitteena on luoda Tyrnävästä aktiivinen luonto- ja kulttuurimatkakohde, käynnistää matkailumarkkinoinnin toimenpiteet ja osallistua aktiivisena toimijana Oulun Matkailu Oy:n matkailuverkoston.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tyrnävällä matkailun kehittämistä koordinoidaan yhteistyössä kunnan ja Tyrnävän Kehitys Oy:n kanssa tiiviissä yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa. Keskeiset toimenpiteet ovat Visit Tyrnävä -sivuston käyttöönotto, uusien matkailutuotteiden kehittäminen, yrittäjien yhteistyön laajentaminen sekä osallistuminen Oulun Matkailu Oy:n yhteismarkkinointiin. Tyrnävän kunta on liittynyt osaksi Oulun Matkailu Oy:ta 1.1.2023 alkaen. Tyrnävän kunnan osallistuminen Oulu 2026 Kulttuuripääkaupunki-hankeeseen edistää kunnan matkailukohteiden ja -tuotteiden näkyvyyttä myös kansainvälisesti.

4.2.5 Yhdyskuntasuunnittelu

Palvelun yleistavoite

Maankäytön ja elinympäristön suunnittelu on laadukasta, tonttitarjonta on riittävää ja rakennettu ympäristö viihtyisää.

Kuvaus palvelusta ja tarkoituksesta

Tyrnävällä on voimassa Oulunseudun yleiskaava 2020 ja sitä tarkentavat Kirkonkylän, Murron ja Ojakylän sekä Ängeslevänjokivarren kylien osayleiskaavat. Voimassa olevista asemakaavoista on koottu ajantasa-asemakaava. Tonttivarannosta huolehditaan vastaten asuinrakentamisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Yhdyskuntasuunnittelua ohjaavat elinkeinotoiminnan toimintaedellytykset, yhdyskuntarakenteen eheys ja palvelujen saavutettavuus sekä elinympäristön viihtyisyys ja kulttuuriympäristön arvojen ylläpitäminen.

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Kunta huolehtii alueellaan maankäytön suunnittelun tarkoituksenmukaisuudesta.

Toimintasuunnitelma 2023

Kaavoitustoimikunta käynnistää toimintansa maankäytön suunnittelun suuntaviivoista keskustelevana toimielimenä. Vastataan esille nousseisiin alueidenkäytön kehittämisen tarpeisiin. Valmistellaan tulevien vuosien toimenpiteiden toteuttamista.

Jatketaan kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteiden toteuttamista.

Jatketaan virkistysalueiden kehittämisen toimenpiteiden edistämistä.

Jalkautetaan kyläyhteistyötä kylien yhteistyömallin pohjalta, valmistellaan kylien yhteistyösopimukset ja ylläpidetään jo valmistuneita sopimuksia.

Toimenpiteet 2023

Palkin hevostalousalueen asemakaavan muutoksen valmistuminen.

Maankäyttösuunnitelman valmistuminen.

Kirkonseudun asemakaavan keskusta-alueen ajantasaisuuden arvioiminen ja päivittäminen.

Yleiskaavoituksen käynnistäminen sisältäen asemakaavan laajenemisalueiden ajantasaisuuden arvioimisen, työpaikka-alueiden sijoittumisen ajanmukaisen arvioinnin, kyläalueiden vahvistamisen sekä rakentamisen periaatteet haja-asutusalueelle.

Arvioidut toimenpiteet 2024

Yleiskaavoituksen jatkuminen.

Temmeksen taajaman asemakaavan ajantasaisuuden arvioiminen ja päivittäminen.

Arvioidut toimenpiteet 2025

Yleiskaavoituksen jatkuminen.

Arvioidut toimenpiteet 2026

Yleiskaavoituksen valmistuminen.

Tyrnävän kirkonseudun asemakaavan laajennus Kotihalmeen-Kotimetsän alueella, kaavoituksen tarpeellisuuden arviointi ja tarvittaessa kaavoituksen käynnistäminen.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Palvelurakenne ja liikenneyhteydet mahdollistava t	Kylien yhteistyösopimukset ja maankäytön suunnitelmallinen kehittäminen.	Päivittyvät sopimukset, kaavoituksen seuranta.	
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta.	Talouden ja toteutumisen jatkuva seuranta	Osavuosisiraportit	
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Kuntalaiset mukaan suunnittelutyöhön	Vuorovaikutteinen suunnittelu	Osallisyhteistyön aktiivisuus, järjestetyt tilaisuudet.	Kuntalaisten osallistaminen suunnitelmallista.
	Kuntalaisten näkemysten välittäminen maankäytön suunnitteluun	Osallistuminen seudulliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen maankäytön suunnitteluun	Osallistumisen aktiivisuus, lausuntojen laatiminen.	Vuoropuhelu kunnasta välittyy valmis-teilla oleviin suunnitelmiin.
	Aktiivinen ja monipuolinen tiedottaminen ja tonttimarkkinointi	Tiedottamisen ja markkinoinnin kehittäminen	Tavoitettavuus.	
	Vetovoima-tekijöiden kasvattaminen	Kuntanäkyvyyden lisääminen	Medianäkyvyys, seuranta	Osumamäärä on kasvusuuntainen.
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen	Houkuttelevat asuinalueet ja monipuolisten asumismuotojen ja tonttien riittävä tarjonta	Tonttivarantojen seuraaminen ja proaktiivinen kysyntään vastaaminen	Kaavoitetut asumisen tontit (lkm.).	Tonttien käyttöaste > 60 %
	Omaleimainen kulttuuriympäristö ja -maisema	Kulttuuriympäristön, asumisen, yrittämisen ja maatalouden tasapainoinen yhteensovittaminen	Ympäristöä koskeviin hankkeisiin osallistuminen ja niiden ohjaaminen kulttuuriympäristö- ja maisema -arvot huomioiden	Ympäristöä koskevien suunnitelmien toteuttaminen ja valmistuminen
	Vetovoimainen taajama- ja kuntakuva	Asemakaavojen laatiminen ja ajantasaisuus	Monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin tarpeisiin	Kaavoituskatsaus
	Laadukas, toimiva ja turvallinen ympäristö	Osayleiskaavojen tarpeellisuuden arvioiminen	Poikkeamislupien määrä ja sijoittuminen	
Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa	Monipuolinen, elinkeinoelämää tukeva maankäytön suunnittelu ja tonttituotanto	Maankäytön suunnittelussa huomioidaan elinkeinoelämän kehittymisen mahdollisuudet	Riittävästi tontteja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tehokas yhdyskuntarakenne.	

Hankkeet

Pienten kuntien paikkatiedon hallinnan kokonaisvaltainen kehittäminen ja toiminnan tehostaminen 2021–2023. Tyrnävän kunta vastaa hankkeen kokonaisuudesta. Hankkeeseen osallistuu 24 kuntaa. Hankkeen rahoituksen tuella kehitetään paikkatiedon käyttö- ja tuotantoympäristöä Tyrnävän kunnan yhdyskuntasuunnittelun ja teknisen toimen käytössä olevissa järjestelmissä ja kiinnitetään huomiota niiden yhteen toimivuuteen sekä kehitetään osaamista ja digitaalisen työympäristön kokonaisuutta.

Kaavan tuottaminen yhteisen tietomallin mukaisesti eri ohjelmistoin 2021–2023. Tyrnävän kunta osallistuu hankkeeseen ja testaa hankkeessa tuotetulla sovelluksella kaavan tietomallin mukaista tuottamista meneillään olevan asema-kaavavalmistelun aineistolla.

Henkilöstö

Kehittämispäällikkö on suoraan kunnanjohtajan alainen. Kehittämispäällikön, teknisen osaston sekä muiden osastojen vuorovaikutus on kiinteää. Oulun seudun kuntien kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä Seuturakennetiimin kautta ja Oulun seudun kävelyn ja pyöräilyn ryhmässä. Kehittämispäällikkö osallistuu aktiivisesti myös maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan toimintaan sekä muihin alueellisesti järjestettäviin maankäytön ja liikenteen tilaisuuksiin. Kehittämispäällikkö on Pyöräilykuntien verkoston Tyrnävän kunnan yhteyshenkilö.

4.3 Tuki- ja sähköiset palvelut

Palvelun yleistavoite

Tuki- ja sähköiset palvelut järjestävät asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppokäyttöisiä ja asiakasystävällisiä. It-tulosyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilökäytön käsittelyssä.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen tuki- ja sähköiset palvelut tulosyksiköitä ovat toimisto, talous ja it –palvelut.

Toimistopalvelut tuottavat palveluita asiakasohjautuvasti omalle organisaatiolle sekä ulkoisille asiakkaille. Palvelupiste Sentraali on asiakkaiden tarpeiden mukaan kehittyvä, palveluiden saatavuutta edistävä, matalan kynnyksen palvelukanava kuntalaisten ja hallinnon välillä. Sentraali tuottaa myös kuntaorganisaation sisäisiä palveluita. Kunnan asialhinta ja siihen liittyvä arkisto- ja tietopalvelu ovat osa toimistopalveluita. Kunnassa rekisteritoimintojen laillisuudesta rekisterinpitäjänä vastaa aina kulloinkin kysymyksessä olevien tehtävien hoidosta säännösten ja määräysten mukaan vastuussa oleva viranomaisena.

Talouspalvelut tuottavat laskentatoimen ja palkkahallinnon palvelut. Tavoitteena on tuottaa palvelut siten, että tilinpäätöksen ja raportoinnin vaatima informaatio on käytettävissä nopeasti.

It-palvelut varmistavat kunnan käyttämien tietojärjestelmien häiriöttömän toiminnan. Tietohallinto vastaa siitä, että tietojärjestelmien kehittäminen, ylläpito ja käyttö toteutetaan taloudellisesti järkevällä tavalla. Tiedon hallittavuutta ja saatavuutta parannetaan tietojärjestelmiä kehittämällä. It-palvelut vastaavat myös puhelinliittymistä ja -laitteista, samoin kopiokoneista.

Kustannusten kohdentaminen: toimistopalveluiden ja -tarvikkeiden myynti kohdistetaan sisäisenä sitovana eränä ao. osastolle. Keskitetyt hoidetut muut kustannukset kohdistetaan käytön mukaan osastoille kustannuslaskennallisina erinä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Koulutukset mahdollisuuksien mukaan	Vuotuinen koulutuksiin osallistuneiden osuus	Vähintään 80 % osaston henkilöstöstä on osallistunut koulutukseen
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Tasapainoinen käyttötalous	Tarkka taloudenpito	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös
	Oikein kohdistetut palvelut	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi tapahtuu aikataulujen mukaan	Osavuosiraportit valmistuvat aikataulussa
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	ICT-tukityökalun käyttöönotto	Palvelu- ja tukipyynnöt sähköisesti	IT-osaston käyttöomaisuusmuutokset ilmoitetaan ja käsitellään sähköisesti
	Vaihtoehtoisten toimintatapojen avoin etsintä	Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Käyttöön otetut uudet järjestelmät	Sähköisen arkistoinnin mahdollisuus tutkittu

	Säännölliset henkilöstöpalaverit	Järjestetään säännöllisesti osaston sisällä toimialakohtaisia palaverieita	Vuoden aikana järjestettävät palaveri	Vuoden aikana osastolla järjestetään yhteensä vähintään 10 palaveria
		Järjestetään säännöllisesti esimiespalaverieita	Vuoden aikana järjestettävät esimiesinfot	Vuoden aikana on järjestetty vähintään 6 esimiesinfoa

4.3.1 Tietohallinto

Yleiskuvaus

Tietohallinto vastaa kunnan käyttämien tietojärjestelmien ja ICT-infrastruktuurin kehittämisestä ja ylläpidosta. Tietohallinto varmistaa, että tiedon hallinta ja ICT-palvelut toteutetaan tietoturvallisesti, laadukkaasti ja taloudellisesti järkevällä tavalla. ICT-laite- ja palveluhankinnat sekä ohjelmistolisenssien ja mobiili liittymien hallinta on keskitetty tietohallinnolle.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Oikein kohdistetut palvelut (priorisointi)	Johdonmukainen toiminta kuntastrategian taloustavoitteiden saavuttamiseksi	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	kustannuspaikan budjetti toteutuu
	Tasapainoinen käyttötalous	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi toimii aikataulujen mukaan	
		Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Versiopäivitykset tehty	Aikataulujen mukaiset versiopäivitykset tehty
		Tarkka taloudenpito		kustannuspaikan budjetti toteutuu
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Saumaton hallintokuntien yhteistyö	Panostetaan kommunikaatioon ja palveluun	Asiakastyytyväisyyskysely	Positiivinen palaute kyselyistä
	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	Säännölliset ICT-seurantapalaverit osastojen kesken	Palaverimuistiot	
	Riittävät henkilöresurssit	Nykyinen vakinainen henkilöstömäärä säilytetään, väliaikaisiin tarpeisiin määräraikaista henkilöstöä		

Toimenpiteet 2023

Vuonna 2023 toiminnassa painottuu digiosaamisen kehittäminen. Limingan, Tyrnävän ja Utajärven kuntien yhteisellä DigiHelppi-hankkeella vahvistetaan henkilöstön digitaitoja ja luodaan digituutorien verkosto tukemaan digiosaamista. Digiturvallisuus on vahvasti mukana hankkeessa.

Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistus vaikuttaa merkittävästi ICT-infrastruktuuriin ja -palveluihin. Infrastruktuuria sopeutetaan muuttuviin tarpeisiin. Muutosten edellyttämä työ tuo väliaikaisia resurssitarpeita tietohallinnon toimintaan.

Tietohallinto valmistelelee yhdessä asiahallinnan kanssa sähköisen arkistoinnin ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa.

Tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden käyttäjien identiteetin hallintaa kehitetään.

Tietohallinto tukee eduskuntavaalien järjestelyitä kunnassa ICT-tarpeiden osalta.

4.4 Henkilöstö ja hyvinvointi

4.4.1 Henkilöstöhallinto

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykinen työkyky on hyvä.

Tyrnävän kunnassa strategisena tavoitteena on olla paras kuntatyönantaja. Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä asia niin työntekijän itsensä, työyhteisön, työnantajan kuin asiakkaiden eli kuntalaisten kannalta. Työhyvinvoinnin osalta tavoitteena on edistää henkilöstön hyvinvointia ja sitä kautta työtyytyväisyyttä ja kykyä uudistua muuttuvassa ympäristössä. Sujuva työ, toimiva työympäristö, työn kuormittavuuden hallinta ja työkykyisyyden ylläpitäminen ovat tekijöitä, joita tuetaan kunnassa. Hyvinvoiva henkilöstö pystyy vastamaan paremmin uusiin haasteisiin ja muutoksiin.

Itsensä johtaminen sekä työn ja muun elämän tasapaino luovat haastetta niin työntekijälle kuin työnantajalle, ja näiden työkalujen kehittämisen on ajankohtaista. Jokainen on osaltaan vastuussa siitä, että kehittää itseään työssä sekä antaa ja saa palautetta työstään esimieheltä tai työkaverilta.

Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa motivoituneesti tehokkaita palveluja.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tuloksikko sisältää henkilöstöjohtamisen, yhteistoimintaryhmän (työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta ja työsuojelu) toiminnan ja työterveyshuollon.

Tyrnävän kunnan työsuojelun toimintaohjelma sekä vuosittain määritetyt toimenpiteet ohjaavat kunnan työsuojelutoimintaa. Työsuojeluvaltuutettu kokoaa yhteen tiedot toteutetuista työn vaarojen arvioinneista, sattuneista työtapa-turmista, läheltä piti -tilanteista sekä korjaavista toimenpiteistä. Tyrnävän kunnan yhteisten toimintamallien kautta ohjaamme henkilöstöä käytännön toimenpiteisiin työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Niitä ovat varhaisen tuen toimintamalli, sairauspoissaolokäytänteet ja työhön paluun tukeminen, henkisen väkivallan, epäasiallisen käytöksen, työssä kiusaamisen ja syrjinnän estämisen toimintaohje sekä päihdeohjelma.

Työkyvyn ylläpitämiseksi Tyrnävän kunnassa tuetaan palkallisia kuntoutusvapaita erikseen sovittujen ohjeiden mukaisesti. Korvaavalla työllä sekä osasairauspäivärahan käytöllä tuetaan sairauden jälkeistä paluuta työelämään. Virka- ja työvapaiden myöntämiseen perhesyiden perusteella suhtaudutaan myönteisesti. Joustavuutta lisää myös liukuva työ-aika ja etätyö niissä työtehtävissä, joissa se on mahdollista. Vuoden 2023 aikana arvioidaan käyttöön otettavaksi Työ jaksamisen tukena -toimintamalli.

Tyrnävän kunta haluaa tukea henkilöstön hyvinvointia monipuolisilla henkilöstöeduilla. Liikunta- ja kulttuuriedun (E-passi) enimmäisarvo on 200 euroa (50 % omavastuu), minkä lisäksi henkilöstöllä on käytössä 40 euron virkistysraha/ vuosi ja 10 euron hyvinvointiraha/ vuosi. Työnantaja suosittelee liikunnan lisäämistä työpäiviin esimerkiksi kävelykoukukset- ja kehityskeskustelut ja taukojumppa. Työsuohdepolkupyöräetu valmistellaan käyttöönotettavaksi v. 2023 aikana.

Työterveysyhteistyöllä toteutamme suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa työterveyshuoltolain mukaisesti. Työterveyspalvelut tuottaa Pihlajalinna. Yhteistyötä syvennetään kehittämällä toimenpiteitä ja - malleja tukemaan henkilöstön hyvinvointia. Vuosittain päivitettävä työterveyshuollon toimintasuunnitelma tukee henkilöstön hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita.

Työterveyshuoltoon hyväksytyyn toimintasuunnitelman mukaan kuuluvat seuraavat palvelut:

Lakisääteinen (lk 1) ehkäisevä ja työkykyä ylläpitävä toiminta

- Työkykyä ylläpitävä toiminta varhaisen tuen toimintamallia noudattaen
- Terveystarkastukset
- Työyhteisötyö
- Tapaturmien torjunta
- Ensiapuvalmiuksien ylläpito

Sairaanhoidon (lk 2) laajuus sopimusmallin Kunta A mukainen

- Työterveyshoitajan, fysioterapeutin ja työterveyslääkärin vastaanottopalvelut painottuen sairauksien varhaiseen toteamiseen ja hoitoon sekä työkyvyn arviointiin
- Sairastumiseen liittyvät tutkimukset suunnitelman mukaisessa laajuudessa

Johtamisessa ja esihenkilötyössä on keskeistä työkykyjohtaminen. Varhaisen tuen mallin käyttö on työväline henkilöstön työkykyriskien selvittämisessä ja sairauspoissaolojen hallinnassa. Työkykyjohtamisen tukena toimii Pihlajalinnan työkyvyn tuen sovellus, joka on kaikkien esihenkilöiden ja henkilöstöhallinnon käytössä. Sovelluksen tavoitteena on työkykyyn ja työn sujumiseen liittyvien haasteisiin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhdessä työterveyden kanssa. Esihenkilöt saavat sovelluksesta hälytysviestit henkilöstönsä sairauspoissaoloista, kun ne ovat ylittäneet sairauspoissaolorajan, ja pääsevät käsittelemään niitä varhaisen tuen prosessin mukaisesti yhdessä työntekijän kanssa.

Tyrnävän kunnan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti henkilöstölle koulutusta järjestetään vähintään 3 pv/ vuosi talousarvion määrärahojen puitteissa. Työnantajalla on mahdollisuus saada koulutuskorvausta kolmelta koulutuspäivältä työntekijää kohden vuodessa perustuen lakiin koulutuksen korvaamisesta. Korvauksen tarkoituksena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen osaamista kehittävää koulutusta. Edellytyksenä on, että koulutus perustuu yhteistoimintamenettelyssä käsitellyyn koulutussuunnitelmaan. Osaamisen kehittämisen tarpeita arvioidaan kehityskeskusteluissa. Koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnitellaan tarvelähtöisesti. Osastot vastaavat henkilöstönsä tarvitsemasta työtehtäviin liittyvästä ammatillisesta täydennyskoulutuksesta. Henkilöstöä kannustetaan myös omaehtoiseen opiskeluun. Henkilöstöllä on mahdollisuus hakea jopa 10 pv palkallista virkattai työvapaata omaehtoiseen koulutukseen osallistumista varten, mikäli koulutuksen sisältö liittyy konkreettisesti työntekijän työtehtäviin ottaen huomioon työpaikan, työnantaja on arvioinut koulutuksen tarpeen ja ko. tehtävän vaatimukset sekä muun käytettävissä oleva resurssin.

Tyrnävän kunnan henkilöstömäärä vähenee v. 2023 121 työntekijällä verrattuna vuoteen 2022. Sosiaali- ja terveysosaston henkilöstö, koulukuraattorit, Tyrnävän pajan henkilöstö sekä yksittäiset muita tehtäviä sotelle tekevät henkilöt siirtyvät Hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Ennakoiva reagointi työkykyasioissa	Kevan ja työterveyshuollon kanssa tehtävä yhteistyö	Työterveyshuollon palaverit	Kuukausipalaverit työterveyshuollon kanssa
		Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelujen määrä.	Kehityskeskustelut käyty kaikkien kanssa.
	Joustavat toimintakäytännöt	Erialaisten vaihtoehtojen kartoittaminen	Vaihtoehtojen kokeilu	Uusien toimintamallien käyttöönotto
	Osastojen välinen yhteistyö	Esihenkilöinfot Esihenkilöseminaarit	Pidettyjen palaverien määrä	Vähintään kahdeksan esihenkilöinfoa ja kaksi esihenkilöseminaria vuoden aikana
Laadukas toiminta ja yhteistyökykyinen henkilöstö	Lähijohtaminen työyksiköissä	Säännölliset työpaikkakokoukset	Vähintään kuusi työpaikkakokousta/ yksikkö vuoden aikana	
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Sairauspoissaolojen hallinta	Varhaisen tuen toimintamallin mukainen toiminta Työkyvyn tukeminen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa Työ jaksamisen tukena toimintamallin arviointi ja mahdollinen käyttöönotto	Sairauspoissalopäivien väheneminen Työterveysneuvottelut	Sairauspoissalopäivien väheneminen

	Työtapaturmien ehkäisy	Riskienhallintasuunnitelmien ajantasaisuus WPro ohjelmiston käyttö ja läheltä piti-tapahtumien arviointi	Työtapaturmien määrä	Työtapaturmien väheneminen
		Turvallisuuskävelyt toimipisteissä	Jokaisessa toimipisteessä toteutetaan vuosittainen turvallisuuskävely	Jokaisessa toimipisteessä toteutetaan vuosittainen turvallisuuskävely

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Esihenkilötyön vahvistaminen: esihenkilöseminaarit vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Työterveyshuollon kumppanuuden kehittäminen ja tarpeellisten uusien toimintamallien käyttöönotto: arvioidaan käyttöön otettavaksi Työ jaksamisen tukena -toimintamalli.

Työterveyshuollon painopiste on korvausluokka 1:ssä, erityinen huomio kiinnitetään työkyvyn ylläpitoon.

Työsuojelussa keskeistä työkyvyn tukeminen ja työhyvinvoinnin edistäminen yhdessä henkilöstön kanssa sekä sisäilma-asioiden sujuva ja toimintamallien mukainen hoito. Päivitettävät ohjelmat/ toimintaohjeet: Työsuojelun toimintaohjelma. Päihdeohjelma. Maalittamisen toimintaohje. Someviestinnän pelisäännöt.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman päivittäminen.

Henkilöstön hyvinvoinnin ja liikunta-aktiivisuuden edistäminen – PoPLi kumppanuus.

4.4.2 Hyvinvointi

Palvelun yleistavoite

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla.

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toimii kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineenä ja sitä hyödynnetään myös päätösten vaikutusten ennakoarvioinnissa (EVA). Hyvinvointityön tavoitteet yhdistyvät vahvasti kuntastrategiaan 2020–2026.

Laajan hyvinvointikertomuksen ja – suunnitelman 2021–2025 mukaiset painopisteet

- Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle
- Olemme lähellä ja saavutettavissa
- Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Mahdollistamme avoimen ja osallistavan vuorovaikutuksen
- Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen
- Edistämme paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tärkeitä yhteistyökumppaneita HYTE-työssä ovat kuntalaiset, kolmannen sektorin toimijat, seurakunta, liikuntapalveluja tuottavat palveluntarjoajat ja hyvinvointialue. Tulevien vuosien tärkeä kehittämiskohde on kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö hyvinvoinnin edistämistyössä ja toimivissa palveluiden yhdyspinnoissa. Toiminnan painopiste tulee olla ennaltaehkäisevissä palveluissa, joissa lähtökohtana on kuntalaisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.

Hyvinvointitietoa hyödynnetään tunnistettaessa kuntalaisten hyvinvoinnin ja palveluiden tarpeita. Hyvinvointitietoa hyödynnetään laajasti poikkitoiminnallisen työskentelyn laadun ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Johtamisen ja päätöksenteon tulee perustua analysoituun tietoon. Kuntalaisille tulee mahdollistaa heitä koskevien asioiden suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuminen.

Talousarviotoimenpiteillä tulee vahvistaa valtuuston hyväksymän Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021–2025 mukaisia toimenpiteitä kaikilla osastoilla. HYTE-työryhmä arvioi vuosittain hyvinvointikatsauksessa toimenpiteiden toteutumista ja asettaa vuosittaiset painopisteet ja toimenpide-ehdotukset. Hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioida kaikessa palvelutoiminnassa ja kehittämisessä.

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Hyte- työryhmä koordinoi ja arvioi hyvinvointityön toteutumista	Yhteinen keskustelu, arviointi ja raportointi	Hyte -työryhmän kokoukset ja hyvinvointikatsaus	Hyte-työryhmän koontuu vähintään 4 krt/ vuosi. Vuosittainen hyvinvointikatsaus
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttava hyvinvointityö	Kaikki osastot vastaavat Hyvinvointisuunnitelman toteuttamisesta omilla vastuualueillaan	Hytekerroin	Hytekerroin 20 eur/asukas

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Osallistuvan budjetoinnin osalta vuoden 2023 aikana toteutetaan aikaisemmat hankkeet.

HYTE-ryhmä laatii hyvinvointikatsauksen 2023.

PoPLi- kumppanuusohjelman mukainen toiminnan kehittäminen ja yhteistyö.

Vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto ovat keskeisesti mukana Hyte-työssä.

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö hyvinvointipalvelujen yhdyspinoissa.

4.4.3 Työllisyyspalvelut

Palvelun yleistavoite

Työllisyyspalvelujen tehtävä on edistää ihmisten työllistymistä.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat: työllisyyden kehittäminen, nuorten työllisyyspalvelut, pitkään työtä hakeneiden palvelut sekä TYP-palvelut/Pohjois-Pohjanmaan monialainen yhteispalvelu. Työllisyyspalveluissa työtä tehdään yhteistyössä palveluverkoston sekä muiden sidosryhmien kanssa työnhakija-asiakkaan työhön paluun, työssä jatkamisen ja työhön pääsyn tukemiseksi suhteessa asiakkaan työkykyyn. Palkkatukityöllistämistä, oppisopimuskouluttamista, veloitetyöllistämistä sekä työkokeiluja toteutetaan voimassa olevien lakien ja päätösten mukaisesti. Pitkäaikaistyöttömien henkilöiden palvelut järjestetään yhteistyössä hyvinvointialueen, työllisyyspalveluiden, TE-toimiston, Kelan sekä muiden toimijoiden kanssa. Työllisyyspalveluissa työskentelee työllisyys- ja hyvinvointikoordinaattori ja omavalmentaja. Lisäksi Kuntakokeilun kautta työskentelee Tyrnävällä kaksi omavalmentajaa (yht. 1,2 työpanosta).

Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät 1.3.2021. Kuntakokeilun tavoitteena on entistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista. Uudistuksen tavoitteena on luoda palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, ne edistävät tehokkaammin työllistymistä. Palvelujen asiakaslähttäisyys paranee, kun ne tuotetaan kuntien lähipalveluina. Kunkin asiakkaan tilanne ja palvelutarve huomioidaan yksilöllisesti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Monialainen tehokas yhteistyö	Kehitetään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa	Aktivointisuunnitelmat TYP- suunnitelmat Työllistymissuunnitelmat Asiakkaiden määrä palveluissa	Suunnitelmat ovat ajan tasalla 60 % asiakkaista työllistymistä edistävissä palveluissa
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Pitkäaikaistyöttömyyden hallinta Nuorten työllistymisen edistäminen, opiskelu tai kiinnittyminen työelämään	Asiakkaiden ohjaaminen työllistämistä edistäviin palveluihin tai terveydentila- ja eläkeselvittelyihin Yhteistyö nuorten palveluiden kanssa	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kuntaosuus ei euro-määräisesti kasva tai vähenee
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Urapolkujen löytymisen paikallisiin yritys- ja yhdistyksiin	Yhteistyö elinkeinopalveluiden kanssa Yritysten ja yhdistysten kontaktointi työllisyyspalveluista Tiedottaminen	Palkkatuen ja kuntalisan käyttö yrityksissä ja yhdistyksissä	Palkkatuen ja kuntalisan käyttö yrityksissä ja yhdistyksissä lisääntyy

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Hyvän yhteistyön luominen työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueen yhdyspinnoille.

Monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön kehittäminen.

Yritys- ja yhdistysten aktivoiminen työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

5 SIVISTYSOSASTO

Yleiskuvaus

Sivistysosasto tuottaa palveluja, jotka edistävät kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia opetuspalveluiden, varhaiskasvatus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kautta.

Tulosalueeseen kuuluvat sivistysosaston hallinto, opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- sekä vapaa-aikapalvelut ja vapaa sivistystyö: kansalaisopisto, musiikkiopisto ja taiteen perusopetus.

Tavoite 2023

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät lähtökohdat yksilön kasvuun, itsensä kehittämiseen sekä valmiudet menestyä erilaisissa toimintaympäristöissä. Sivistysosasto tarjoaa laadukkaita opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja ja edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Pää tavoitteet vuodelle 2023 ovat elinikäisen oppimisen mahdollistaminen, osallisuuden ja avoimuuden edistäminen.

Toimintasuunnitelma 2023

Sivistysosaston toiminnassa keskitytään laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamiseen. Koko osaston yhteisillä toimenpiteillä edistämme kuntalaisten hyvinvointia, elinikäistä oppimista ja kansainvälisyyttä sekä luomme hyvän elämän edellytyksiä.

Kirkkomännikön uudisrakennuksen (koulu, päiväkotia ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tilat) rakentaminen on tarjottu käynnistää vuonna 2023. Tavoitteena on rakentaa monikäyttöinen, terveellinen ja toimiva rakennus.

Hankkeiden määrä on kasvanut ja niiden avulla pystytään lisäämään resursseja ja mahdollistamaan monipuolista toimintaa kouluissa, päiväkodeissa ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa. Hankehallinnon ja hankkeiden vaikuttavuuden kehittäminen ja erityisesti hankeprosessien toimivuus ja tehokkuus ovat osaston keskeisiä toimenpiteitä. Hankkeiden omahoito-osuuksiin tulee varata riittävästi rahoitusta myös jatkossa.

Vastuu hyvinvointityön koordinaatiosta on siirretty henkilöstö- ja hyvinvointijohtajalle, joten myös hyvinvointityön budjetti siirtyy hallinto- ja kehittämisosastolle vuonna 2023. Sivistysosastolla tuotetaan hyvinvointia edistäviä palveluja ja sivistysjohtaja on kunnan hyvinvointityössä edelleen tiiviisti mukana. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä tehdään tiiviissä yhteistyössä kunnan muiden yksiköiden ja hyvinvointialueen kanssa. Tyrnävän kunnassa toimii Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -työryhmä, jossa on edustajia kunnan eri yksiköistä ja alueen sidosryhmistä. Yhteistyötä osaston eri yksiköiden välillä vahvistetaan edelleen Liikkuva ja Lukeva kunta -ohjelmien kautta ja yhteisten hyvinvointi- ja kulttuuritapahtumien avulla.

Koko osaston toimintaa arvioidaan säännöllisesti yksiköiden tulospalavereissa, osaston johtoryhmässä ja arviointityöryhmässä. Sivistysosaston johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja linjaa yhdessä sivistysjohtajan kanssa osaston talouden ja toiminnan tavoitteita. Kunnan arviointityöryhmä on kokoava elin, joka koordinoi ja kokoaa Tyrnävän kunnassa sivistysosaston arvioinnit ja kyselyt ja raportoi niistä lautakunnalle. Arviointityöryhmä tekee esityksiä lautakunnalle arvioinnin tarpeesta ja ajankohtaisista teemoista. Sivistysjohtaja on mukana maakunnallisessa sivistysjohtajien verkostossa, osallistuu aktiivisesti toimialansa seudulliseen yhteistyöhön ja seuraa toimialansa valtakunnan tason tutkimusta ja päätöksentekoa.

Sivistysosaston keskeiset riskit liittyvät työvoiman saatavuuteen erityisesti varhaiskasvatuksessa. Henkilöstön työhyvinvointia ja työssäjaksamista pyritään tukemaan hyvällä johtamisella ja riittäväillä tukitoimenpiteillä. Kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat mahdolliset sisäilma-asioihin liittyvät haasteet ja kiinteistöjen peruskorjaustarpeet, joilla on vaikutusta kiinteistöjen käyttöön. Sisäilma-asioissa toimitaan tiiviissä yhteistyössä sisäilmatyöryhmän ja teknisen osaston kanssa kunnan ohjeistuksen mukaan.

Henkilöstö (241)

- Sivistysjohtaja
- Osaston yhteinen palvelusihteeri
- Opetuspalvelut 147
- Varhaiskasvatuspalvelut 80
- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut 12

Sivistysosaston johtoryhmään kuuluvat sivistysjohtajan lisäksi varhaiskasvatusjohtaja, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, rehtoreiden edustajana Murron koulun rehtori ja osaston palvelusihteeri.

Yhteenveto osaston talousarvioista 2023

Sivistysosasto	Menot €	Tulot €	Nettomenot €
Yhteensä	-18 284 997	1 088 643	-17 196 354
Hallinto	-208 743	23 000	-185 743
Opetuspalvelut	-11 694 407	733 743	-10 960 664
Varhaiskasvatuspalvelut	-5 409 487	217 900	-5 191 587
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-972 360	114 000	-858 360

	Budj. 2021	TP 2021	Budj. 2022	Budj. 2023	Muutos €	Muutos %
Hallinto	189 992	195 385	191 872	185 743	-6 129	-3,2
Opetuspalvelut	10 241 498	10 399 360	10 759 015	10 960 664	201 649	1,9
Varhaiskasvatuspalvelut	4 586 200	4 180 504	4 717 390	5 191 587	474 197	10,1
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	698 310	689 052	768 665	858 360	89 695	11,7
Yhteensä	15 716 000	15 464 301	16 436 942	17 196 354	759 412	4,6

Sivistysosasto

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kuntalaisten ja henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen	Laadukas koulutus Hyvinvointityö ja -tapahtumat Elinikäisen oppimisen vahvistaminen	Koulupudokkaiden määrä Tapahtumien ja työpajojen määrä Osallistujamäärät Arviointi ja saatu palaute Vapaan sivistystyön tarjonta ja osallistuminen	0 Palauteet dokumentoitu Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät Osallistujamäärät ja kurssitarjonta/ kansalaisopistossa minimi 30 kurssia. Musiikkiopistossa 56 paikkaa. Taiteen perusopetus 12 paikkaa
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Muutosten ennakointi ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen Aktiivinen vuorovaikutus kuntalaisten kanssa	Kyselyt, tapahtumat, yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistaminen (kirjaston rooli) Yhteiset hankkeet Aktiivinen viestintä Vanhempainillat kouluissa ja päiväkodeissa	Kehityskeskustelut Palauteiden määrä Tiedotteiden määrä Osaston yhteiset palaverit ja työpajat	Kyselyt henkilöstölle ja kuntalaisille 2–4 kpl 2–4 krt /v 4–6 kpl/ v 1–3 kpl/ koulu, päiväkotiv /v
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman ja strategian mukaista	Talouden seuranta ja tarvittavat toimenpiteet Osavuosisiraportit	Sivistysosaston jory Vaka-jory Rehtorikokoukset Tulospalaverit	Talousarviossa pysyminen Hyväksytyt raportit

5.1 Opetuspalvelut

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on luoda valmiudet elinikäiselle oppimiselle, tarjota laadukasta perusopetusta ja oppimisen tukea. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin kunnan strategian läpileikkaavan teeman juurevuuden mukaisesti. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Opetuspalvelut muodostuvat kouluista, esiopetuksesta, erityisopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tyrnävällä toimii neljä perusopetuksen koulua: Murron, Temmeksen, Kirkkomännikön sekä Kuulammen koulut. Koulujen oppilasmäärä on yhteensä 1420 (24.8.2022). Oppilasennuste on lukuvuodelle 2023–2024 laskussa noin 2 %. Tyrnävällä toimii August Sahlsten lukio, jonka opetuksen järjestämisestä vastaa Oulun kaupungin Lyseon lukio. Luki-ossa on 57 opiskelijaa.

Opetussuunnitelma on opetuksen järjestämisen ja toteuttamisen kannalta keskeinen ohjaava tekijä kunnassa. Toimintakulttuurin kehittäminen esiopetuksessa ja kouluissa opetussuunnitelman hengen ja linjausten mukaisesti on keskeinen kehittämiskohde opetustoimessa. Tämä vaatii henkilökunnalta työskentelytapojen ja toimintamallien jatkuvaa kehittämistä. Kaikki koulut ovat mukana kestävän kehityksen edistämässä mm. 50/50-ohjelman ja kiertotalouteen liittyvien oppimiskokonaisuuksien kautta.

Tyrnävän koulut ovat mukana Yrittäjäkylä-toiminnassa ja yrittäjyysluokat toimivat vuosiluokilla 7–9. Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjyysluokkien toiminta on vakiintunut koulun arkeen ja elävöittää monellakin tapaa koulun toimintaa. Yrittäjyyskasvatus on nykyisen opetussuunnitelman tärkeä painopistealue. Kuulammen yrittäjyyskasvatus jatkuu August Sahlsten -lukiossa yrittäjyyspainotteisuutena.

Kuulammen yläkoulussa on 463 oppilasta 8/2022 ja oppilasennusteen mukaan 487 oppilasta syksyllä 2023. Kuulammella toimii lukuvuonna 2022–2023 perusopetuksen luokkien ohessa JOPO-luokka, erityisluokka ja kaksi pienluokkaa oppilaille, joilla on oppimisvaikeuksia tai sosiaalisemotionaalisia ja/tai neuropsykologisia haasteita. Kuulammen koululla toimivat yrittäjyys- ja liikuntaluokat. Kansainväliset hankkeet ja vaihto-ohjelmat ovat vakiintuneet osaksi koulun toimintaa.

Kirkkomännikön koulussa on oppilaita yhteensä 638 vuosiluokilta 0–6. Kirkkomännikön koulun vanha, 1950-luvulla rakennettu osa on ollut pois opetuskäytöstä vuoden 2022 alusta lähtien. Seitsemän 1. ja 2. luokan opetusryhmää (143 oppilasta) opiskelee Rantaroustin koulun tiloissa. Koulun kuudennet luokat (113 oppilasta) opiskelevat Kuulammen ja Murron koulujen tiloissa lukukauden 2022–2023 ajan. Kirkkomännikön koulun vuonna 1997 valmistunut ns. pyöreä puoli on kuntokartoituksessa todettu säilytettäväksi koulukäytössä ja sinne sijoittuu Kirkonkylän alueen esiopetus ja lukuvuonna 2022–2023 kaksi perusopetuksen oppilasryhmää.

Kesäkuussa 2022 kunnanvaltuusto päätti Kirkkomännikön koulun tontille rakennettavasta uudisrakennuksesta, johon tulisi koulun, varhaiskasvatuksen ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tiloja. Rakennushankkeen on tarkoitus edetä syksyllä 2022 tilatarpeiden viimeistelyn ja hankesuunnitelman selkiytymisen jälkeen kilpailutukseen urakan ja jatko-suunnittelun osalta. Tavoitteena on hankkeen eteneminen rakennusvaiheeseen vuoden 2023 aikana.

Kirkonkylän esiopetus järjestetään edelleen Kirkkomännikön koulun tiloissa varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyönä. Tavoitteena on ratkaisu, jossa esiopetus voi luontevasti toimia yhdessä alkuopetuksen kanssa ja resurssien käyttäminen on talouden näkökulmasta järkevää. Lukuvuonna 2022–2023 esiopetusryhmiä on yhteensä viisi. Esioppilaiden määrä on pienenemässä ja painopiste on esiopetuksessa siirtynyt päiväkodissa järjestettävään varhaiskasvatukseen. Muuttuva tilanne tulee vaikuttamaan esiopetuksen järjestelyihin tulevina vuosina, toisaalta syntyy uudenlaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulun esiopetuksen kesken.

Murron koulussa on kaksi esiopetuksen ja 13 perusopetuksen ryhmää, yhteensä 274 oppilasta. Lisäksi lukuvuoden 2022–2023 alusta on koululla aloittanut pienluokka. Luokassa opiskelee yhdeksän oppilasta. Murron koulu toimii tiiviissä yhteistyössä alueen varhaiskasvatusyksiköiden ja sidosryhmien kanssa. Kansainvälisyystyö on käynnistetty ja sitä kehitetään edelleen.

Temmeksen koulussa on 2022–2023 kolme perusopetuksen ryhmää; 1–2 lk, 3–4 lk ja 5–6 lk. Oppilaita on yhteensä 47. Lukuvuoden tavoitteena on hyvinvoiva kouluyhteisö, jonne luodaan turvallinen oppimisympäristö, vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä kiinnitetään huomiota hyviin tapoihin. Lisäksi koulussamme aloitetaan

osallistuminen koulujen kansainvälisyyttä lisäävään toimintaan sekä jatketaan yhteistyötä päiväkotien Tenavatalon sekä eri toimijoiden kanssa.

Henkilöstö

Kirkkomännikön ja Rantaroustin koulut (65)

- 26 luokanopettajaa, 3 luokanopettajana toimivaa päätoimista tuntiopettajaa, 2 esiopettajaa, 2 resurssiopettajaa, 8 erityisluokanopettajaa (joista 2 erityisluokissa) ja kielenopettaja (13 tuntia)
- 20 koulunkäynninohjaajaa, joista 5 erityisluokissa ja 2 esiopetuksessa (ohjaajista 3 henkilökohtaisia ja yksi hankerahoituksella)
- Koulukuraattori
- Rehtori ja koulusihteeri

Kuulammen koulu (48)

- 38 opettajaa; 33 aineenopettajaa, 2 erityisopettajaa, 2 erityisluokanopettajaa ja 1 jopo-opettaja
- 7 koulunkäynninohjaajaa, joista 5 erityisluokissa.
- Koulukuraattori
- Rehtori ja koulusihteeri

Murron koulu (29)

- 14 luokanopettajaa, 3 erityisluokanopettajaa, joista yksi 10 h Temmeksellä, 2 esiopetuksen opettajaa ja kielenopettaja
- 7 koulunkäynninohjaajaa, joista 1 hankerahoituksella ja 1 henkilökohtainen ohjaaja
- Koulukuraattori (hankerahoituksella)
- Rehtori

Temmeksen koulu (5)

- 3 luokanopettajaa, joista yksi koulunjohtaja ja erityisopettaja (10 h) sekä kielenopettaja (9 h)
- 2 koulunkäynninohjaajaa, joista 1 hankerahoituksella

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella puuttumisella ja ennaltaehkäisevällä työllä sekä positiivisuudella.

Kansainvälisyys näkyy kouluissa Erasmus-hankkeissa, kotikansainvälisyytenä ja opetuksessa kansainvälisten asioiden huomioimisena. Tähän panostus alkoi vuonna 2019 ja jatkuu edelleen. Kuulammen koululla on laadittu kansainvälisyysuunnitelma, ja keväällä myönnetty Erasmus+ -akkreditointi mahdollistaa toiminnan laajentamisen ja takaa kansainväliset liikkuvuudet seitsemäksi vuodeksi. Akkreditoinnin turvin opetushenkilöstö ja oppilaat voivat osallistua kansainvälisiin liikkuvuuksiin. Oppilaat ja henkilöstö pääsevät kansainvälistymään erilaisten liikkuvuuksien ja vaihto-ohjelmien kautta, myös Tyrnävälle on tulossa kansainvälisiä oppilasryhmiä opettajien kanssa.

Ukrainasta on tullut perusopetukseen muutamia lapsia, heille on perusopetuksen lisäksi tarjottu valmistavaa opetusta.

Perusopetukseen valmistava opetus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan aina oma opinto-ohjelma, jossa määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa vastaaviin esi- tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet. Tyrnävällä perusopetuksen valmistava opetus on toistaiseksi toteutettu integroimalla oppilaat yleisopetuksen ryhmiin ja tarjottu ohjausta ja tukitoimia sekä S-2opetusta erikseen.

Hankkeet ja valtion erityisavustukset

- **Koulun kerhotoiminnan tukeminen**

Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella. Kouluissa toimii monia kerhoja mm. musiikin, liikunnan ja tietotekniikan aihepiireistä. Koulujen vuosittainen kerhotarjonta esitellään koulujen lukuvuosittodotteessa. Kerhotoimintaa koordinoi kerhokoordinaattori. Hankkeen budjetti on 20 000 €, josta avustusta on saatu 14 000 € ja omarahoitusosuus on 6 000 €. Siitä puolet, eli 3 000 €, tulee vuodelle 2023. Avustuksen käyttöaika on vuoden 2023 loppuun.
- **Erasmus+ K1 ja K2 -liikkuvuusprojektit**

Kuulammen koululla on 7 vuodeksi Erasmus+ -akkreditointi, joka mahdollistaa rahoituksen vuosittaisiin liikkuvuusprojekteihin. Oppilasliikkuvuuksia tehdään 2–3 vuodessa ja lisäksi henkilökunnan koulutus- ja job shadowing -liikkuvuuksia. Avustusta on saatu 73 428 € lukuvuodelle 2022–2023 (omarahoitusosuutta ei ole). Erasmus hanke on käynnissä myös Murron koululla. Koulu on saanut apurahan syksyllä 2022 järjestettävää liikkuvuutta varten, joka toteutetaan Kaunasissa Liettuassa lokakuussa. Vastaavasti opettajat vierailevat Murron koululla keväällä 2023.
- **Erasmus+ KA1 -hanke Maailmalle yhdessä liikkuen 2020–2023**

Aluehallintoviraston koordinoima Erasmus+ -täydennyskoulutushanke. Hankkeen päätavoitteena on suunnitella yhteistyötä kohdemaiden päiväkotien ja koulujen kanssa. Hankkeessa on mukana 9 kuntaa Pohjois-Pohjanmaalta ja Kainuusta. Tyrnävältä mukana ovat päiväkoti Toukovakka ja Kirkkomännikön koulu. Hankkeen kohdemaat ovat Saksa, Espanja, Italia, Irlanti, Ruotsi ja Kreikka. Hankkeen pääteemoja ovat Lapsen, nuoren ja koko yhteisön hyvinvointi, johtaminen, osallisuus ja moniammatillisuus sekä pedagogiset ratkaisut ja käytänteet.
- **HINKU ja 50/50-hanke**

Hankkeessa toteutetaan kaikilla kouluilla kestävän elämäntavan mukaisia tempauksia ja projekteja.
- **Liikkuva kunta -ohjelma**

Liikkuva kunta -ohjelmassa edistetään kaikissa kouluissa lasten liikunnallisuutta ja järjestetään erilaisia tapahtumia.
- **Lukeva kunta -ohjelma**

Lukeva kunta -ohjelmassa innostetaan eri-ikäisiä kuntalaisia lukemaan ja kehittämään monilukutaitoaan
- **Perhelukeminen ja lukutaito lentoon -hanke (OPH: Lukuliike)**

Hankkeen budjetti on 84 212 €, josta avustusta on saatu 80 000 € ja omarahoitusosuus on 4 212 €. Siitä puolet, eli 2106 €, tulee vuodelle 2023. Hankkeessa luodaan Perhelukemisen ohjelma ja tuotetaan kaikille avoin sähköinen tieto-, tehtävä- ja menetelmäpankki perhelukemisesta ja sen hyödyistä.
- **Tasa-arvo-hanke 2022–2023**

Hankkeen budjetti on 116 250 €, josta avustusta on saatu 93 000 € ja omarahoitusosuus on 23 250 €. Siitä puolet, eli 11 625 €, tulee vuodelle 2023. Avustuksen käyttöaika on vuoden 2023 loppuun. Tavoitteena on koulutuksen tasa-arvon ja laadun parantaminen, inklusion vahvistaminen sekä yksilöllisen tuen ja hyvinvoinnin edistäminen. Palkattu ohjaajia ja resurssiopettajia ryhmäkokojen pienentämiseen ja yksilölliseen tukeen.
- **TVT kouluarkeen -hanke (OPH) ja TVT strategia ja polut -hanke (OKM)**

OPH:n hankkeen budjetti on 55 050 €, josta avustuksen osuus on 49 545 € ja omarahoitusosuus 5 505 €. OKM:n hankkeen budjetti on 48 975 €, josta avustuksen osuus on 39 180 € ja omarahoitusosuus 9 795 €. Vuoden 2023 osuus yhteensä molemmista on 7650 €. Hankkeissa on tavoitteena luoda kaikille oppilaille yhdenvertainen mahdollisuus saavuttaa riittävät TVT-taidot, TVT-strategian ja TVT-oppimispolkujen päivittäminen Uudet lukutaidot-ohjelman mukaiseksi, TVT-yhteisopettajuuden kehittäminen, oppimateriaalien valmistus ja koulutukset opetushenkilöstölle.
- **Virtaa kansainvälisyyteen**

Hankkeen budjetti on 37 500 €, josta avustuksen osuus on 30 000 € ja omarahoitusosuus 7 500 €. Vuoden 2023 osuus tästä on 3750 €. Hankkeen tavoitteena on kansainvälisyyden kehittäminen ja lisääminen Tyrnävän varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa.
- **Lukupoluilla-hanke (OPH: Lukuliike)**

Hankkeen budjetti on 111 955 €, josta avustusta on saatu 106 357 € ja omarahoitusosuus on 5 598 €. Tyrnävän osalta omarahoitusosuus on 4 220 €. Siitä puolet, eli 2 110 €, tulee vuodelle 2023. Seutukunnallinen hanke yhdessä Muhoksen, Limingan, Hailuodon ja Lumijoen kanssa. Hanketta koordinoi Tyrnävä. Hankkeessa pyritään edistämään kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen toteutumista käytännön verkostoitumisen ja toimeenpanon kautta.

Oppilasennuste

Lukuvuosi	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023	2023–2024
Koulujen oppilasmäärä	1469	1473	1454	1420	1391
Muutos ed. vuoteen %	2,23	0,27	-1,29	-2,34	-2,04

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Laadukas perusopetus Paras mahdollinen oppimispaiikka vähenevät resurssit huomioiden Toimiva ja ennakoiva oppilashuolto. Varhainen puuttuminen	Oppilasryhmien ja työjärjestyksen suunnittelu Opetussuunnitelman toteuttaminen Suunnitelmallinen oppilashuoltotyö	Palaute: huoltajat, oppilaat, henkilökunta Oppilaiden osallisuus Ryhmäkoko Tuntikehys Resurssi/oppilas	Toimivat oppilasryhmät ja työjärjestykset Joustavat opetusjärjestelyt Toiselle asteelle siirtyminen ja siellä onnistuminen
	Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen Henkilöstön välisen yhteistyön kehittäminen (yksiköt, koko kunta) Riittävä opettajaresurssi Riittävä tuntikehys	Yhteinen osaamisen kehittäminen. Tiimien toiminnan tukeminen ja kehittäminen Ohjaajaresurssin käytön suunnittelu Henkilöstöstrategia henkilöstö johtamisen välineenä (suunnitelmallisuus) Riittävät resurssit ja koryhmien mahdollistamiseen	Toiminnan arviointi Vuosisuunnitelman arviointi Ylituntien määrä Sijaiskulut Palaute Sairauspäivien määrä Koulutuspäivien määrä	Pätevät opettajat Hyväksytty arviointiraportti Kohtuulliset työmäärät Sairauspäivien määrä vähenee Koulutuspäivien määrä 1 pv/hlö
	IT- ja AV-laitteiden määrä ja taso riittävä	Suunnitelma IT-laitteiden uusimisesta Kirkkomännikön uudisrakennuksen IT-laitesuunnittelu osana rakennuksen suunnittelua	Toimivat koneet Yläkoulussa kone/oppilas IT-laitteiden tarvearvio ja -suunnitelmat tehty	Laitteiden uusiminen ja lisähankinnat Toimivat laitteet. Toimiva IT-tuki. Riittävä määrä laitteita, sillä saadaan varmistettua myös poikkeustilanteissa opiskelu
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Pedagogisen keskustelun kehittäminen Henkilökunnan välinen keskustelu. Oppijoiden osallisuuden lisääminen. Kodin ja koulun välisen keskustelun kehittäminen	Tiimien työskentelyn tukeminen Säännölliset johtoryhmät Viestinnän avoimuus (esim. muistiot) Henkilökunnan osallistaminen työtehtävien määrittelyssä	Kehityskeskustelut: henkilökohtaiset, tiimit Oppilaiden kehityskeskustelut Kyselyt: oppilaat, huoltajat, henkilökunta	Kehityskeskustelut pidetty Oppilaat ovat aktiivisina oppimisen suunnittelussa ja arvioinnissa Kodin ja koulun yhteistyö toimivaa
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta suhteutetaan käytävissä oleviin resursseihin Yksiköiden yhteistyön lisääminen	Talouden toteuman seuranta kuukausittain rehtoripalaverissa Yhteishankinnat	Toteumat kuukausittain Osavuosisiraportit	Talouden toteutuminen suunnitellusti Hankintaosaaminen parantunut

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Tyrnävän kunnan strategiassa 2020–2026 todetaan, että lasten ja nuorten hyvinvointi turvataan riittävän pienillä opetusryhmillä ja taataan riittävät henkilöstö- ja resurssimitoitukset kouluille. Valtakunnallinen huoli nuorten luku- ja kirjoitustaitojen heikkenemisestä on haasteena myös Tyrnävällä. Luku- ja kirjoitustaidon edistämiseen on syytä panostaa, jotta oppilaat sijoittuvat jatko-opintoihin peruskoulun jälkeen. Mahdollisuus käyttää osassa oppiaineita jakoryhmiä tukee oppilaiden hyvinvointia ja oppimista.

Oppilaat sijoittuvat mahdollisuuksien mukaan lähikouluunsa perusopetusryhmiin. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään tarpeen mukaan erityisopetuksella samanaikaisopetuksena tai pienryhmätukena. Kunnassa määritelty toimintatapa on linjassa valtakunnallisen opetussuunnitelman linjausten kanssa. Laajaa tukea tarvitseville oppilaille on kolme erityisluokkaa kirkonkylän kouluilla.

Koulunkäynninohjaajien resurssia jaetaan luokkiin oppilaiden tuen tarpeen perusteella. Ohjaajan tarvetta harkitaan yksilöllisesti tilanteissa, joissa lapselle on annettu esimerkiksi erikoissairaanhoidosta lausunto ohjaajan tai lisäresurssin tarpeesta. Ohjaajat työskentelevät pääsääntöisesti ryhmäkohtaisesti, jolloin ohjaajalla on vastuullaan useamman oppilaan tukeminen. Nykyään lisätarvetta aiheuttavat lukuisat diabetesoppilaat, joiden seuranta vie runsaasti resurssia muulta ohjaukselta ja vaatii hoitotyön osaamista. Myös vaativan erityisen tuen oppilaiden huomattavan suuri ohjauksen ja avustamisen tarve vievät runsaasti ohjaajaresurssia.

Ohjaajat huolehtivat myös oppilaiden kuljetusten ja odotustuntien valvonnasta sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksesta sekä osa ohjaajista myös Tuu mukaan! – Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä - hankkeen organisoinnista kouluilla.

Oppilashuolto

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta lisäävää toimintaa sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Oppilashuollon palveluita ovat kouluterveydenhuolto ja koulukuraattorin palvelut sekä psykologipalvelut. Tyrnävän kouluilla toimii kaksi koulukuraattoria. Psykologipalveluja hoitavat kunnan terveyskeskuspsykologit. Kunnan oppilashuollon kokonaisuuden toimivuutta arvioidaan oppilashuollon ohjausryhmässä. Kunnan oppilashuoltosuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Yksiköiden suunnitelmat päivitetään vuosittain ja samalla arvioidaan suunnitelmien toimivuutta. Hyvinvointialueuudistus vaatii kunnan ja hyvinvointialueen rajapintayhteistyöstä sopimisen, kuraattoreiden ja terveyskeskushenkilöstön siirtyessä hyvinvointialueen työntekijöiksi 1.1.2023 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikille Tyrnävän kunnan 1–2 luokkien oppilaille sekä lisäksi niille 3–9 luokkien oppilaille, jotka kuuluvat erityisen tuen piiriin. Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä Kirkkomännikön, Murron ja Temmeksen kouluissa. Aamutoimintaa järjestetään lapsille vain huoltajien työstä tai opiskelusta johtuvasta tarpeesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevien oppilaiden määrä on kasvanut, lisäksi ryhmissä on mukana useita erityisoppilaita, mikä lisää ohjaajaresurssin tarvetta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa pyörittävät koulunkäynninohjaajat, aamulla klo 7–9 ja iltapäivällä klo 13–17, osassa kouluja koulunkäynninohjaajien työajasta n. 40 % on aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan oppilasmäärä	2018	2019	2020	2021	2022–23
1 lk oppilaat	51	57	41	44	47
2 lk oppilaat	24	22	36	20	22
3–9 lk erityisen tuen oppilaat	6	6	6	6	4
Yhteensä.	81	85	83	70	73

5.2 Varhaiskasvatuspalvelut

Palvelun yleistavoite

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia.

Tavoitteena on järjestää laadukasta varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin Tyrnävällä esiintyvä tarve edellyttää.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tyrnävällä tarjotaan varhaiskasvatusta päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä avoimessa varhaiskasvatuksessa.

Päiväkoteja on viisi; Murrossa päiväkotit Käpytikka, Temmeksellä päiväkotit Tenavatalo ja kirkonkylällä päiväkodit Toukovakka, Kuumestari ja Väentupa (vuorohoitoyksikkö). Tyrnävällä työskentelee yhteensä 7 kunnallista perhepäivähoitajaa (Murrossa ja kirkonkylän alueella). Lisäksi perhepäivähoitoa tarjotaan Murron ja kirkonkylän ryhmäperhepäivähoidossa.

Tyrnävällä on myös yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. Yksityisiä päiväkoteja on kolme, Murrossa Touhula sekä kirkonkylällä päiväkodit Vekkuli ja Karuselli. Kunta tukee yksityistä päiväkotitoimintaa palvelusetelillä. Kunnassa toimii myös työsopimussuhteisia ja yksityisiä perhepäivähoitajia, joita kunta tukee yksityisenhoidontuella sekä kuntalisällä.

Tyrnävällä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa (syyskuu 2022) on yhteensä 339 lasta, joista päiväkodeissa 294 lasta ja perhepäivähoidossa 20 lasta sekä ryhmäperhepäivähoidossa 25 lasta. Lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa on yhteensä 112 lasta. Varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 75 % on kunnallisessa ja 25 % yksityisessä toiminnassa. Tyrnävällä järjestetään myös kunnallista avointa varhaiskasvatustoimintaa Murrossa (ulkopainotteinen), Temmeksellä ja kirkonkylällä. Avoimessa varhaiskasvatuksessa on yhteensä 45 lasta.

Henkilöstö (80)

- Pk Käpytikka; 5 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- Pk Tenavatalo; 1 varhaiskasvatuksen opettaja ja 2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- Pk Toukovakka; 8 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 9 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- Pk Kuumestari; 5 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 4 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- Pk Väentupa; 6 varhaiskasvatuksen opettajaa ja 11 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- Ryhmis Kirkonkylä; 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja 2 perhepäivähoitajaa
- Ryhmis Murto; 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja 2 perhepäivähoitajaa
- 7 omassa kodissaan työskentelevää perhepäivähoitajaa
- Avoin varhaiskasvatus; 1 varhaiskasvatuksen opettaja ja 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
- 3 kiertävää varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa
- 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa
- 2 aluepäiväkodinjohtajaa ja 1 päiväkodinjohtaja
- Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Varhaiskasvatuspalveluissa toiminnan painopistealueena on ympäristökasvatus erityisesti luontosuhteen lujittaminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen sekä varhaiskasvatuksen näkyvyyden lisääminen.

1.8.2022 voimaan tulleen Varhaiskasvatustlain muutoksen myötä Opetushallitus on antanut määräyksen uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Näiden perusteiden pohjalta syksyllä 2022 päivitettiin paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelman mukaisen toiminnan jalkauttamista jatketaan vuoden 2023 aikana.

Lain muutoksen voimaantulon myötä varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön tuen kolmitasoisuus. Lain mukaisesti lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksen, oppimisen ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea oikea-aikaisesti osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Muutos lisää erityisopettajien työpanoksen tarvetta varhaiskasvatuksessa. Tehostetun ja erityisen tuen osalta tehdään jatkossa hallintopäätös. Lapset, joilla on tehostetun tai erityisen tuen päätös, tulee huomioida lapsiryhmän koossa tai henkilöstön mitoituksessa.

Varhaiskasvatuksen lisääntyneen lapsi- ja henkilöstömäärän sekä uusien hallinnollisten tehtävien takia varhaiskasvatusjohtajan tehtävää on muutettu 1.11.2022 alkaen (Kunnanhallituksen päätös 5.9.2022 §187) siten, että siihen ei sisälly jatkossa aluepäiväkodinjohtajan tehtäviä. Tästä johtuen on perustettu uusi aluepäiväkodinjohtajan virka 1.11.2022 alkaen. Varhaiskasvatuksen esihenkilötehtävissä toimii varhaiskasvatusjohtaja, kaksi aluepäiväkodinjohtajaa ja päiväkodinjohtaja.

Tyrnävän kunta tukee yksityistä päiväkotitoimintaa palvelusetelillä. Palveluseteli maksetaan vuodesta 2023 alkaen kailta 12 kuukaudelta aiemman 11 kuukauden sijaan.

Kunnallisten perhepäivähoitajien palkkausrakenne on uudistunut 1.10.2022 alkaen, jonka myötä omassa kodissaan työskenteleville perhepäivähoitajille maksetaan kuukausipalkkaa. Uudistuksen myötä perhepäivähoitajien palkan perusteena ei ole enää varattujen hoitopaikkojen lukumäärä, eikä perhepäivähoitajien koulutuksella ole enää vaikutusta hinnoittelukohtaan valintaan tai palkkaan.

Kirkonkylän esiopetus järjestetään Kirkkomännikön koulun tiloissa varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyönä. Esioppilaiden määrä on pienenemässä, mutta esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten määrä on lisääntynyt. Syksyllä 2022 kaikki esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevat lapset eivät sopineet kahteen esiopetusryhmään. Kolmannen ryhmän perustaminen edellytti määräaikaisen varhaiskasvatuksen opettajan sekä kahden määräaikaisen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkaamista. Tämä tarve jatkuu myös kevään 2023. Tämänhetkisen ennusteen mukaan myös syksyn 2023 osalta pk Kuumestarissa on lisäryhmän tarve, joka edellyttää ryhmään varhaiskasvatuksen opettajaa sekä kahta lastenhoitajaa.

Temmeksen esiopetus järjestetään lukuvuonna 2022–2023 päiväkotitienavatalolla. Päiväkodissa olevien lasten määrän vähenemisen vuoksi esiopetus järjestetään myös lukuvuonna 2023–2024 osana päiväkotitienavatalon toimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kaksivuotisen esiopetuskokeilun ja siihen liittyvän seurantatutkimuksen elokuu 2021 ja toukokuu 2024 välisenä aikana. Tyrnävän kunta on satunnaisotannalla valikoitunut kokeilussa verrokkikunnaksi, jossa ei järjestetä kaksivuotista esiopetusta. Verrokkikuntana Tyrnävä osallistuu kokeilun seurantatutkimukseen.

Lisääntyneen hakijamäärän vuoksi alkuvuonna 2022 perustettiin kolme uutta päiväkotiryhmää, yksi pk Toukovakkaan ja kaksi pk Väentuvalla. Lisäksi pk Väentuvan tiloihin perustettiin kirkonkylän Ryhmis. Lisäryhmien ja henkilöstön tarve jatkuu myös vuoden 2023.

Määräaikainen lisähenkilöstön tarve

- Varhaiskasvatuksen opettaja 2,5
- Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja 2,5
- Aluepäiväkodinjohtaja (rekryprosessi käynnissä)

Hankkeet

- Hankkeita haetaan ja käynnistetään varhaiskasvatuksen henkilöstöressurssin mukaisesti

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Toiminta tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.	Lapselle laaditaan varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma. Lapset puheeksi -menetelmä Kolmiportainen tuki ja veo-yhteistyö Varhaisen tuen ryhmä ja esiopetuksen oppilashuolto	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Tuen tarpeen lomakkeet Asiakastyytyväisyyskysely	Kaikille lapsille tehty vasu ja vasu- arviointi Toiminta tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia Lapsen yksilöllinen tuen tarve tunnustetaan varhaisessa vaiheessa ja lapsi saa tarvitsemansa tuen Asiakastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi
	Pedagoginen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi Toimiva oppimisympäristö Kehittyvä toimintakulttuuri	Varhaiskasvatus-/ esiopetussuunnitelmien sekä tuen tarpeiden mukainen toiminta Ryhmävasut	Yksikkö ja tiimikohtaiset toimintasuunnitelmat Arviointi; yksikkö-, tiimi- ja lapsen vasu- arviointi	Toimintasuunnitelmat tehty Yksikkö- ja tiimikohtainen arviointi 2/vuosi Vasuarviointi 1/vuosi
	Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista sekä ammatillista kehittymistä	Henkilöstön täydennyskoulutukset Kehityskeskustelut (yksilö tai ryhmä)	Tiimityön toteutumisen arviointi Kehityskeskustelut Koulutuspäivien määrät Sairaspäivät	Hyvinvoiva ja motivoitunut sekä koulutettu ja osaava henkilöstö Kehityskeskustelut 1/vuosi Henkilöstön täydennyskoulutukset 1–2 pv/vuosi Yksiköissä lain edellyttämä henkilöstö (määrä ja kelpoisuus)
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Henkilöstön toimiva yhteistyö Avoin vuorovaikutus lasten, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa	Tiimityön tukeminen Lasten ja huoltajien osallisuus Monialainen yhteistyö Seudullinen yhteistyö	Henkilöstöpalaverit Tiimipalaverit Kehityskeskustelut Vasukeskustelut LP-keskustelut Vanhempainillat ja muut yhteistyömuodot Asiakastyytyväisyyskysely	Yksikkökohtaiset henkilöstöpalaverit 1/viikko Tiimipalaverit 1/viikko Kehityskeskustelut 1/vuosi Vasukeskustelut 1–2/vuosi Perheille suunnatut tapahtumat 1–2/vuosi Asiakastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi
	Varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin tarve sitä edellyttää.	Tarjotaan vuorohoittoa ja sovittuun hoitoaikaan perustuvaa varhaiskasvatusta perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa sekä avointa varhaiskasvatustoimintaa Yksityisen varhaiskasvatuksen tukeminen ja valvonta	Hakijat Sijoitukset Valvontakäynnit yksityisissä toimintayksiköissä	Kaikille lapsille on järjestetty varhaiskasvatus siinä laajuudessa ja sellaisessa muodossa kuin tarve edellyttää Valvontakäynnit yksityisissä toimintayksiköissä 2/vuosi
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion sitovuus	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Vaka-joryissa talousasioiden käsittely	Talousarvion toteutuksen seuranta kuukausittain, osavuosisiraportit	Talousarviossa pysyminen Osavuosisiraportti 3/vuosi

5.3 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä etsivän nuorisotyön palvelut. Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtajalla on myös kehittämisvastuu yhdessä sivistysjohtajan kanssa kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnasta Tyrnävällä.

Palvelun yleistavoite

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassaan viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia itsensä sivistämiseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä virkistymiseen ja kulttuurisiin sisältöihin. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät Tyrnävän kunnan elinvoimaa erityisesti kunnan yhteisiä tapahtumia, luovia aloja ja matkailua kehittämällä.

Henkilöstö (12)

- Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
- Kirjasto: kirjastonhoitaja, 2 kirjastovirkailijaa, 1 lasten- ja nuortenkirjastovirkailija
- Kulttuuriohjaaja (50 % työaika)
- Liikuntasihiteeri
- Vastaava nuoriso-ohjaaja, 2 nuoriso-ohjaajaa
- Etsivä nuorisotyöntekijä
- Osa-aikainen koordinaattori, Harrastamisen Suomen malli

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteet ovat nuorisotyön kehittäminen hyvinvointialueen rajapinnan osalta, kirjastopalveluiden kehittäminen ja hakeutuvien palveluiden edistäminen sekä Meijerialueen kehittäminen matkailullisesti. Osana kunnan hyvinvointityötä Lukeva kunta ja Liikkuva kunta -ohjelmien toimenpiteiden aktiivinen koordinaatio, viestintä ja jalkauttaminen eri kohderyhmille. Yhteistyön ja viestinnän kehittäminen yhteisproduktioiden osalta. Kulttuuripääkaupunki-hankkeen (Oulu2026) edistäminen niin Arctic Food Lab –hankekokonaisuuden kuin Perunagalleria2026-hankkeenkin osalta.

Matkailun kehittäminen Tyrnävällä ja yhteistyö Oulun matkailu Oy:n kanssa on käynnistetty ja jatkuu vuonna 2023. Tavoitteena luoda Visit Tyrnävä -verkkosivut, luoda yrittäjien matkailuverkosto ja saada tyrnäväläisiä matkailutuotteita markkinointiin mukaan. Matkailun kehittämiseen varataan rahoitusta hallinto- ja kehittämisosaston budjettiin.

Euroopan kulttuuripääkaupunki -hanketta (Oulu2026-hanketta) on toteuttamassa Oulun lisäksi 32 kuntaa. Tyrnävän kunta on mukana Oulu2026-hankkeessa sekä sen kulttuuriohjelman Arctic Food Lab -hankekokonaisuudessa. Oulu2026-hanke ja kulttuuri laajemminkin on tunnustettu keinoiksi rakentaa vahvempaa ja luovempaa kaupunkiseutua pandemian jälkeen.

Arctic Food Lab kokoaa yhteen Oulun seudun gastronomian ja ruokakulttuurin toimijat ja juhlistaa pohjoista ruokaa ja gastronomiaa ruoka-aiheisilla tapahtumilla, kuten PerunaGalleria2026-ohjelmalla, joka yhdistää ympäristö- ja yhteisötaidetta, tiedettä ja gastronomiaa maanviljelyyn poikkeuksellisilla tavoilla. PerunaGallerian on luonut Tyrnävän kunta yhteistyökumppaneineen. PerunaGalleria2026-hankkeeseen haetaan rahoitusta niin Oulun kulttuurisäätiö sr:lta ja ulkopuolisilta rahoittajilta. Hanke vaatii myös kunnan omarahoitusta vuosina 2023–2027.

Tyrnävän kunta, Tyrnävän Kehitys Oy ja tyrnäväläisiä yrittäjiä on mukana Arctic Food Lab –ruokaverkostossa. Lisäksi tyrnäväläisiä yrittäjiä tuotteineen on hakeutunut Arctic Food Lab -nimikkotuotteiksi ja AFL-merkin saajiksi. Arctic Food Lab –tapahtumia järjestetään myös Tyrnävällä, muun muassa Perunamarkkinoiden yhteydessä.

- Myllykirjaston omatoimikirjasto-toiminnan kehittäminen jatkuu
- Ohjattujen liikuntapalveluiden ja -ryhmien lisääminen eri asiakasryhmille
- Liikuntaneuvonnan ja liikuntareseptien käytön edistäminen
- Liikkuva – ja Lukeva kunta ohjelmien kehittäminen ja toimintasuunnitelmien päivitys

- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kokous-, juhla- ja liikuntatilojen tehostettu markkinointi
- Oulun kulttuuripääkaupunkihankkeen (Oulu2026) Arctic Food Lab -hankkeessa aktiivinen mukanaolo yhdessä elinvoimapaalveluiden ja Tyrnävän Kehitys Oy:n kanssa
- Matkailuhankkeiden haku yhteistyössä elinvoimapaalveluiden ja Tyrnävän Kehitys Oy:n kanssa
- Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen ja jalkauttaminen koskemaan kaikkia kuntalaisia
- Nuorten työpajatoiminta siirtyy hyvinvointialueen järjestettäväksi
- Vastaava pajaohjaaja ja pajaohjaaja siirtyvät hyvinvointialueen työntekijöiksi
- Nuorten työpajan ja nuorisotoimen yhteinen nuorisohjaaja siirtyy kunnan nuorisotoimeen kokoaikaisesti (+50 % työaika)
- Nuorisohjaaja työskentelee hyvinvointialueen ja kunnan rajapinnassa, ohjaamon kaltaista toimintaa mahdollistaen
- Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä -hankkeen aktiivinen kehittäminen sekä toiminnan vaikiinnuttaminen osaksi kunnan toimintoja, jos Nuorisolakiin kirjataan esitetyt uudet säädökset Taustalla Nuorisolakiin esitetyt uudet säännökset Harrastamisen Suomen mallin mukaisesta nuorten harrastustoiminnasta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Hankkeet

- **Nahkuri - kulttuurin ja luovien alojen keskus Tyrnävällä**
Nahkurin ja nahkatehtaan asuinrakennuksen peruskorjaukseen on haettu avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2020. Peruskorjaushanke "Vanhan nahkatehtaan ja siihen kuuluvan asuinrakennuksen muuttaminen kulttuurikäyttöön" on mukana OKM:n rahoitussuunnitelmassa 750 000 eurolla vuosille 2021–2024. Peruskorjaus tuli käynnistää viimeistään vuonna 2024, jos halutaan pysyä rahoitussuunnitelmassa mukana.
- **Erityisavustusta kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen ja kehittämiseen (Pohjois-Suomen AVI)** haettu 11.10.2022 mennessä. Rahoitusta haettu hankeajalle 1.1.2023–31.12.2024.
- **Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä lukuvuonna 2022–2023**-hanke on saanut rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 58000 euroa, jolloin hankkeen kokonaisbudjetti on 72500 €. Suomen Harrastamisen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastustoimintaa tarjotaan kaikilla Tyrnävän kouluilla yhteensä noin 38 kerhon muodossa. Kerhoja järjestetään 1.–9.-luokkalaisille lapsille ja nuorille.
- **Kansainvälistymishanke** yhteistyössä Nouseva Rannikkoseutu ry:n kanssa. EU:n Solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoistyöntekijät (2 henkilöä) tulevat Tyrnävälle syyskuksi 2023. Hankkeen hallinnoija on Nouseva Rannikkoseutu.
- **Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan -hanke.** Hankkeen tavoitteena on innostaa nuoria lukemaan ja lisätä heidän kiinnostustaan kirjoihin kirjailijavierailujen kautta. Hankkeen kohderyhmänä ovat yläkoululaiset. Tyrnävälle, Liminkaan ja Kempeleeseen kutsutaan kirjailijavierailijoita, jotka innostavat nuoria lukemaan. Hanketta hallinnoi Tyrnävän kunta ja hankkeen suunniteltu toiminta-aika on 1.1.2022–31.12.2023. Hankkeen kokonaisbudjetti on 10 000 €, josta 80 % on saatu valtionavustuksena Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta.
- **Lukupoluilla-hanke.** Kirjasto on mukana viiden kunnan (Tyrnävä, Muhos, Liminka, Lumijoki, Hailuoto) yhteisessä Lukupoluilla-hankkeessa, jossa vahvistetaan ja edistetään paikallista ja alueellista lukutaitotyötä verkostoitumalla. Tavoitteena on hyvien käytäntöjen, ideoiden ja osaamisen vaihtaminen ja kerääminen yhteen sekä luoda yhteiset tavoitteet ja menetelmät, joilla tähdätään kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen ja toimenpiteiden toteuttamiseen. Hanketta hallinnoi Tyrnävän kunta. Hankkeen aloitus syksyllä 2022 ja toiminta-aika on 31.12.2023 saakka.

Kirjasto

Kirjasto on kuntalaisten yhteinen kulttuuri- ja tietopalvelukeskus, jonka monipuoliset ja ajanmukaiset kokoelmat, tilat ja välineet tarjoavat asiakkaille luotettavan väljän tietoon ja kulttuuriin sisältöihin. Kirjastonhoitaja koordinoi Lukeva kunta -ohjelmaa, jossa innostetaan eri-ikäisiä kuntalaisia lukemaan ja kehittämään monilukutaitoaan. Tyrnävän kirjastopalveluiden saavutettavuutta edistetään Myllykirjaston omatoimikirjastoratkaisulla sekä Murrin ja Temmeksen mobiilikirjastoilla. Tärkeänä osa-alueena on lasten ja nuorten kirjastotyö, jolla edistää nuorten kuntalaisten monilukutaitoa ja lukuinnostusta sekä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kirjastoa kehitetään joustavaksi ja moderniksi monipalvelukeskukseksi	Ajantasaiset tilat, koelmat ja välineet sekä osaava ja innostunut henkilökunta. Myllykirjaston palveluiden kehittäminen. Palveluajan lisääminen omatoimikirjastoratkaisulla. Nuorten kirjaston kehittäminen. Mobiilikirjastoilla aineistotarpeisiin vastaaminen Murrossa ja Temmeksellä. E-kokoelmaa kehitetään valmistautumalla mahdollisuuteen pilotoida ja liittyä valmisteilla olevaan koko Suomen kuntien yhteiseen ekirjastoon	Kirjastokäynnit, lainausmäärät, ryhmäkäyntien määrä, palaute ja kyselyvastaukset.	Omatoimikirjasto käytössä tammikuussa 2023. Nuorten kirjastuhuone käytössä 03/2023. Tyrnävän kunnan lasten ja nuorten Kirjastopolun mukaiset toimenpiteet tarjottu kohderyhmille.
	Eri asiakasryhmien tarpeisiin pyritään vastaamaan palvelujen sisältöjä ja saavutettavuutta kehittämällä, mm. Lukeva kunta –ohjelma sekä Lukupoluilla-hanke	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen. Aktiivinen kouluyhteistyö kaikki koulu- ja luokat kattavaa Kirjastopolkua hyödyntäen. E-aineistot tutuksi opastuksilla sekä digiopastukset eri ikäryhmille. Lukeva kunta -kokoukset eri alojen kumppaneiden kanssa. OUTI-kirjastojen välinen yhteistyö. Yhteistyö yli kunnan hallintorajojen ja 3.sektorin kanssa. Hakeutuvien ja jalkautuvien kirjastopalveluiden kehittäminen.	Digimaailman tietotaidon lisääntyminen eri-ikäisillä. Satutunnit ja kirjavinkkaukset sekä tapahtumat, niiden määrä ja osallistujat	Tunne omasta osallisuudesta ja osaamisesta vahvistuu osallistujilla. Lukutaidon kehittyminen. Osaston/sidosryhmien tapahtumia (noin 50 kpl) kirjasto-tiloissa. Lukeva kunta -tapahtumat ja toimenpiteet näkyviksi. Hakeutuvia ja jalkautuvia palveluita tarjottu 10 kertaa. Lukupoluilla-hankkeen lukupolkujen yhteiskehittäminen tehty.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Väestön poikkeuksellinen ikärakenne huomioidaan palveluissa ja niistä viestimisessä Yhteistyö OUTI-kirjastojen kanssa	Kuullaan ja kuunnellaan sekä keskustellaan eri sidosryhmien kanssa eri ympäristöissä. Hyvien käytänteiden jakaminen ja käyttöönotto.	Palaute Osallistujamäärät tapahtumissa ja seuraajat somessa Uusien käytäntöjen käyttöönotto	Aktiivinen osallistuminen keskusteluun eri foorumeilla Uuden oppiminen niin työntekijöillä kuin asiakkaila
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen	Meijerialueen kehittäminen monipuoliseen käyttöön Ylpeys elävästä, vanhasta teollisuusympäristöstä	Alueen, sen monipuolisten tilojen, mahdollisuuksien ja historian näkyväksi tekeminen Tuotteistaminen ja markkinointi	Medianäkyvyys Tunnettuus Vierailujen ja tilaisuuksien määrä Palvelujen paketointi	Kuntalaiset tunnistavat alueen mahdollisuudet Meijerialueella järjestetään erilaisia koulutuksia, tapahtumia ja perhejuhlia

Kulttuuri

Kulttuuripalveluita tuotetaan yhteistyössä kuntaorganisaation ja KuVa-palveluiden eri toimien, kulttuuritoimikunnan, 3.sektorin ja muiden aktiivisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Kuntalaiset saavat kokea ammatillisuutta sekä päästä itse suunnittelemaan ja tekemään kulttuuria kaikille. Yhteistyöhankkeilla kehitetään matkailua ja valmistaudutaan Oulu2026-kulttuuripääkaupunkivuoteen. Kulttuuritoimessa työskentelevät osa-aikaisesti kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja ja kulttuuriohjaaja.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Monipuolinen ja helpposti saavutettava, mutta sopivasti haastava kulttuuritarjonta Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin verkostotyöhön osallistuminen muun muassa Kulttuurikennohankkeen kautta.	Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys ja jalkautus. Ammattitaiteilijoiden näyttelyt ja vierailut. Yhteistyö mm. taiteilijaseurojen kanssa. Mahdollisuudet itseilmaisuuksiin ja taideharjastukseen yhteistyön kautta.	Kulttuurikasvatussuunnitelma peittävyys Näyttelyiden määrä, laatu ja kävijät Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen sekä 3.sektorin toimintaan osallistuvat	KuKa-suunnitelmaan sitoutuneita henkilöitä jokaiselta koululta ja varhaiskasvatuksen yksiköistä. Erilaisia näyttelyitä; 10–15 kpl Osallistujamäärä kasvavat 5–10 hlöä
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Koko kunnan tapahtumia kuten Taiteiden yö. Osallistava suunnittelu.	Säännölliset suunnittelukokoukset ja menegellällä toteutetut tapahtumat	Onnistuneet tapahtumat, vaikuttamisen mahdollisuuden ja sitoutumisen tunne. Palaute ja osallistujamäärät. Kuntabrändin ja kunnan elinvoimaisuuden vahvistuminen. Medianäkyvyys, palaute, tilastot.	Taiteiden yö, Kesänportti, Perinnepäivä ja Joulunavaus yhteistyöllä. Osallistujamäärät kasvavat 10 %. Järjestäjien määrä kasvaa. Roolit selkiytyneet.
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostaen	Lakeus-maiseman, Meijerialueen ja tyrnäväläisen mielenmaiseman näkyväksi ja tutuksi tekeminen mm. Oulu2026-hankkeen kautta.	Yhteistyö elinvoimastoson, Tyrnävän kehitysyhtiön ja seudullisten sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa	Näkyvyys, tuttuus. Hankerahoituksen haku ja saanti.	Positiivinen julkisuus ja näkyvyys mediassa (10 kpl). Hankerahoitus 1–2 kpl. Nahkurin peruskorjauksesta ja käyttötarjoituksesta tehty päätös.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi edistää kuntalaisten hyvinvointia ja tarjoaa monipuolisia liikuntatapahtumia ja edistää kuntalaisten liikunnan harrastamista sekä urheilutoimintaa. Liikuntasihteri koordinoi Liikkuva kunta -ohjelmaa.

Liikuntatoimi tekee yhteistyötä järjestöjen, kansalaisopiston, seurakunnan ja kunnan eri osastojen sekä kolmannen sektorien kanssa tavoitteena luoda myös matalan kynnyksen liikuntapalveluita kuntalaisille sekä antamalla kuntalaisille liikuntaneuvontaa ja -ohjausta. Liikuntatoimi järjestää urheilukilpailuja ja erilaisia tapahtumia kaikille kuntalaisille. Liikuntatoimi vastaa myös liikuntasalien ja -hallien vuorojen jakamisesta.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luumme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Liikuntatilat aktiivisesti käytössä	Ylläpito ja tietoisuus houkuttaa harrastamaan. Sähköisten palveluiden ja niiden markkinoinnin kehittäminen.	Kunnan liikuntatilojen iltakäyttö. Taloudellinen ajankäyttö. Vapaat vuorot käyttöön.	Sähköisen järjestelmän käyttö lisääntynyt 10 %. Liikuntatilojen vapaat vuorot varattu.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Uusien ja olemassa olevien liikuntapaikkojen kehittäminen	Liikuntapaikkojen käyttö ja saatu käyttäjäpalaute	Liikuntapaikat aktiivisessa käytössä. Tuunaa Tyrnävä! -frisbeegolfrata käytössä Palkissa kesällä 2023. Kuulammen koulun lähiliikuntamahdollisuuksia parannettu. Roustinrannan ulkokuntosali aktiivisessa käytössä kesällä 2023.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Liikunnan ohjausta kuntalaisille Liikuntaneuvonta Liikuntaresepti-toiminta aktivoitu. Vertaisohjaajien koordinointi. Alle 18-vuotiaille kohdennetun liikuntatarjonnan kehittäminen suhteessa tilaohjelmaan.	Liikuntaryhmät Osallistujat /kävijämäärät	Uusia asiakkuuksia/ 10 kuntalaista. Neuvontaa säännöllisesti viikoittain. Uusien vertaisohjaajien rekrytointi ja kouluttaminen. Vertaisohjaajien ohjaamia ryhmiä toiminnassa 1–2 kpl Avoimet ryhmät (2–4) nuorille yhteistyössä.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa sekä seudullinen yhteistyö ja vuoropuhelu Liikkuva kunta -ohjelma	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä	Tapahtumat, palaverit, koulutukset ja yhteisöillat.	Verkkosivut ajantasaisiksi ja kuntalaisia palveleviksi. Liikuntatarjonta koottu yhteen ja siitä viestitään ajantasaisesti eri alustoilla. Avoimia hyvinvointitapahtumia 5 kappaletta.
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion pitävyys Liikuntahankkeiden käynnistäminen Liikuntapaikkojen rakentamisen ennakointi yhdessä ympäristöosaston kanssa	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta Hankerahoitustaseuranta ja haku	Osavuosisiraportit ja toteutumien seuranta kuukausittain Rahoitusanomukset ja avustukset liikuntaan	Tarkka seuranta ja budjetissa pysyminen Yhteistyössä haetut ja saadut hankerahoitukset 1–2 kpl

Nuorisotoimi

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa. Nuorisotyön tarkoituksena on nuorten sosiaalinen vahvistaminen, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen sekä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja oikeuksien toteutuminen.

Nuorisotyön toimintamuotoja ovat jalkautuva nuorisotyö, nuorisotilatoiminta, digitaalinen nuorisotyö, koulunuorisotyö, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa sekä retket ja muut tapahtumat.

Nuorisotoimessa työskentelee vastaava nuoriso-ohjaaja sekä kaksi nuoriso-ohjaajaa. Toinen nuoriso-ohjaaja työskentelee myös hyvinvointialueen ja kunnan rajapinnassa yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa toteuttaen ohjaamotyylisiä toimintaa.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Nuorten kohtaaminen erilaisissa ympäristöissä, matalalla kynnyksellä. Jalkautuva ja digitaalinen nuorisotyö. Nuorten osallisuuden huomioiminen.	Aktiivinen viestintä nuorten palveluista ja tapahtumista. Jalkautuminen nuorten ympäristöihin	Kohtaamisten tilastointi, nuorisotilatoinnin kävijätilasto sekä kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio alusta nuDo.	Nuorten palvelut tunnetaan hyvin. Kävijämäärät ja tavoitettujen nuorten määrät kasvaneet 5–10 henk. Nuorten tarpeiden huomioiminen ja niihin vastaaminen
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Nuorisovaltuuston kokoukset noin 1krt/kk (pois lukien kesäaika). Yleiskokouksen järjestäminen. Maakunnallinen nuorisovaltuusto (POP-nuva)	Kokouksien määrä, osallistujat, toimintasuunnitelma, tulokset ja toimenpiteet, kyseilyt	Nuorisovaltuuston aloitteet 1–2 kpl, lausuntopyynnöt 1–2 kpl. Edustus eri työryhmissä, 1–5 kpl. NuVa mukana kunnan tapahtumissa. Tyrnävän POPnuva-edustaja mukana maakunnallisissa tai valtakunnallisissa verkostoissa.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Tuu mukaan! -Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä -hankkeen toteutus KuVa-palveluiden yhteistyönä sekä tunnettuuden lisääminen. Mahdollinen muutos nuorisolakiiin vakiinnuttaisi HSM-toiminnan kunnan toiminnaksi. Liikkuva kunta -ohjelma	Kerhoryhmien määrä Osallistujien määrä Harrastavien lasten ja nuorten määrä (kysely hankkeen lopussa vs. alkukysely). Liikkuvien lasten ja nuorten määrä	Yhä useampi tyrnäväläinen lapsi tai nuori on löytänyt mielekkään harrastuksen itselleen (tavoite 20 uutta harrastavaa lasta/nuorta) Kunnan ja 3. sektorin toteuttamat salivuorot/liikuntaryhmät ovat lisääntyneet.
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. Seudullinen yhteistyö. Nuorisotyön kehittäminen.	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä ja osallistetaan heitä nuorisotyön kehittämiseen. Tehostetun nuorisotyön toimintamalli ja suunnitelma.	Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä ja uusien toimintamallien määrä/laatu. Yhteistyötapaamisten määrä. Nuorten avoimuus ja luottamus.	Yhdessä järjestetyt tapahtumat, 3 kpl, osaston kesken. Yhteistyötapahtumat 3. sektorin kanssa, 5–10 kpl. Nuorisotyön kehittämisprosessi näkyväksi ja osallistavaksi. Tilaisuudet ja kysely 1–2 kpl.

		Kouluyhteistyö; hankkeet, tapahtumat ja jalkautuminen.	Kyselyt ja niiden tuloksien huomiointi kehitystyössä ja uusien toimintamallien suunnittelussa.	
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Huolehtia fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista	Kannustaminen terveellisiin elämäntapoihin. Psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen. Eri harrastusmahdollisuuksista viestiminen ja niihin kannustaminen. Harrastus- ja lajikokeilut osana nuorisotoimen toimintaa. Tarvitessa ohjaus muihin palveluihin.	Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kohentaminen: palaute ja kyselyvastaukset	Terveelliset tarjottavat nuorisotoimen tapahtumissa. Nuorten liikunta- ja kulttuurikasvatus nuorisotoimen tapahtumissa ja toiminnassa. Kiinnitetään huomiota nuorten psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.
	Talousarvion pitävyys	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta	Osavuosisraportit ja toteutuman seuranta kuukausittain	Tarkka seuranta ja budjetissa pysyminen

Etsivä nuorisotyö

Nuorisolain mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Tavoittaa palvelujen ulkopuolella olevat alle 29-vuotiaat nuoret Saattaminen toisen asteen koulutukseen, työpajoille, työllistämistoimenpiteisiin sekä avoimille työmarkkinoille. Vapaa-ajan toiminnoissa tukeminen.	Yhteydenotot nuoriin, kotikäynnit, läsnäolo tapahtumissa. Matalan kynnyksen toiminnan ylläpitäminen ja juurruttaminen osaksi toimintaa Yhteistyö muiden kuntatoimijoiden ja sidosryhmien kanssa	Sovari-mittari Some-aktiivisuus Asiakasmäärät PAR-järjestelmä. Yhteydenotot etsivään nuorisotyöhön.	Tavoitetaan palvelujen ulkopuolella olevia nuoria noin 35 henkilöä
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Aktiivinen yhteistyö kunnan sisällä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyö hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden kanssa. Aktiivinen yhteistyö 3. sektorin kanssa. Syventää yritysyhteistyötä. Viestinnän kehittäminen. Nuorisotyön kehittäminen. Jalkautuvien toimintamallinen lisääminen.	Osastopalaverit, verkostopalaverit, tapahtumiin sekä niiden suunnitteluun osallistuminen. Nuorten saattaminen avoimiin työpaikkoihin, työkokeilut ja palkkatukityöhön ohjaus. Tarkoituksen mukainen, tavoitteellinen, kaikkia osapuolia kunnioittava sekä avoin vuoropuhelu nuorisotyön eri muodoissa.	Alle 29-vuotiaiden työttömyystilastot Koulutuspaikan saaneet Some-aktiivisuus Yhteydenottojen määrä	Nuorten työttömyys laskee Uusia asiakkuuksia sosiaalisen median ja jalkautuvan työn myötä.

6 TEKNINEN OSASTO

Yleiskuvaus

Tekninen osasto vastaa kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta, katujen, liikunta-alueiden, puistojen- ja yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta, rakentamisen ohjauksesta, rakennusvalvonnasta sekä ruoka- ja siivouspalveluista.

Tavoite 2023

Seudun ja lähikuntien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Tie- ja katuverkko toimivat ja ovat turvallisia, viheralueet ja puistot ovat viihtyisiä.

Kunnan kiinteistökannan tehokas hallinta ja käyttö. Ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat kunnan palvelutuotantoon liittyviä ateria- ja puhtaanapitopalveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Toimintasuunnitelma 2023

Tekninen osasto pyrkii vastaamaan kiristyneen kuntatalouden haasteisiin. Tulemme tarkastelemaan kullakin tulosalueella tehtävien eri toteuttamisvaihtoehtoja sekä mahdollisia säästöjä.

Rakennusvalvonnassa on menossa paperisen rakennusvalvonnan asiakirjojen digitointi sähköiseen muotoon. Tavoitteena on saada kaikki asiakirjat turvalliseen pysyvään säilytykseen sähköisenä. Tonttimyyntiä pyrimme tehostamaan mm. keväällä 2023 järjestettävällä markkinointikampanjalla.

Liikenneväylissä ja yleisillä alueilla jatketaan yksityisteiden kunnossapito- ja perusparannusavustusten käsittelyä. Murron uudelle kaava-alueelle rakennetaan kunnallistekniikka ja Haurukylän teollisuusalueen kunnallistekniikan suunnittelu ja rakentaminen käynnistetään.

Kiinteistöt tulosalueella keskitytään kiinteistökohtaisiin huolto-ohjelmiin sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmien (PTS) laatimiseen. Kulttuuri- ja vapaa-aikapuolen kanssa jatketaan tilojen sähköistä varaus- ja hallinnointipalvelua. Sähköisillä varaus- ja hallinnointipalveluilla tehostetaan ja parannetaan iltakäytön sekä lyhytaikaisen tilakäytön hallinnointia.

Ruokapalvelujen tehtävänä on kodin ja koulun ohella antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus kokeilla, maistaa ja tutustua erilaisiin ruokiin ja raaka-aineisiin. Sekä tarjota ravitsemuksellisesti oikein valmistettua ruokaa ikäryhmittäin. Ruokalistasuunnittelussa huomioidaan juhlapäivät ja erilaiset teemat ja kampanjat. Lähiruokatuotteita tarjotaan päivittäin.

Siivouspalveluissa jatketaan työhöjden ja mitoituksen päivittämistä. Päivityksen myötä pystytään paremmin reagoimaan muuttuviin tilanteisiin. Työnkiertoa jatketaan. Tarvittaessa henkilöstölle järjestetään mahdollisuus räätälöityihin työtehtäviin.

Koko osaston toimintaa arvioidaan osaston osastopalavereissa.

Yhteenveto osaston talousarviosta 2023

Tekninen osasto	Menot €	Tulot €	Nettomenot €
Yhteensä	-5 193 546	4 649 606	-543 940
Hallinto	-208 564	0	-208 564
Rakennusvalvonta	-97 032	50 000	-47 032
Liikenneväylät ja yleiset alueet	-999 194	525 000	-474 194
Kiinteistöt	-2 299 217	2 422 847	123 630
Ruoka- ja siivouspalvelut	-1 589 538	1 651 759	62 220

	Budjetti 2021	TP 2021	Budjetti 2022	Budjetti 2023	Muutos €	Muutos %
Hallinto	158 289	171 779	164 474	208 564	44 090	26,8
Rakennusvalvonta	94 427	90 337	97 569	97 032	-537	-0,6
Liikenneväylät ja yleiset alueet	827 605	761 973	1 043 180	999 194	-43 986	-4,2
Kiinteistöt	2 219 920	2 254 932	2 248 863	2 299 217	50 354	2,2
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 795 055	1 682 422	1 806 129	1 589 538	-216 591	-12,0
Tekninen osasto yht.	5 095 296	4 961 445	5 360 215	5 193 546	-166 670	-3,1

Henkilöstö

- Tekninen johtaja
- Osaston yhteinen palvelusihteeri 2
- Koko teknisen osaston henkilöstömäärä 43 henkilöä

6.1 Rakennusvalvonta

Palvelun yleistavoite

Rakentamisen ohjaus- ja neuvonta
Rakentamiseen liittyvien lupien käsittely

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Rakennusvalvonta valvoo kaavojen noudattamista, huolehtii rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoo rakennusten ja rakennetun ympäristön kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä laissa säädetään.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Ajankohtaisiin koulutuksiin osallistuminen	Koulutuksissa käyminen	Koulutuspäiviä 1–3 krt/v
Olemme kaikilla kylillä lähellä ja saavutettavissa	Rakennus- ym. lupien sekä asiakaspalautteen nopea käsittely määritellyissä tavoiteajoissa	Rakennuslupien käsittelyaika 1 kk Poikkeamis- ja suunnittelutarvehakemusten valmistelu 3 kk	Käsittelyaikojen seuranta	Rakennuslupien käsittelyaika 1 kk Poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuhakemusten valmistelu 3 kk
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Kaikki rakentamiseen liittyvät luvat haetaan sähköisesti Rakennusvalvonnan ja mittaus-toimen yhteistyön kehittäminen ja jatkaminen naapurikuntien kanssa	Tiedotetaan ja ohjataan rakentamiseen liittyvien lupien hakijoita käyttämään Lupapiste-palvelua Jatketaan ja aloitetaan yhteistyötä naapurikuntien kanssa	Lupapiste -palvelun käyttäjät Mittaus-toimen suoritteet sekä ohjaaminen ja neuvonta yli kuntarajojen	Kaikki rakennuslupa-, poikkeamis- ja suunnittelutarvehakemukset tehdään sähköisesti Lupapiste -palvelun kautta
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Tehostetaan tontti-markkinointia	Viikko- ja osavuosisraportit Tonttien vuokra- / myyntisopimukset	Talousarviossa py-syminen

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Rakennusjärjestyksen päivitystarpeiden sekä lakiuudistusten vienti rakennusjärjestykseen.

Henkilöstö

- Rakennustarkastaja

Tonttien hinnat vuonna 2023

- Omakotitalot (AO)
 - Kirkonkylä 12,00 euroa/m²
 - Hirvelä, Puujaakola, Eskolanpelto 12,00 euroa/m²
 - Murto 12,00 euroa/m²
 - Temmes 4,00 euroa/m²
 - Palkki 12,00 euroa/m² (asuintontit, Isosuontien pohjoispuoli)
- Yhdistelmä omakotitalo-/ teollisuustontti (AOT) 6,00 euroa/m²
- Asuinpienalueet (AP ja AP-1) 15,00 euroa/m²
- Kerros- ja rivitalot (AR) 15,00 euroa/m²
- Liike- ja toimistorakennukset sekä liike- ja yleisten rakennusten korttelialueet (K, KL, KLY) 15,00 euroa /m²
- Toimitilarakennukset (KTY) 6,00 euroa/m²
- Teollisuustontit (T) 2,00 euroa/ m²
- Yleisten rakennusten korttelialue (Y) 6,00 euroa/m²
- Palvelurakennusten korttelit (P, PL) ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueet (TVY, TY) 4,00 euroa/m²
- Lohkomiskustannus 1 200 euroa / tontti
Lohkomiskustannuksista vastaa ostaja / vuokraaja

Kaikki tontit ovat mahdollista ostaa tai vuokrata. Vuosivuokra on kahdeksan (8) prosenttia kauppahinnasta. Jos tontti lunastetaan viiden (5) vuoden kuluessa vuokrasopimuksen allekirjoittamisesta, hyvitetään lunastushinnassa siihen mennessä maksetut vuokrat.

Tontin varausmaksu on 500,00 euroa / tontti. Varausmaksu hyvitetään kauppahinnassa kaupan tai vuokrasopimuksen toteuduttua.

6.2 Liikenneväylät ja yleiset alueet

Palvelun yleistavoite

Tulosalueen tavoitteena on kaavateiden, liikunta-alueiden ja yleisten alueiden rakentaminen ja kunnossapito siten, että saavutetaan laadukas ympäristö ja asuinalueet

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Kaava-alueiden katujen kesä- ja talvikunnossapito, katuväläistuksen kunnossapito

Yksityisteiden tienhoidon avustus

Puistojen, yleisten alueiden (ml vesialueet) ja leikkipaikkojen ylläpito ja kunnostaminen

Jää-, latu- ja liikunta-alueiden kunnossapito

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Luomme mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Pätevyysrekisterin laatiminen ja ylläpito	Ajantasalla olevat työturvallisuustodistukset	1 koulutuspäivä/hlö/v
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostuen	Laadukas ympäristö ja viihtyisät asuinalueet Hoidetut viheralueet	Asemakaava-alueiden katuverkon rakentaminen ja ylläpito	Korjatut kadut	Korjataan vähintään 1 kpl asemakaava-alueen katuja

	Leikkipaikkojen rakentaminen ja ylläpito	Puistojen niitot/ruohonleikkaus, istutusten hoito, maisemanhoito Puutarhuri tulevalle kesälle 2023. Suunnitelmallinen maisemanhoito	Jatketaan aikaisemmin toteutettua suunnitelmallista maisemanhoitoa	Maisemanhoitosuunnitelma tehty toimenpide-esityksineen ja toimenpiteineen
	Katu ympäristön hoito	Rakennetaan vuosittain uusi leikkipaikka tai kunnostetaan nykyinen leikkipaikka Katualueiden raivaukset ja kuivatuksen parantaminen suunnitelmallisesti	Rakennettu/ kunnostettu leikkipaikka Laaditaan suunnitelmat raivauksille ja ojituksille	Leikkipaikan kunnostaminen Katualueiden (1/3) raivaus ja ojitus tehty suunnitelmallisesti
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Taloutta ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain, sisäinen tiedottaminen	Osavuosisraportit	Talousarvion toteutuminen.
	Energiatehokkuus	Katu- ja aluevalaistukset LED-valaistukseksi Toimintojen arviointi, omana työnä vai ostopalveluna, markkinakartoitus	LED-valaistuksen osuuden kasvattaminen Enemmän aikaansaannosta samalla taloudellisella panoksella	LED-valaistuksen määrä kasvaa 50%
	Päivitetyn metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen ja ympäristön pitäminen siistinä ja houkuttelevana	Kunnan metsiä ja taajamametsiä hoidetaan päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Ympäristö hoidetaan suunnitelmallisesti	Saadut myyntituotot Kuntalaisten tyytyväisyys ympäristönhoitoon	Myyntituotot vähintään talousarvion mukaiset Ympäristömme tila on hyvä ja hoidettu

Henkilöstö

- Yhdyskuntatekniikan päällikkö 40 %
- Työnjohtaja 50 %
- Puistotyönjohtaja
- Puistotyöntekijä 40 %
- Liikuntapaikkahoitajat 2
- Metsuri
- Määräaikainen puutarhuri

6.3 Kiinteistöt

Palvelun yleistavoite

Taata käyttäjille terveelliset ja turvalliset tilat panostamalla suunnitelmalliseen kiinteistöjen kunnossapitoon sekä kehittämiseen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen vastuualueina ovat pienten investointikohteiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävät, kunnan omistamien kiinteistöjen peruskorjaussuunnittelu ja rakennuttaminen sekä kunnan omistuksessa olevien rakennusten kiinteistöhoito, kunnossapito ja vuokraus.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Henkilöstön koulutus- suunnitelman laatiminen Pätevydet BEM	Ajan tasalla olevat työturvallisuus- ja muut tarvittavat pätevydet Koulutusten määrä	Pätevyysrekisteri luotu Voimassa koko kiinteistöhenkilöstöllä 3 koulutuspäivä/hlö/v
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Yhteistyö muiden osastojen ja asiakkaiden kesken Kiinteistöhoitajien tehtävien kirkastaminen / kuvaaminen Vikailmoitukset/palvelupyynnöt sähköisesti	Kiinteistökierrokset yhdessä kiinteistöikäyttäjien kanssa Kiinteistöhoitajien vastuukiinteistöjen suunnitelmallinen ja dokumentoitu "valvonta" (BEM) Ohjaus/opastus sähköisten menetelmien käyttöön, ohjeet tilojen ilmoitustauluille	Kiinteistökierrosten kattavuus Sähköisten palvelupyyntöjen määrä (vs. 2022).	Kiinteistökierrros tehty kaikissa kohteissa Kattava dokumentointi on käytössä kaikissa kohteissa tallennettuna BEM:iin Palvelupyynnöt 100 % sähköisesti Kiinteistöhoitajien tehtävät kirkastettu ja toiminta sen mukaista
Huolehdimme hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista Kiinteistöjen kokonaisvaltainen käyttösuunnitelma Dokumentoitu energian kulutuksen seuranta Energian kulutuksen hillitseminen	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain (viestintä) Jatketaan kiinteistökohtaisten huolto-ohjelmien, sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmien laatimista Kiinteistöjen toiminnan mukainen energiankulutuksen hallinta. Jatketaan v. 2020 aloitettua 50–50 energiansäästökampanjaa kouluista	Osavuosisiraportit Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma Toimintakohtaisen energiankulutuksen vertailu aikaisempien vuosien kulutuksiin HINKU -toimenpiteet	Talousarviossa pysyminen Kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet etenevät. Toimialakohtaiset (sote, siv, hall) tarveselvitykset laadittu Veden ja energiankulutuksen pienentäminen

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Kiinteistöt tulosalueella pääpaino kohdistetaan kiinteistöjen kokonaisvaltaiseen hallintaan. Suuren huomion vie kiinteistöjen sisäilma-asiat. Kunnan kotisivulle on lisätty linkki sähköisten palvelupyyntöjen/vikailmoitusten antamiseksi. Kiinteistöille jatketaan v. 2020 aloitettua vaiheittaista kiinteistökohtaisten huolto-ohjelmien sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmien laatimista.

Jatketaan v. 2020 aloitettua energiansäästökampanjaa 50/50 kouluissa ja päiväkodeissa. Kampanjassa energiassa säästetystä summasta puolet ohjautuu kunnalle ja puolet kouluille/päiväkodille.

Selvitetään kunnalle tarpeettomat kiinteistöt ja tehdään suunnitelma niistä luopumiseksi. Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan mm. valaistusten osalta.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue vuokraa osan kunnan tiloista 1.1.2023 alkaen.

Henkilöstö

- Yhdyskuntatekniikan päällikkö 60 %
- Työnjohtaja 50 %
- Kiinteistöhoitajat 3
- Kiinteistöhoitaja 60 %
- Seka- ja aputyömiehet 1
- Kirvesmies 1

6.4 Ruoka- ja siivouspalvelut

Palvelun yleistavoite

Tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ruoka- ja siivouspalveluita vauvasta vaariin.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Ruoka- ja siivouspalvelujen tavoitteena on tuottaa laadukkaita tukipalveluja kouluille ja päiväkodeille. Elintarvikehankinnoissa ja ruokalistasuunnittelussa huomioidaan lähialueen tuottajien raaka-aineet ja sesonkiloontoisuus. Ruokalistat laaditaan seudullisesti yhteistyössä valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksien mukaisesti. Ruokapalvelujen tavoitteena on lähiruoan ja kasvisruoan suosiminen ja vakiinnuttaminen ruokalistoilta. Siivoussopimukset laaditaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Siivouspalveluiden tuottamisessa kiinnitetään huomiota aineiden ja tarvikkeiden ympäristöä säästävään käyttöön.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Tavoitetaso 12/2023
Kasvamme parhaaksi kuntatyönantajaksi	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä Työntekijän tukeminen työssä ja vapaa-ajalla parantaa työssä jaksamista	Koulutukset E-passi, virkistyspäivä, työnkierto, työnohjaus Avoin ja vuorovaikutuksellinen työyhteisö, säännölliset palaverit Työohjeet ja mitoitus ajantasaiset	1–2 krt/ vuosi. Ruokapalveluiden tuottaminen, asiakaspalvelu siivoustyön tehostuminen Työntekijän työssä jaksaminen paranee, kuormitus vähenee Henkilöstöpalaverit, siivouspalvelut joka kk / ruokapalvelut 6 kertaa / vuosi Toimipistekohtaiset 5min päiväkatsaukset	Henkilöstö osaa kehittää omaa työtään Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö Sairauspoissaolojen vähentäminen Viestintä tavoittaa työntekijät Ajantasaiset mitoitukset kouluissa ja päiväkodeissa
Mahdollistamme avoimen ja osallistuvan vuorovaikutuksen	Palvelun laadun kehittäminen	Asiakastyytyväisyyskyselyt Siivouspalvelut: Päiväkodit Ruokapalvelu: yhteiset ruokapalaverit: SIHY- ja VAKA- osasto Ruokailutilojen ja viihtyvyyden kehittämisen Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän hyödyntäminen	Asiakaspalautteet Asiakaspalautteet Ruokala-toimikunta / Ruoka-agentti (Kuulampi) Tuotannon-ohjausjärjestelmien tehokas käyttäminen	Tyytyväiset asiakkaat Asiakkaiden osallistaminen Tuotannon-ohjausjärjestelmän aktiivinen käyttö
Pidämme huolta yhteisestä ympäristöstä erityispiirteitä arvostuen	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain	Osavuosi- ja kuukausiraportit	Talousarviossa pysyminen

Edistämme yrittäjyyttä ja lähiruokaa	Lähiruokaa tarjotaan vähintään yhdellä aterialla Kasvisruoka-päivä kerran viikossa kouluissa ja päiväkodeissa Toive-/lähiruoka-/perinneruokapäivä	Lähiruoka-päivät Lähiruokatuottajien tunnettavuuden lisääminen Toive-/perinneruokapäivä	Lähiruokapäivä 2 krt/6vkoa Lähiruokatuotteita esille kouluissa	Lähiruokapäivä 2krt / 6 viikon ruokalista sekä päivittäin lähiruokatuotteita Lähiruokatuotteiden suosiminen
--------------------------------------	---	---	---	--

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2023

Tukipalveluja tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti ottaen huomioon asiakaskäyttäytymisen muuttuminen. Ruokapalveluissa on käytössä kuuden viikon kiertävä ruokalista. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan kasvisruokavaihtoehto pääruokana kerran viikossa. Lähiruokatuotteita tarjotaan vähintään yhdellä aterialla päivässä. Ruokapalvelujen tehtävänä on kodin ja koulun ohella antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus kokeilla, maistaa ja tutustua erilaisiin ruokiin ja raaka-aineisiin. Ruokalistasuunnittelussa huomioidaan juhlapäivät ja erilaiset teemat sekä kampanjat.

Hyvinvointialue muutoksesta johtuen 1.1.2023 alkaen Kotolan keittiön toiminta ja sote-asiakkaiden aterioiden tuottaminen siirtyy hyvinvointialueen tuotettavaksi. Ruokapalveluiden asiakkaana jatkavat Sihyn ja Vakan asiakkaat. Hyvinvointialueen muutos vaikuttaa myös siivouspalveluiden tuottamiseen. Sote-kiinteistöjen siivouspalveluiden tuottaminen siirtyy hyvinvointialueen tuotettaviksi, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Ruoka- ja siivouspalveluissa kiinnitetään huomiota henkilöstön työssäjaksamiseen. Työntekijöitä kannustetaan uuden oppimiseen. Työtä räätälöidään mahdollisuuksien mukaan ja työnkiertoa jatketaan. Henkilöstöä kannustetaan ja motivoidaan löytämään mielekästä tekemistä vapaa-ajalla, joka auttaa omalta osaltaan jaksamaan työssä. Tavoitteena on osallistaa henkilökuntaa kehittämään omaa työtään ja löytämään ratkaisuja. Joka omalta osaltaan vaikuttaa työnmielekkyyteen.

Henkilöstö

Henkilöstörakenne on ruoka- ja siivouspalveluissa hyvä. Työntekijöiden työssäjaksamista tuetaan työnkierrolla ja yksilöidyillä työaikaratkaisuilla sekä muuttamalla tarvittaessa työnkuvaa. Työyhteisössä kohdellaan kaikkia tasa-arvoisesti ja vuorovaikutus on avointa. Henkilöstölle pidetään kerran vuodessa kehityskeskustelut ja tavoitteena on tehdä työnvaativuuden arvioinnit. Henkilöstöä kannustetaan uuden oppimiseen ja kouluttautumaan joko työnohessa tai muutoin.

- Ruokapalvelupäällikkö
- Ruokapalveluesimies 2
- Siivoustyönesimies vapaalla 28.2.2023 asti
- Vs. Siivoustyönesimies 28.2.2023 asti
- Ruokapalvelutyöntekijät 2
- Kokkeja 8
- Laitoshuoltajat 13
- Osa-aikaiset 5–10 henkilöä / vuodessa

7 TALOUSARVIO 2023

Erityisperustelut

Tyrnävän kunnan menot

Vuoden 2023 talousarvion toimintamenot ovat 24 204 279 (sisäisine erineen 27 313 165) euroa ja toimintatulot 2 975 085 (sisäisine erineen 6 083 971) euroa. Toimintakatteeksi jää 21 229 194 euroa.

Vuoden 2023 luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2022 lukujen kanssa johtua hyvinvointialueuudistuksesta, missä sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle.

Vuonna 2023 on edelleen erityisenä tavoitteena (kaikilla osastoilla) talousarvion pitävyyden varmistaminen. Hallintokunnittain tehdyt ja yhteen vedetyt talousarvioehdotukset sisältävät realistisia säästötoimenpiteitä ja toiminnan uudelleen järjestelyitä, mitkä ovat välttämätöntä ottaa heti käyttöön täysimääräisinä.

Verotulot

Talousarvio perustuu 9,36 tuloveroprosenttiin. Vuonna 2018 veroprosenttia nostettiin 20,5 prosentista 21,0 prosenttiin ja vuonna 2019 22,0 prosenttiin. Vuodelle 2023 hyvinvointialueuudistuksen myötä veroprosentteihin tulee lakisääteisesti 12,64 prosenttiyksikön muutos. Muutoksella siirretään hyvinvointialueen vastuulle siirtyvien toimintojen rahoitus niin verokertymän kuin valtionosuuksien kautta. Muutoksen myötä efektiivisen veroasteen seuranta ei ole mahdollista.

Kiinteistöveroprosentit 2023	%
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,12
Vakituinen asuinrakennusten veroprosentti	0,54
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,12

Verotulot 2023	1000 €
Tulovero	10 420
Yhteisövero	600
Kiinteistövero	950
Yhteensä	11 970

Verotulojen arviointiin vaikuttavat mm. seuraavat veroperustemuutokset

- Lakisääteisesti kunnat eivät voi muuttaa tuloveroprosenttiaan vuodelle 2023. Uudistuksessa tuloveroprosentin leikkaus verovuodelle 2023 (% -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehdään samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Ennusteessa on huomioitu sovellettavaa leikkausta -12,64 % -yksikköä.
- Palkkojen, eläkkeiden, työttömyysturvaetuuksien ja muiden veronalaisten sosiaalietuuksien muutokset. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Verohallinnon ennakkotieto koskien koko maan maksuunpantua kunnallisveroa verovuonna 2021. Suurempi osa verovuoden 2021 jäännösveroista kertyisi vasta ensi vuoden alussa ja vastaavasti vähemmän kuluvana vuonna.
- Kunnallisveron veropohjassa vuosina 2022 ja 2023 ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Eläketulojen vuoden 2023 huomattava 7,5 prosentin kasvu johtuu korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Vuodesta 2024 eteenpäin arvioitu palkkasumma kuitenkin kasvaa syksyn kuntatalousohjelman arvioiden mukaisesti ja nostaa näin ollen arvioidun maksettavan kunnallisveron tasoa kyseisille verovuosille
- Vuosille 2023–2025 veroennusteessa on nyt huomioitu sote-/maakuntaudistuksen arvioituja vaikutuksia kunnallisverotuloihin. Ansiotuloissa ei kuitenkaan ole muutoksia ko. uudistuksen myötä. Kunnallisveron vähennyksiin sen sijaan tulossa merkittäviä muutoksia. Valtion- ja kunnallisverotuksen veropohjat yhdistetään uudistuksessa siten, että tulosta tehtävät vähennykset myönnetään samoin perustein ja samansuuruisena sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa. Verotus tapahtuu kuitenkin edelleen erikseen valtionverotuksen ja kunnallisverotuksen osalta.

Valtionosuudet

Valtionosuusrahoitus on aiemmin muodostunut kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Molempiin osiin sisältyy asukaskohtainen kunnan omarahoitusosuus. Vuonna 2020 kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta on erotettu omaksi momentikseen veromenetysten kompensatioiden momentti.

Kuntien tulopohja tasataan Suomen järjestelmässä vain osittain. Täysin toteutetussa tulopohjan tasauksessa huomiota otettaisiin kaikki kunnan veropohjat ja tasaus tehtäisiin kaikkien kuntien osalta kokonaan (tai ainakin hyvin lähelle) koko maan keskimääräistä asukaskohtaista tuloa.

Peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin vuonna 2023. Valtionosuusprosentin muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,12 prosenttiyksikköä, joka liittyy uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen. Lisäksi valtionosuusprosenttia kasvattaa yhteensä 0,33 prosenttiyksikköä eräiden määräaikaisten valtionosuuden lisäysten muuttaminen pysyviksi.

Kunnan omarahoitusosuus on 1964 euroa/asukas. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukainen omarahoitusosuus on 277 euroa/asukas.

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määräytymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset ja kustannustenjaon muutoksesta johtuvat hintojen muutokset.

Vuoden 2023 valtionosuudet

Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus.

Verotulotasaus

Valtionosuuksia tasataan laskennallisten verotulojen perusteella kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2023 verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus määräytyy verovuoden 2021 maksuun pantujen verotulojen mukaan. Kunnan laskennallinen tulovero saadaan, kun verovuodelta maksettava kunnallisvero kerrotaan keskimääräisen tuloveroprosentin ja oman tuloveroprosentin suhteella.

Yhteisövero-osuutena on suoraan arvio maksettavasta kunnan yhteisövero-osuudesta.

Arvio Tyrnävän kunnalle tulevan verotulotasauksen määrästä vuonna 2023 on 4 826 222 euroa.

Valtionosuudet vuosittain

Euroa	Talousarvio 2023	Talousarvio 2022	Tilinpäätös 2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	12 085 000	20 100 000	19 548 807
siitä verotuloihin perustuva valtionosuus	4 826 000	7 300 000	7 249 092
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 1 015 000	-950 000	-929 087
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	-	-	
Verotulomenetysten korvaus	1 000 000	3 050 000	2 733 228
Yhteensä	12 070 000	22 200 000	21 352 948

Henkilöstö ja palkkaus

Palkkamenojen määräraha on yhteensä 12 441 006 euroa, sosiaalikuuluineen henkilöstökulut ovat 15 408 794 euroa. Henkilöstökulujen määrärahassa on vähennystä (4 992 237 euroa) -24,6 prosenttia johtuen hyvinvointialueelle siirtävistä henkilöistä.

Yleisenä ohjeena on, että vuosilomasuunnittelussa tulee käyttää koko kesälomakautta siten, että vuosiloman sijaisia ei pääsääntöisesti jouduta palkkaamaan. Työllistämismäärärahat on keskitetty hallinto- ja kehittämisosaston tulosalueelle

Lainanottovaltuutus ja hankintavaltuudet

Talousarviolainojen ja kassalainojen lainanottovaltuutus

Valtuusto on hallintosäännössä siirtänyt talousarviolainojen ottovaltuuden kunnanhallitukselle (edelleen delegointipäätös kunnanjohtajalle; kohta 2). Rahoitustarve on esitetty rahoituslaskelman viimeisellä rivillä (lainanotto). Selvennyksenä todetaan, että mikäli talousarviovuoden aikana tehdään lainojen uudelleenjärjestelyitä, esimerkiksi suojaus-tarkoituksessa, ei kyseisten lainojen nostoja tai poismaksuja oteta huomioon laskettaessa käytettyä lainan ottovaltuutta.

Valtuutus

Kunnanjohtaja voi tarvittaessa ottaa maksuvalmiuden ylläpitoon tilapäislainoja enintään 1 500 000 euroa.

Valtuusto on 17.9.2018 päätöksellään §61/2018 ottanut kunnan käyttöön kuntatodistusohjelman ja valtuuttanut hallinto- ja talousjohtajan päätöksen ehtojen mukaisesti ja rajauksin liikkeelle laskemaan tarvittavan määrän kuntatodistuksia. Valtuusto on sittemmin 11.5.2020 §21 laajentanut valtuutuksen koskemaan myös kunnanjohtajaa sekä pääkirjanpitäjää ja tarkistanut kuntatodistusten enimmäismäärää.

Käyttötalouden hankintavaltuudet

Kunnanjohtaja ja osastopäälliköt päättävät hankinnoista enintään 50 000 euroon saakka ja tulosityksikön/kustannuspaikkojen esimiehet enintään 15 000 euroon saakka.

Sisäiset erät

Sisäiset vuokrat yhteensä 2 037 684 euroa on otettu talousarvioon eri hallintokuntien sisäiseksi menoksi (tulona kiinteistöjen tulosalueella) ja ruokapalvelujen myynti 1 025 334 euroa (ruokapalvelujen myyntituotot tulona ruokahuollon tulosalueella) sekä toimistopalvelujen (sentraalin palvelut) myynti osastoille 28 122 euroa (tulona hallinto- ja kehittämisosastolla toimistopalvelujen tulosityksikössä).

Sisäiset vuokrat muodostuvat kunnan kiinteistötoimen muilta toimintayksiköiltä laskuttamista kustannuksista ja ruokahuollon ateriapalvelut muilta toimintayksiköiltä laskuttamista kustannuksista.

Sisäiset erät eliminoidaan kunnan tilinpäätöksen tuloslaskelmaa muodostettaessa. Talousarvion käyttötalouden toteutumisvertailu tehdään kuitenkin siten, että sisäiset erät ovat mukana kuten talousarviossakin.

Kustannuslaskennalliset erät ja poistot

Kustannuslaskennallisina erinä käsitellään

Keskitetysti hoidettujen tehtävien kustannukset 1 693 513 euroa

Kustannuslaskennallisia erä ei siirretä talousarvion tuloslaskelmaosaan, vaan ne ovat perusteluja ja informaatiota. Laskennallisia erä tarvitaan kustannuslaskennassa mm. taloudellisuutta mittaavia lukuja laskettaessa.

Poistot

Poistot ovat vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 2 309 636 euroa.

Talousarvion sitovuus

Käyttötalouden osassa

Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sitovuustaso valtuustoon nähden on tulosaluetaso (euromääräisenä esitetty sivulla 59).

Käyttötalouden osassa valtuusto asettaa toiminnalle tavoitteet ja määrärahat. Määräraha on valtuuston talousarviossa tulosalueelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Vuoden 2023 talousarviossa (vuodesta 2007 lähtien) määrärahat ja tuloarviot sitovat tulosaluetasolla nettomääräisinä.

Investointiosa

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin (nettomenot).

Kunnanhallitus tekee aloituspäätökset kaikissa yli 1 000 000 euron hankkeissa.

Valtuuston hyväksymän investointikohteiden suunnitteluohjeen mukaan tarveselvitys käynnistää tilahankkeen.

Tarveselvityksen tekee ao. hallintokunta ja hyväksyy kunnanhallitus. Investointiosan irtaimiston hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on kolme vuotta tai yli ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa.

Rahoitusosa

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen ja lainakannan muutokset, jotka ovat nettomääräisinä valtuustoon nähden sitovia eriä.

Poikkeusolojen suunnitelmat

Poikkeusolojen suunnitelmat ja pelastussuunnitelmat päivitetään vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

7.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma ilman sisäisiä eriä						
1000 euroa	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Talousarvio 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Toimintatuotot	4 056	4951	4 885	2 975	3079	3172
Toimintakulut	42 253	45 334	45 553	24 204	24 642	24 747
Toimintakate	38 198	40 382	40 669	21 229	21 563	21 575
Verotulot +	19 899	21 578	21 100	11 970	11 900	12 000
Valtionosuudet +	21 801	21 353	22 200	12 070	12 555	12 555
Rahoitustuotot +	30	49	20	20	20	20
Korkokulut -	271	248	310	500	500	500
Muut rahoituskulut -	18	22	20	20	20	20
Vuosikate	3 243	2 327	2 321	2 310	2 392	2 479
Suunnitelma poistot -	2 036	2 121	2 314	2 309	2 390	2 474
Satunnaiset erät	-231					
Tilikauden tulos	976	206	7	1	2	5
Poistoeron lisäys	-		-			
Tilikauden yli/alijäämä	976	206	7	1	2	5

7.2 Rahoituslaskelma

Kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle valtuuden 7 000 000 euron lainanotolle talousarviovuonna 2023 rahoitustarpeen kattamiseksi.

Rahoituslaskelma				
	2022	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 321 325	2 310 806	2 392 268	2 479 117
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta				
Investointimenot	2 705 000	5 260 000	7 015 000	3 810 000
Rahoitusosa investointimenoihin	22 500			250 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden. luovutustulot	30 000	45 000	30 000	30 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-331 175	-2 904 194	-4 592 732	-1 050 883
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	15 000	200 000	15 000	15 000
Lainakannan muutokset				
Lainojen lyhennykset	3 499 183	3 774 183	4 124 183	4 282 537
Rahoitustarve, lainanotto	3 845 358	6 878 377	8 731 915	5 348 420

7.3 Talousarvion yhdistelmä

Toimintamenot – ja tulot

Sisäiset erät sisältyvät lukuihin

Tulosaluetaso				
Käyttötalous	Tulosaluetaso on valtuuston sitovuustaso	Menot €	Tulot €	Netto €
100	Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen	1 675 441	160 600	1 514 841
110	Tuki- ja sähköiset palvelut	1 179 556	28 122	1 151 434
120	Henkilöstö ja hyvinvointi	979 625	157 000	822 625
Yhteensä	Hallinto- ja kehittämisosasto	3 834 622	345 722	3 488 900
300	Sivistysosaston hallinto	208 743	23 000	185 743
310	Opetuspalvelut	11 694 407	733 743	10 960 664
320	Varhaiskasvatuspalvelut	5 409 487	217 900	5 191 587
350	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	972 360	114 000	858 360
Yhteensä	Sivistysosasto	18 284 997	1 088 643	17 196 354
400	Teknisen osaston hallinto	208 564	0	208 564
410	Rakennusvalvonta	97 032	50 000	47 032
430	Liikenneväylät ja yleiset alueet	999 194	525 000	474 194
440	Kiinteistöt	2 299 217	2 422 847	123 630
450	Ruoka- ja siivouspalvelut	1 589 538	1 651 759	62 220
Yhteensä	Tekninen osasto	5 193 545	4 649 606	543 940
	Yhteensä	27 313 164	6 083 971	21 229 194

7.4 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
Hallinto- ja kehittämisosasto	Tulosalueittain netto	3 488 900	
Sivistysosasto	Tulosalueittain netto	17 196 354	
Tekninen osasto	Tulosalueittain netto	543 940	
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	Brutto		11 970 000
Valtionosuudet	Brutto		12 070 000
Rahoitustuotot ja kulut	Netto	520 000	20 000
Satunnaiset erät			
Investointiosa			
Hallinto- ja kehittämisosasto	Netto	180 000	45 000
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	Netto	115 000	
Tekninen osasto	Netto	4 965 000	
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	Brutto	200 000	
Antolainasaamisten vähennys	Brutto		
Lainakannan muutokset	Netto		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			6 878 377
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		3 774 183	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	Netto		
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen	Brutto		
Talousarvion loppusumma		30 983 377	30 983 377

7.5 Bruttomenojen osuus

Sisäisine erineen

Bruttomenot	euroa
Hallinto- ja kehittämisosasto	3 834 622
Sivistysosasto	18 284 997
Tekninen osasto	5 193 546

Bruttomenojen osuus

7.6 Nettomenojen kasvu osastoittain

	Nettomenot Sisäiset erät mukana	Talousarvio 2022			Talousarvio 2023			Nettomenot	
		Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto	Kasvu €	Kasvu %
010	Hallinto- ja kehittämisosasto	3 613 774	426 024	3 187 750	3 834 622	345 722	3 488 900	301 150	9,4
020	Sosiaali- ja terveysosasto	22 558 264	2 228 199	20 330 065	-	-	-	-	-
030	Sivistysosasto	17 519 637	1 081 032	16 438 605	18 284 997	1 088 643	17 196 354	757 749	4,6
040	Tekninen osasto	5 360 215	4 647 960	712 255	5 193 546	4 649 606	543 940	-168 315	-23,6
	Yhteensä	49 051 890	8 383 215	40 668 675	27 313 165	6 083 971	21 229 194	-19 439 481	-47,8

7.7 Nettomenojen kasvu tulosalueittain

Sisäiset erät sisältyvät lukuihin

Tulosalue				
Käyttötalous		Nettomenot €	Kasvu €	Kasvu %
100	Yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen	1 514 841	-372 204	-19,7
110	Tuki- ja sähköiset palvelut	1 151 434	-149 271	-11,5
120	Henkilöstö ja hyvinvointi	822 625		
Yhteensä	Hallinto- ja kehittämisosasto	3 488 900	301 150	9,4
300	Sivistysosaston hallinto	185 743	-6 129	-3,2
310	Opetuspalvelut	10 960 664	199 986	1,9
320	Varhaiskasvatuspalvelut	5 191 587	474 197	10,1
350	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	858 360	89 695	11,7
Yhteensä	Sivistysosasto	17 196 354	757 749	4,6
400	Teknisen osaston hallinto	208 564	44 090	26,8
410	Rakennusvalvonta	47 032	9 463	25,2
420	Yhdyskuntasuunnittelu	0	0	0
430	Liikenneväylät ja yleiset alueet	474 194	-27 986	-5,6
440	Kiinteistöt	-123 630	-231 101	-215,0
450	Ruoka- ja siivouspalvelut	-62 220	-67 219	-37,4
Yhteensä	Tekninen osasto	543 940	-168 315	-23,6
	Yhteensä	21 229 194	-19 439 481	-47,8

7.8 Investointiohjelma 2023 - 2027

INVESTOINTIOHJELMA 2023–2027 alv 0 %						
10.11.2022						
KUNNANHALLITUS	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Maa-alueiden ja osakkeiden hankinta	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	750 000
Kunnan yhteiset ICT- hankinnat	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Uimapaikojen kehittäminen; suunnittelu ja toteutus		50 000				50 000
Juhlasillan hankevalmistelu ja toteuttaminen				100 000		100 000
Kunnanhallitus yhteensä	180 000	230 000	180 000	280 000	180 000	1 050 000
SIVISTYSLAUTAKUNTA	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Koulujen toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Päiväkotien toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	200 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kiinteistöjen muutokset ja tarvikehankinnat	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Nahkurin rakennukset; tarveselvitys/hanke- ja peruskorjaussuunnittelu, toteutus		50 000	775 000	1 675 000		2 500 000
Tuunaa Tyrnävää	25 000	50 000	50 000	50 000	50 000	225 000
Sivistyslautakunta yhteensä	115 000	190 000	915 000	1 815 000	140 000	3 175 000
TEKNINEN LAUTAKUNTA	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Pitkävaikutteiset yhteishankkeet						
ELY jkpp 1. vaihe: mt 827 jk+pp välille Kotimetsäntie – mt 18637 MAL		50 000	450 000			500 000
Kiinteistöt						
Rakennusten investointihankkeet kuntoarvioiden ja PTS-suunnitelmien mukaisesti	300 000	200 000	200 000	200 000	200 000	1 100 000
Toimitilat/liiketilat kunnostukseen ja muutostöihin	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Kunnan vuokra-asuntojen korjaustyöt	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	125 000
Kiinteistöautomaation modernisointi	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Varaus kuntotutkimusten suorittamiseen	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000	60 000
Sisäilmaongelmien tutkimusohjelmat ja korjaukset	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Uimahalli / jäähalli			50 000			50 000
Kirkkomännikkö uusi	3 000 000	4 000 000				7 000 000
Liikenneväylät ja yhteiset alueet						
Murron uuden kaava-alueen kunnallistekniikka	300 000	600 000	200 000			1 100 000
Haurukylän teollisuusalueen kunnallistekniikka	500 000					500 000
Palkin alueen kunnallistekniikka		100 000	100 000			200 000
Kunnantalon piha ja pysäköintialue	30 000					30 000
Yleisurheilukentän perusparannustyöt	130 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000		3 130 000

Nahkurin alueen jk/pp väylien suunnittelu ja rakentaminen		40 000	10 000			50 000
Katuverkoston korjaus	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	1 000 000
Teiden, kevyen liikenteen väylien päällystys	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000	300 000
Kunnallistekniikan liittymismaksut, vesihuolto	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
Katu-, piha-, liikunta- ja yleisten alueiden valaistuksen rakentaminen ja uusiminen	100 000	100 000	50 000	50 000	50 000	350 000
Puistot ja leikkikentät, Torialue	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Koirapuisto; suunnittelu ja rakentaminen			20 000			20 000
Kuntoportaatt Markkuu	20 000					20 000
Kotimetsän kuntorata, yhdysreitti + koko reitin valaistus	30 000					30 000
Temmeksen kuntoradan kunnostus			50 000			50 000
Pesäpallokentän tekonurmen uusiminen			200 000		30 000	230 000
Muu varaus	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	150 000
Kalusto						
Valmistus- ja jakelukeittiöiden kone- ja laitehankinnat	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	75 000
Siivouspalvelut yhdistelmäkoneen hankinta	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	75 000
Rakennusvalvonta						
Tekninen lautakunta yhteensä	4 925 000	6 545 000	2 685 000	1 705 000	735 000	16 595 000
ALOITTEET, LUOTTAMUSHENKILÖ ESITYKSET, SEURAT JNE.						
Ulkoilureittien ja lisääminen ja kehittäminen	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	50 000
Skeittiramppeja lisää Temmes, kirkonkylä, Murto	20 000		20 000			40 000
Kirjasto-päiväkoti-nuokkari-kahvio-etätyötilat		20 000				20 000
Valaistut metallipallot Temmeksen meijeriaukiolle kuten kirkonkylällä, Murtoon	10 000	20 000				30 000
Katettu pesäpallokatsomo				50 000		50 000
Aloitteet ja talousarvioesitykset yhteensä	40 000	50 000	30 000	60 000	10 000	190 000
	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
MENOT YHTEENSÄ	5 260 000	7 015 000	3 810 000	3 860 000	1 065 000	21 010 000
TULOT YHTEENSÄ	45 000	30 000	30 000	30 000	30 000	165 000
HANKEAVUSTUS (Nahkuri OKM)			250 000	500 000		750 000
NETTOMENOT	5 215 000	6 985 000	3 530 000	3 330 000	1 035 000	20 095 000
Arvio tuloista vuonna 2023						
Tonttien ja kiinteistöjen myyntivoitot	45 000					
Yhteensä	45 000					

7.9 Talousarviokaava

KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIELIN

TULOSALUE Valtuusto päättää

TULOSYKSIKKÖ (Kustannuspaikka) Kunnanhallitus, lautakunta päättää

KÄYTTÖTALOUS

10 Hallinto- ja kehittämisosasto

100 Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen

- 1000 Vaalit
- 1010 Tilintarkastus
- 1020 Kunnanvaltuusto
- 1030 Kunnanhallitus
- 1040 Kunnallisverotus
- 1050 Yhteistoimintaosuudet
- 1070 Elinkeinopalvelut, kehittäminen, markkinointi
- 1080 Joukkoliikenne
- 1090 Palotoimi
- 1100 Eläinlääkintähuolto
- 1110 Viranomaistoiminta
- 1120 Maaseututoimi
 - 1121 Tyrnävä, Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki
 - 1123 Muhos
- 1130 Yhdyskuntasuunnittelu
 - 1131 Maankäyttö ja Kaavoitus

110 Tuki- ja sähköiset palvelut

- 1200 Toimistopalvelut
- 1210 IT-palvelut
- 1230 Talouspalvelut

120 Henkilöstö ja hyvinvointi

- 1300 Henkilöstöhallinto
- 1310 Työllisyystoiminta

30 Sivistysosasto

300 Sivistysosaston hallinto

3000 Sivistysosaston hallinto

310 Opetuspalvelut

3028 Perhelukeminen ja lukutaito lentoon -hanke
3029 Tasa-arvo-hanke
3030 TVT kouluarkeen -hanke
3031 Virtaa kansainvälisyyteen -hanke
3033 Erasmus/ Murron koulu
3034 TVT strategia ja polut -hanke
3035 Lukupoluilla -hanke
3036 Erasmus akkreditointi 2022
3100 Kirkkomännikön ja Rantaroustin koulut
3110 Murron koulu
3115 Temmeksen koulu
3120 Kuulammen koulu
3125 Yhteiset toiminnot
3130 Esiopetus Kirkkomännikkö
3135 Esiopetus Murto
3140 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta
3145 Erityisopetus Eha Kirkkomännikkö
3151 Erityisopetus Eha Kuulampi
3155 Erityisopetus
3156 Jopo
3173 Hankkeiden ja kokeilujen omarahoitus
3180 August Sahlsten -lukio
3190 Musiikkioppilaitokset
3195 Kansalaisopisto
3196 Taiteen perusopetus

320 Varhaiskasvatuspalvelut

3215 Vaka-hallinto
3230 Lasten kotihoidon tuki
3240 PPH
3242 Ryhmäperhepäivähoitokoti
3243 Ryhmäperhepäivähoito / KK
3250 Toukovakka
3251 Kuumestari
3252 Väentupa
3253 Käpytikka

		3254 Tenavatalo
		3255 Avoin varhaiskasvatustoiminta
	350 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	3510 Kirjasto
		3511 Kulttuuripalvelut
		3519 Lukemattomat lakeuden nuoret lukemaan
		3520 Liikuntatoimi
		3521 Nuorisotoimi
		3522 Etsivä
		3528 Harrastamisen Suomen malli 22–23
40 Tekninen osasto	400 Teknisen osaston hallinto	4000 Teknisen osaston hallinto
	410 Rakennusvalvonta	4100 Rakennusvalvonta
	430 Liikenneväylät ja yleiset alueet	4300 Liikenneväylät hallinto
		4310 Yksityistiet
		4320 Puistot ja yleiset alueet
		4340 Maa- ja metsätilat
		4350 Jätehuolto
		4360 Vesialueet
		4370 Kaavatiet
		4380 Liikunta-alueet
	440 Kiinteistöt	4400 Kiinteistöjen hoito
	450 Ruoka- ja siivouspalvelut	4500 Ruokapalvelut
		4600 Siivouspalvelut